57/-

H.M. 17.

Liber Eccl: Cathed: Perthae

PRVDENTIA·PRÆSTAT
EX·LIBRIS
HEW·MORRISON

NATIONAL LIBRARY OF SCOTLAND

ORAIN
NUADH GHAELEACH;
MAILLE RI BEAGAIN
DO
CHO-CHRUINNEACHADH
URRAMACH NA'N AIREAMH.

LE
DOMHNUL MACLEOID,
ANN AN DURINISH, SA'N EILAN SCIATHEANACH.

Pillidh mi gu m' dhaimh le teannruith;
Gu talla ceolmhor nan teud;
Far an lionmhor cruit is clair,
'S ioma bard a ſheinneadh ſgeul;
B' iomadh ſlige dol mu'n cuairt,
'S dan nuadh ga luadh le cheil;
A caitheamh na feiſde ſa'n Tur,
Le mor chliu dha mairthuin geil.

Inbhirneis:
CLODH-BHUAILT AGUS R'AN REIC LE EOIN YOUNG, AIRSON AN UDAIR

1811.

NATIONAL LIBRARY OF SCOTLAND
B
26 MR 1935

LAURISTON CASTLE
LIBRARY ACCESSION

ROIMH-RADH.

THA 'n t-ſaothair-ſa 'nios air a cuir a mach, ann an ordadh fioſrach, reith, ſoilleir; agus a thaobh 's gu bheil Ceannardun ceanſgeulach na Riogheachd-ſa, mar bhraithrean dileas do ſheirbheiſich an t-ſoiſgeul air a chànain-ſa ghlacadh na'n uchd, a chum greim a dheanabh dh' i mar chloich an ſuil, tha mi 'n dochas gu'm bi na chi na na chluinneas na briathrean-ſa cho aontach agus cho toilleach riuthſan, ann an cliu agus onair a thaiſbeanadh do na h-uaiſlibh fialaidh, ceannaſach, do na ghoireadh Ceithir Uirſinean Catha nan Gaidhel; 'ſa bharr air ſin, dha bheil iuchraichin gliocais nan Eilain; 's faodaidh mi a' radh gun danadas, gu'n d'fhuair iad le'n eolais cinn agus tuigſa naduir ughdaras air na bheil ſa chearn-ſa dheth na cinnich a riathladh; 'ſa chum a leigadh fhaicin do na mhuintir is duille 'ſe 'n ainm Captein Alliſtair Macleoid, ann an Oſe; Uilliam Macleoid, ann an Feorleig; Olaghair Macleoid, ann a' Bharcaſaig; agus Coinneach Macleoid, ann an Suardail; muinntir a bhuaineadh o ard inbhe, 'sa tha aig iriſleachadh an cumhachd a chum leaſachadh fradhairc a bharuigeadh air an dream is ain-eoluiche ſtaid, 'ſa tha mar ſtoir foſgailte do gach aithridh, 's na'n inneal bais do gach droch-bheairt.

Tha'n gniomh-ſa mar an ceudna fo bhreith bhur baralachadh, 's na di-mollaidh an ſaothrachadh gus an leibh ſibh e gu chrioch. Tha mi ro fhioſrach mas e 's gun d' thig an leabhair ſo fo chomhair luchd eoluis do'n aithne naduir na h-obair, gu'n cronnuich iad mo mhearachdan le ſuairceas, 's pogaidh mi le mor umhlachd an t-ſlat, ach ma thig i ann an an-tlachd cuis gu lamhan Diumfhear garg, iorgalta, guidheam air fhagail, or cha toil leam a bhi na choir no na chuideachd, 's cha deoin leam a thoileachadh.

Cha bhi mi leantuin na 'g iomra mordhalachd uaiſleabh nan Eilan, a thaobh 's gu bheil e air a dhearbhadh le ſeanachuidhnibh ſuidhchte gun deachaidh cairt-iuil na Crioſd'achd fhaotuin na'n lamhan, air chor 's gu'm beil mi lan fhioſrach, nach 'eil ni air bith is graineal ſa 's fuathichte libhſa na briathrean a bhios coſbhail ri broſgail na meadail, air an aobhair ſin cha bhi mi leantuin air na mhianuichain a chantuin.

“ Gu'n crion na luathre a chreag,
Sa'n searg as le aois na speuraibh;
Gu 'n sguir na sruthain a ruith,
'S an deabh mathair uisge nan sleibhtean;
Gu'n tioramich stoirmaibh a mhuir,
Gu arabhar a chuir fo reithlean;
Gu'n tachair gach ni dhiu so,
Cha sgarair bhur cuimhne o m'inntin,

'S bidh 'ur n' iomradh aig luchd theud,
Fhad 'sa bhios reul air an oidhche."

Dean a leubhadh gun mhearachd,
'S mur treig e mo bharail,
Bithidh gleus air do theangaidh ri d' bheo leis,

Tha mi, le lan thoil agus umhlachd dha'r 'n urram,

Aig aideachadh gur mi,

Air Seirbhiſeach fior umhail,

A mach bhuaithe ſo,

DOMHNUL MACLEOID.

CLAR-INSEIDH.

A MHIOS mu dheiradh an fhodhair, 26
An diugh a's leir ar mor chreuchdan, 31
Air tuiteam am chadal a nios o chion fada, 56
An am uracha fhacail domh 's cunntais thoirt ſeachad, 61
An am duſgadh le gal dhomh, 112
A nios o tha mi m' aonar, 100
An ainnir a chunna mi 'm chadal, 124
A Rimhinn og bidh laoidh do bheoil, 144
A Ri gur h-oil leam a ſgeula, 161
A dhaoine ſeallaibh air an aitreabh, 173
A bhean leaſaich a ſtop dhuinn, 178
A chiad diluan do'n raidhe, 201
A ghillean ma'n cinnich 'ur n' aois, 248
Am bheil thuſa air ſgiathan do luathas, 257

Bha mi fhein 's mo mhathair, 72

Chuala mi ſgeul ga innſe ac, 50
Cia mar dh'fheudas mi bhi beo, 65
Cuiream m' aithne agus m' iuil ort, 96
Chuinnig mis ann am chadail, 104
Ciad ſoghraidh bhuam thar m'eolas, 210
Cha chreid mi 'm briathrean ga riribh, 245

Deanamid ealluin do n' bhata, 151
Deanamid ealluin do n' lapruich, 156
Dh'fhag mi ſlan mo ſgathan beo-ſhlaint, 222

Fhir tha dol rathaid, 91

Gun labhair grimlaig ſa mhaduin, 47

Ge d’ thogair fonn leam neo-throm air m’ aineol, - - - 77
Gur i bean mo ghaoil a Spainteach, - - - - - 88
Gur a mis tha fo mhulad, - - - - - - - 139
Ge fada na mo thamh mi, - - - - - - 148
Ge d’ is tric fhuair mi fiolachd, - - - - - 177
Gur ro bhronach an t-iorram, - - - - - 194

Innſidh mi ſgeula gun mhearachd, - - - - - 186

Muire ’s muladach tha mi, - - - - - - 14
Moch ſa mhaduin ’s mi ’g eiridh, - - - - - 85
Mile marbhaiſg air an t-ſaoghal, - - - - - 225

’N am eiridh ann ſa mhaduin dhomh, - - - - 35
Na ’m b’ aithne dhomh chuir an ordadh, - - - - 79
Na’n aimiſidh mo mhian leam, - - - - - 158
’N am dhomh teannadh ri oran, - - - - - 167
Nach mireagach Cupid, - - - - - - 213

O’s fear a tha ri ſmaoinachadh oran mi, - - - - 39
O thachair dhomh bhi’m thamh, - - - - - 42
O tha labhradh na m’ cheann, - - - - - 120

’S i m’ aileagan uaſal, - - - - - - - 83
So an geamhradh is cianal, - - - - - - 107
’S olc an ſaibhir ſanntach, - - - - - - 117
’S miſe ſmeorach oag a ghrinnis, - - - - - 127
’S ann ma’n taca ſo ’n de, - - - - - - 237
’S cianal m’aigne o na mhaduin, - - - - - 241
’S mithich dhuinne bhi ’g eiridh, - - - - - 253

Tha m’ inntin air laſadh, - - - - - - 10
Tha m’ inntin ga mo bhroſnachadh, - - - - 21

Thriall ar bunadh gu Phara, - - - - - - - 133
Tha mo chadal luanach, - - - - - - - 183
Tha mo chiabhan air glafadh, - - - - - - 216
Tha mulad tha mulad, - - - - - - - 229
Thuit an reula a bha tuath oirn, - - - - - - 239
Tri uairin chrath an oidhche, - - - - - - 266

Ye bonny young virgins, - - - - - - - 103

COCHRUINNEACHA

NUADH

DO

DH' ORAINNIBH

GAIDHEALACH.

ORAN *do Eoin Tormaid Macleoid air dha mhuintir, na chuid tuatha bhi fada gun cheannard, a thaobh e bhi na leanabh fada uatha ann an Duneidin, agus e thighin dhachidh ga 'n ionsuidh do Dhunbhegan, le began aoise 's moran earachdais, ann sa bhliadhna,* 1809.

AIR FONN—*Oran Mhorfhear Glinurchuidh. Le Domhnuil Macleoid.*

THA m' inntin air laſadh
Aig uiread mo chlaiſneachd,
Ma ſgeul tha air tachairt,
Macleoid air tighin dachaidh,
Le choirichin neartmhor,
Gu tur nan clach ſnaighte,
Far am b' fhurneaſach ſgapteach do chairdean;
Far am fhurneaſach, &c,

Dhios an Dunn am biodh caithream,
Le buraich nan cannan,
Le fudar ga ſgalladh,
Gun a chuntais ga 'n tarruing,
'*S* le fionnſar na 'n doras,
Le 'n cruinnluaidh ga phronnadh,
'S a chuirt dha 'n robh ceannas is aileachd,
'S a chuirt, &c.

Far bu mhuirneach luchd ealain,
Thigeadh uin' agus tammal,
A duthchanan anneol,
Dheanta dubailte an ceannach,
'S gillin urlair na 'n caithream,
Ri munadh na'n ſeang-each;
'S a toirt cuntais a gloinnichin lana,
'S a toirt, &c.

Thig an uirid na faſain,
Bh' aig na gluin a chaidh ſeachad;
O na chrunadh an gaſſan,
Dha 'm bu duchas an gaiſgeadh;
Cha bhi iontas mar ghlais ort,
Bidh do Thur na cheol caiſmichd,
'S theid a chuntais air aſtar gach aite,
'S theid, &c.

'S theid duſal mhic-talla,
Ghrad thiondadh gu caithris,
Bidh cuntais na ſhealladh,
Tigh'n dluth bho gach doras;
Bidh *muſic* a langain,
A toirt ciul as a bhalladh,
'S cho ionnſaicht air aithris gach canain,
'S cho ionnfaicht, &c.

Cha 'n eil ſuilean fuidh mhalluidh,
Na beoil air dha theangaidh,
Ni chuntais, na aithris.
Dial churſachan glanna,
Ma bhuird an fhir alloil;
Cha ſgeul uir e ri aithris,
'O be cuntais a bhaille ro 'n draſt e.
O be cuntais, &c.

Bha ſinn uine gun anam,
Fuidh mhuſaic, 's fuidh cheannas,
Cho ruiſgte ri failleas,
Gun duil ri fear aire,
'S air prionns' na leannabh,
Tha ſinn ſunntach o n' dh'fhan thu,
Mian ſhuil thu, cha dealuich ſinn ſlan riut.
Mian ſhuil, &c.

Mo righ, ’s mo chean-ſineadh
Dha na ſhealaicheadh ſinne,
Fuidh ſpeuran a chruinne,
Cha treig ſinn thu tuillidh ;
Air ſpiorad, ’s air muinghin,
’S air leigh bho gach cunthart,
Ni ſinn euchd fui’ do *chulair* ’s na blairibh.
Ni ſinn, &c.

’N uair a thogair cruinn dhireach,—
Fuidh do bhrataichin ſiode,
Le caiſmeachd na ’m pioban,
Ro laiſeadh na ’m pichdean ;
’S ceann tairbh dhe ’n or fhiorghlan,
Mar *shign* o ’n fhuil direach,
Bhidh air thoiſich na miltibh ſa ghabhadh.
Bhidh air, &c.

’S a laſair t-eich chruithach,
Le drapan dhe ’n diamon,
’S le faſan nach cuimhneach
Linn fhaicin na chluintin,
Cha mharcaich ſa’n riogheachd,
Cean-feadhna cho grinn riut,
’S pailt aoibhneas do mhuinntir na d’ aileachd.
’S pailt, &c.

Le deiſichin *foidhne*,
Nach fhaighte gun ſaibhreas,
Fuidh lannan a boiſgeadh,
Mar choinnil ſan oidhche ;
'S mar glacair le foil thu,
Cha neart a gheibh greim ort,
Ge do thachradh tu laimh aig do namhaid.
  Ge do thachadh, &c.

Miar mullaich na craoibhe,
Nach crionaich an deirin,
O ghrinneai na doimhneachd,
A thuinich a ceannſgeal,
Tha barrach mar laintir,
Cha 'n fholaich an oidhch i,
'S an talamh le coimhneas ga barcadh.
  'S talamh, &c.

Bheir na h-eoin aice 'n cuibhrionn,
A coſain a cuibhrich,
Cha leonair le t' aillach,
A chrodhail thug geal dhi,
Tha ſolas an oighre,
Ga 'm poſadh na 's doimhne,
Na 'm bord theid a ſhnaim leis na tairnin.
  Na 'm bord, &c.

ORAN DO MHACLEOID, LE FEAR CHONTALAICH.

Muire 's muladach tha mi,
Meaſg na 'n Ro'ach an draſta,
'S mor gu'm b' fhear leam bhi manran,
Mar ri m' chairdean 's mi ſgith ;
Ach thoir an t-ſhoruidh na dha uam
Gu commun nan armun,
Bu tric ol 'us ceol gaire,
Gun bhuirb, gun ardan, gun ſtri ;
Gu h-olar tuigideach, cairdeoil,
Pogach, furanach, failteach,
'S gun a mi-run ga arach,
Do dh' aon neach tha dhoibhſan a ſith,
Cha ſgeul uir e ri aireamh,
Tha e aca mar abhaiſt,
Le deoin Dia cha ne 'n draſta,
'N uair a dh'fhagas e bhri.

Ach ge math mo chuideachd 's mo charadh,
'S beg mo ſhunnt ris a mhanran,
'S tric mi ſmuaintin a ghnath,
Air car mi-nadaor 'n t-ſhluaigh ;

Tha gach namhaid ceann-ſinne',
Aig cuir an geil dha gu h-innealt,
Gu bheil a chairdean ga mhilleadh,
'S gu bheil a chinneadh ris fuar;
Ciod e? cha chreidir le reaſain,
Ni nach eil ſinn ſan eacoir,
'S gur e 's fheudar ſin eibhich,
An Duneidin na ſluagh;
Cha 'n fhodhain breith chairdoil,
Le Tighearna 'n draſta,
'S an gradh nadora b' abhaiſt,
'S e tha na aite ſin fuachd.

Ach ge d' tha 'n t-eallach ſin dochart,
A bruitheadh dhaoine le oſnuich,
Bunaidh dhuine bhi ſocair,
Gu 'n d' theid a roth ſin mun cuairt;
'S an a bhriſteas gad laidir,
'N uair theid iomadaidh lain air,
Cuiridh cuibhle ri lar;
A neach is aird' ann an uair,
Air chor 's ma mhillir le breugan,
Fear ma chuid na ma cheutabh,
Gur e deireadh a bheuma,
E bhi 'g eiridh le buaidh;
'S ma theid fear le ann-durachd,
Eadar clach-chinn ſa ruſgadh,

Gur e deiridh a chuis,
E bhi diombhach dhe dhuais.

Mhic Leoid ga d’ tha thu na d’ leannabh,
Tuig gur coir dhuit bhi fearail
O dh’ fhag Dia thu na d’ cheannard,
Air moran fearuin ’us ſluaigh ;
O ’s tu fein a chlach oiſin,
A freamh na ’n Leoidich a Lochlain,
Tilg dhiot a chuing bhochd-ſa,
Th’achd ort as toabh tuath ;
O ’s gaoil ſidhich air allachd,
Bh’ achd ort o chionn tammul
Dhia thoir dhuit fradharc is ſealladh,
Ma meallair thu bhuain.
Thu thighin dhachaidh gu d’ fhardoch,
Gu t-aite math tamha,
Am bi thu fein ann ’s do chairdean,
An Dun blath-bhinn na ’n ſtaugh.

Gun toghain long mhor fuidh bheart dhuit,
’S i gu gleuſda lan achdain,
’S gioba’ treun laidir tappaidh,
Dhuiling fraſachd is fuachd ;
Ge do dh’ eiris a ghaoith orr’,
’S aoil thu ’m beg ſin a h-aodach,

Fhad 's a chumas i taobh,
Ri muir chlaon o 'n taobh tuath.
Le ſtiureadh foighaidach beumnach,
'S le neart na 'n cairdean is treine,
A to'irt fardoich a eigin;
Dhaindeoin beucail a chuain;
Ma bheirir an t-auſadh,
Gun a ru ud fui' ghealltachd,
Bidh an gnoithich ſin caillte,
'S ar cliu air chall gu la luain.

Ma 's e 'n cloidheamh do mhiſneachd,
'S e na daoine bheir meas dhuit,
'S briagh ciadan ri d' h-ioſgoit,
Do dh'fhearibh ſgiobalta cruaidh,
A rachadh leat an dail gabhaidh,
Dhaindeoin fudar na namhaid,
'S a tharruingeadh lannan gorm ſpainneach,
Gu neo-ſgathach a truail;
Ma 's e fearanſa 'n draſda,
Tha air t-fhaire-ſa dh'aitach,
Tha na fir ud ri 'n aireamh,
'S ri 'n cumail ſabhailt mar thuath,
Agus moran dha 'n tuillidh,
Do dh' ogradh fui' 'n duillich,

Nach tog meas na blath tuillidh,
Ma bhuinnear riu cruaidh.

'S math mo bharoil 's gu'm faod mi,
Air na fearabh ud daonan,
Nach bi maille na faoin-ghleus
Orr' an caonaig na ſpairn,
Ach gu fuilteach cruaidh bheumnach
A ſeaſamh duthchadh nam b' fheudar,
'S mairg tighearn' dha 'n geill iad,
Nach bidh eadmhor mu'n call ;
Cha ſoirbh fion thoirt as fheuſaig,
'N am ruſgadh nan geur-lann,
'S gun an taobh-ſa Dhuineidin,
Ach thu fein air an ceann ;
'S laidir cuillen a brollach,
An uchd a dhaoine 's iad fearoil,
Ach 's fear bhi daonan gun onair,
Air bheg tor' a' meaſg Ghaull.

Tha ſhean fhocail ag raitin,
Nach ſeas am balla' 'm bi ſgainadh,
'S an tigh a bhios na dha phairtidh,
Cha 'n ann dha 's nador' bhi buan ;
A ſhamhla' ſin tha e ſoillear,
Am ball aon-fhillt gun toinnaidh,

Cha bhi treun ann na ſpionnadh,
Dol an iomartas cruaidh;
Ach ge be thoinneas gu ceart e,
Tri ſillte gun bhachdaich,
'S duinne laidir bheir feachd as,
Dhaindeoin neart bhios na ſpuaic;
Balla' daingin, teann, direach,
'S clachan ſnaighte bhios dileas,
Chaoidh cha deanair an diobradh,
Le neart ſineadh gun ſluagh.

Cha 'n eil por theid an garadh,
Mas a lag, mas a laidir,
Nach e 'm blas a bheir fas air,
Ge do chnamh e le fuachd;
Biodh a ghairnilair gnathaicht,
Dol mu 'n cuairt mar as ail leis,
Thig dha fein bhi ga arach,
'S a dol a ghnath dha mu 'n cuairt.
Ma 'm beir a milleadh na fuachd air,
Muir ma dheas, na ma thuath air,
Ni ghuillich a ghluaſad,
Na chuireas fuadach fui' bhlath:
Cha ſluagh duine na aonar,
Dhaindeoin baroil luchd chleochda',
'S e mar eithir air chorſa',
Gun achduin ſheolta gu cuan.

Thoir an t-ſhoruidh gun cheilg uam,
Gu Tormaid Ghlinneilge,
'S gu fir aichdineach ſgeilmoil,
Dheanadh ſeirbheis le lann;
Gu Minginiſh ghleanach,
Far bheil daoin' uaiſle gle fhearoil,
'S Domhnul Breac ſui' na bheallach,
'S math am barontas ann,
Gu Bracadal fhiarach,
Far bheil daoin' uaiſle neo-chearbach,
'S gu Duiriniſh dhealbhach,
Far bheil fir mheanmnach gun mheang;
'S gu Bhattorniſh riabhach,
Far faidhte 'n comhlan neo-fhiamhach,
'S gu ionad an fhiadhaich,
Far bheil fir fhialaidh gun ſgraing.

MARBH-RANN DO DH'FHEAR THALASCAR,

ANN SA BHLIADHNA 1798.

Tha m' inntin ga mo bhroſnachadh,
Ri foclachadh mo dhuanag,
A ſmuainachadh an duine ſin,
A chinnich o na h-uaiſlin,
O 'n teaghlach mhuirneach mhacante,
Bu dreachmhor cluiteach cleachduidhin,
A fear dha 'n goirte Talaſcar,
O thalla nan ard ſtuaghan.

Be ſud an teaghlach aighirich,
Bha aighimich mun cuairt dha,
Cha b' ioghnadh e bhi urramach,
'S do thionnail bhi ri bhuain as;
Bhidh ol us ceol aig laſgairin,
Ma d' bhord le comhradh lachanach,
Piob mhor na feadan braſghara,
Bu chaiſmachdich a nualan.

Meoir fhineolt ghrinne, chruinn-cheannach,
Bu chuimiſich orra bualadh,
A cluiche na 'm port luinneagach,
A b' iongandaiche a chualas;

Bhidh forum ceol no 'n cuireadan,
Aig meoir nach ſoradh buillean or',
Sios us ſuas ri d' h-uinneagan,
'N am cruinneachadh na 'n uaiſlin.

Cha chuala' mi fear t-ailleachd,
Ann an dreach, na 'n caradh eididh,
'N uair rachadh tu fui' t-armaibh,
Bu neo-chearbach u ſan leum ſin;
Le cloidheamh caol chin airgid ort,
A's biodag bhreac na meanbh ghrainin,
A's h-olſtair fhrancach gheala-ghleuſach,
'S a laimh a dhearbhadh feum leo.

A togbhail ri cois frithidh dhuit,
'S a direadh na 'm beann fuara,
Bhidh companaich is gillean leat,
Bu mhinig ſin mu 'n cuairt dhuit;
Bhidh mial-choin, iallach, chollairach,
A ruith air ghlinn, 's air choirichin,
Bhidh mac na h-eiltidh coilideach,
'N am broſnachadh ri d' ruaig dhuit.

'S fada chaidh do bheudhas,
Ann an dreach, 's an cliu, 's an uaiſle,
An ceill, 's an inbh, 's an gairdeacheas,
An ailleachd, 's ann an uamhar;

B' fhioghnan air do chinneadh,
Ann a lion-ſgaradh na ſin' u,
O na chiad la riabh ſa ghinnidh tu,
Bha cinnichadh air bhuaidh dhuit.

Bha ceum agad air urram,
Thar gach urra bha mun cuairt dhuit,
A ſgapadh oir gun chumhnadh,
Le glaic fhiughantach gun chruadal,
Si t-inntin a bhidh criodhail,
'S tu ma bhord a g' ol le tighearnan,
Cum paighidh tu dha uidhear,
Ris na ſhuidheadh dhiu ma d' ghuailin.

Gur mor an t-ſhaighid loitich ſinn,
A dhochain na mo chre mi,
'N uair fhuair mi ſgeul an aithghear,
Air an fhaſtadh chuir an t-eug ort;
Gur lionmhor fear eachdrui',
Bhidhs a cuimhneachadh do chleachdanan,
O chaochail u taigh cairtealan,
Tha fraſachd air a leirſin.

A nios o'n uair 'us bas dhuit,
Gun a chaill ſin fath ar 'n inntin;
Bhi cuimhneachadh na 'm bairigin,
Bha barcadh oirn ri d' linn-ſa;

Bhidh coinneamh uaſal, ailliſach,
Aig uaiſlibh gallta' 's gaelaich.
A tighin a dh'ionnſuidh t-ardoich,
Far nach cluinnte gair' na crine,

Tha iomadh aobhar curam
Aig an duthaich, a's cuis iontrain,
O chairadh ann ſan uir u,
Far nach duiſg u 's nach mo chluinn u;
Bu mheadhrach pailt do thurabh,
Ann an ol 's an ceol aig cuirtaeribh,
Fhir mhathaſaich, mhor, fhiughantaich,
Bha muiſicoil air ain-neart.

Ann an tus dhuit intrigidh,
Bu chinteach air cheann ſluaigh u,
Le d' ghillin meanmnach curanta,
Bhidh fulantach ri cruadal,
Le d' eich chruibhach ſhrannardach,
Dhath-bhoiſgeanta, dhruim-ghann-fhada,
Bhidh ann an cuibhrach teannaichadh,
Bu leantalach ſa ruaig iad.

Gu leathain, uchdach, ſlim-ſlioſach,
Beg-chidhlach, bhiodach, chluaſach,
Gu cruinne-chrubhach, ganna cheumach,
Bras, meanmnach, gu ceanna-ghuanach,

Gu luthor, ſuibhlach, aſtarach,
An dreſſa 'n trupa Shaſghanaich,
'S e ſud an cunntas eachdari',
Thig air eachabh an duin' uaiſil.

Be ſud an duine b' aighirich,
Caithinich mun cuairt dha,
Bha moralachd gun ghaine ann,
Agus ceannas air bhi 'n uachdar
Bhidh meadhoil mhor a's greadhnachas,
Gach aite far an taghla tu,
Bu tagha gach ceann feadhn' u,
Dheanadh faothachadh air cruadal.

Cha b' ioghnadh ge do thachradh ſud
Dha n' mhac ud bu mhor meanmin,
'N fhuil rioghoil, dhilis, bheachdoil,
Bha gu ſmearoil, ſmachdoil, ainmoil;
Siol Leoid, nan ſrol, 's na 'm braitichin,
Nan ſgia, nan lann, 's na 'm baitallan,
Fhuair urram, cliu gun ſeacharan,
'S a chuile teach an d' fhalbh iad.

ORAN DO BHLAR NA H-EIPHAID.

BLIADHNA 1801.

A mhios mu dheiradh an fhohar,
An dara la 's math mo chuimhne,
Ghluais na Bretinich o n' bhanca,
Gu *advance* thoirt air na naimhdibh ;
Thug *Abercrombie* cuis na mara'
Dhiu le channoin, 's b' ard a chluint' iad,
Bha 'm brigade fui' mhuiſeag daingin,
Cumail aingil ris na Francaich.

Thanuig '*Crombie* mor na feiladh,
Le chuid treun-fhear dh'ionnſuidh baittail,
Shuidhich e gu h-eolach, treabhach,
Luchd na beurla ri uchd catha ;
'N uair a dhluth an t-arm ri cheile,
Sa dhuth na ſpeuran le deathaich,
'S iomadh fear a bh' ann ſan eiſdeachd,
Nach gluaiſadh leis fein an ath-oidhch,

Dh' fhag iad ſinne mar a b' annſa,
Fui chommanda mhoirfhear ſhunntaich,
An t-og fearoil, ſmearoil, naimhdoil,
Nach leigadh ain-neart dha 'r n' ionſuidh ;

Le bhrattaichin ſioda ſranntroich,
Le chuid crann a danns' le miuſic,
Na ſir a togairt ' na Francach,
B' e mo run-ſa chlann nach diultadh.

Tha na Francich math gu teine,
Gus an d' thigir goirid uatha,
Sin agad mar ſgrios iad ſinne,
Ri deich minadin na h-uarach,
Ach 'n uair fhuar na ſeoid gun tioma,
Dhol an aite buille bhualadh,
Bha rinn air ſtailinin biorach,
'G iaraidh guinidach mun tuairme.

Dhoirt na Francich nam brattalion,
Air muin chaich an aite teine,
'N uair a fhuar Shaſgunaich droch caradh,
Thuiteadh iad mar gharadh droma,
Dheigh Sheanelar a bhrigade,
Na Gael a tharruing mu'n coinneamh,
O's ann aſt tha m' earbſa laidir,
An dream ardanach neo-fhoileoil.

Tiondaibh boiſibh 's tairgnibh line,
Leis na ſaighderibh nach tilte,
Leoghain ſmearoil air bheg coimhneis,
Cuillenin nach cloidht' le mi-mhodh,

Thanuig iad le dearſadh boiſeant,
Mar dhealanach oidhche dhilin,
Chuir iad ioman air na naimhdin,
'S nial na fol' air rinn nam picibh.

Gum bi ſin an ionſuidh fhearoil,
Chinteach, amaſach gun dearmad,
Thug na leoghain bhorba, ſmearoil,
'S colgara ſealladh fui' 'n armabh,
A ſgiurſadh a naimhdin mar ealain,
'S druichdin fallais air gach calg dhiu,
Na Francaich a bruchdadh faladh,
'S an cul ri tallamh ſa ghainnich.

'N uair a dh' iontrain a chuid coſmunn,
Morfhear Gordan a bhi uatha,
Dh'ainnich iad gu'n robh e leointe,
Leig iad gaoir 's bu leoir a truaighid;
Cha b' ann air ais ann sa chomhſtri.
Thuit an laoch bu deonach gluaſad,
'G iaruidh air adhart ſa'n t orachd,
Buaidh an ordain a bha uaithe.

Frioſailich o thus a bhaittail,
Air an loſgadh mar an ceanta,
Leonadh an Cornilear ſmachdoil,
Comhradh a bhaittal a liath u;

'S eolach a ſheol ſibh an dearcag,
Air an fheoil nach tais ro' fhiamhach,
Mun laidh a ghrian na tom taſgaidh,
Phaigh ſibh air an ais na ſiachabh.

Gu'n ro' leomhain treubhach tapaidh,
Le reiſeamaid ſgaitach laidir,
An Cameronach garg o'n Earrachd,
'S urſain chath u ann ſa blarabh,
Thionndaidh u mar aon ſa bhattal
Air bhar nan lann ſgaitach laidir,
Cha bu rut le laoch gun taiſe,
Ach faonais air a h-ais a lamhach.

'S truagh gun ſian oirbh o luaidhe,
Nuair a dh'fhas ſibh cruaidh na'r nador,
Fulantach gu dol an cruadal,
Togarach nuair ghluaiſte *charge*;
Cha ro math dha 'r naimhdin gluaſad,
'G iaraidh buaidh oirbh 's na blarabh,
Dh'fhag ſibh air an traigh ſeachd uairin,
Tuilladh 's na bha uaibh ſan aroich.

Gur h-iad na righalaich Alba,
Na fir ſmeroil, chalma, phriſoil,
Ga b' ghoirid uain an uair gharbh chath,
Air n' ainm a thoirt a meaſg mhiltin;

Iad a greiſid gu air teanachdſe,
'N uair a chual iad ſloirm nam picibh,
Mo chreach ! luchd na'm breachdan ballabhreac
Ann ſa'n laſſair dheirg na'n ſinadh.

Sgap iad an ſin as gach aite,
Chaidh a lan air ſgath gach tuim dhiu,
Dheanabh batteri 's gach aite,
Leigeal ſtairnil as an cuimhne,
Thoiſich iad ri loſgadh lamhaich,
Leis na laidrich chroma, chinteach,
Sgapadh pheilirin 's gach aite,
Fedirſich 's cha b' fhath toilintin.

'N uair a chaidh am battail ſeachad,
'S chaidh rol gach Captin eigheachd,
'S iomadh treunfhear chaidh ſan deachabh,
Le meud an gaiſge ſa'n ſtreupa,
Bha fuil chom a ruith gu ſraſſach,
Aig luchd na 'm breachdanan eilidh,
Iad ga taomadh feadh na 'n glachdag,
'S truagh nach d' fhaod na gaiſgich eirigh.

Tillidh ſinn anios do h-Shaſghuin,
Dh' ionſuidh air cairtealan geamhraidh,
Far faigh ſin an liunn am pailteas,
Ge d' ro' mac na brachadh gann oirn,

Olaidh ſinn deoch ſlainnte Mharcuis,
Gualain ar taice 's ar ceannard,
Bidh ſinn cho ullamh ſa 's ait leis,
A geard a bhrattaichin o ainneart.

MARBHRANN DO DHOMHNUL DOMHNULACH, AN GRISHERNISH.

ANN SA BHLIADHNA 1808,

Le Domhnuil Macleoid.

AN diugh a's leir ar mor chreuchdan,
O rinn an t-eug ar lom ſpealadh,
Dh'fhag gun duillich ar crann,
'S a dh'fhag ar ceann na mheall galair,
Thromaich ſproichd air ar giulan,
A dh'fhag gun ſunnt ar cuid fearain,
Tha ſin buailteach do mhuiſeag,
O chairadh buird ort mu'n anart.

Anios o chairadh ſui' 'n uir u,
Bidh ſinne tuirſeach 's cha 'n annas,
Chaill ſinn aobhar ar ſugraidh,
O chaidh ar n' iontas ſui'n talamh,
Na'm bu ſtor e bhidh duil ris,
Cha bhidh ar ſuilin cho gallach,
Sin anois e mar Ju'il,
Nach faigh n' ar duthaich gne dh'fhanadh.

Na 'm no binn a thighin teann oirn,
Cha neil ar ceannard ma 'r coinnibh,
Sheaſas linn san tigh chorach,
Na bheir gu cordadh ar coire,
Mile mallachd dha 'n torachd,
Thanuig oirne ga ſhiridh,
Nach do ſheall air ar cas,
A thoirt gu ait' air bith eile.

Ge do bhiod mi'd ga d' ionndrain,
Cha bhiodh ar ciuradh cho ſoilleir,
Na'm biodh aois air tighin dlu dhuit,
Na air do lubadh le doille,
Ach do ſpianadh na d' iuran
Fui' dhuillich dhluth 's fui' bhar caineil,
A leigeas inntin gach diuca,
Bha cuir turn ma do choinneamh.

'S goirt ri chluinntin do mhuintir,
A bhi gun righ air a cheann coinneamh,
'S tric na'n cuimhne gach puinc',
A bha na d' bhuill air a folach,
Lamh gun mheang air chul peanta,
Bu mhath ceann 's gach gniomh ſoilleir,
An cainnt a raitichadh aimhreit,
Cha 'n fhaicir ann ac' u tuilleadh.

Cha ’n fhaicir Domhnul na d’ chota,
Ma leigir deoir gach ceann finne,
Cuis a bhroin a ſeinn ceoil dhuit,
’S nach faic a mor ſhluagh fear t-ionaid,
Ge d’ ſhiulin criochan na Crioſtachd,
Air fad ’s air liad ’s an taobh muigh dhi,
Tha gniamh do mheoirin na ſheol dhoibh,
A cuir gach corach na h-ionad.

Na ’m b’ ann le foirneart luchd do-bheart,
A thigeadh leonadh na d’ charabh,
Dheanta’ feolach na d’ chomhradh,
Le ſpionnadh dhorn ’s le cruaidh lannabh,
Le neart chlann Dumhnuil ’s na Leodach,
’S gach urra’ mhor leis ’m bu toil u,
Bu chommun gorach a ſteornadh,
Do chuir ar fogradh ga d’ h-aindeoin.

Na fuaſgladh ſtoras do bheo dhuit,
Cha bhidh do chonaidh san anart,
Cha b’ e na bordun do chomdach,
’S cha ’n earadh broin a bhidh mar ruit,
Bhidh togail uaimhreach o’n uaidh ort,
’S na miltibh ſluaigh ga do leantain,
A reachadh deonach ga d’ chomhnadh,
Le iomadh ceol fui’ ſhrol ballach.

’S i ’n tuil a dhoirt air clann Domhnuil,
A chuir ar ſolas an gainnid,
O ’s ſgrios i comhladh ar dochas,
Air muinghin mhor ’s ar lon daingin,
Air laſſair chruadail mu’n cuairt dhuin,
’N uair dh’ eiradh tuaſaid na ’r carabh ;
Air n’ urlair fuaraidh mar uabhaidh,
O ghear an tuagh ar n’ ard mheangan,

A meangan fuairce nach gluaiſeadh,
’S nach cailladh ſnuadh le fuachd gaillin,
Bha duil’ air fuainadh mu’n cuairt dhuit,
Nach leigadh fuarachd na d’ charabh ;
O fhreamh na h-uaiſle gun truailadh,
Nach b’ ann air crualach a dh’fhannadh,
Tha ’n garadh uairgneach o’n bhuainadh,
A chraobh a b’ uamharach ſealladh.

Be ſealladh uamhair a fhuair u,
O rinn u gluaſad na d’ leanabh,
Cha b’ ann an uairgneas a fhuair u,
Do thogail ſuas ann’s gach ceanneas,
Ach ann a ſaibhlichin ſoine,
Oſcionn gach Gaull na d’ ard ſgoiller,
A choiſſin ſaibhreas na d’ laimh dhuit,
’S a rinn dhiot ceannard air talamh.

Tha 'n iobairt paight' aig a chearn-ſa,
Le guin a bhais dha 'r ceart anndeoin,
'S le meud do bhaigh ris na dh'fhag u,
Tha Dia na earlait aig d' annam,
'S ma dh'fheumair clarca na lathrach,
Ge facal dan' e ri chantain,
Cha neil ſan aite na thamh u,
Na thairgnis lamh riut le pena.

ORAN AN UISGE-BHEATH.

'N Aum eiridh ann ſa mhadin dhomh,
'S mi dol amach gu m' ſheirbheis,
Gun thachair oigfhear gaſta rium,
'S bu chathranach a ſheanchas ;
'N uair thaitin fheareaschuideachd rium,
'S ann cuidir ris a dh'fhalbh mi,
Thug eſan far a ro'id mi,
Dh'fhag ſin an gnothach ainmoil.

Ge d' dh'fhalbh mi air an turas ud,
Air m' urras bha mi ſmuaintin,
Gu mo mhath an tearnadh dhomh,
Na 'n tarain a bhi ſaor uai' ;

Thachair cuid dhe chairdean ris,
Dha ’m b’ aibhiſt bhi dha thaobh ſan,
Cho fad’ ſa mhairadh fairdin dhoibh,
Bhidh pairt dhe air a thaobh ſan.

’N uair bha mi treis na chomun,
Bha mi ſin a togairt falbh as,
Fhuair mi e cho coineil,
’S gun a dh’fhoinechd mi de ’s ainm dha ;
Thubhairt eſain dean air th’aibhis
Is glaodh fhathaſd air an t-ſhearbhont,
’S lian a ſoighach ſolaſach,
A fear tha ſtop a dh’ainm air.

Gnoc mi ma’s a dhurraich,
’S chuir mi cuireadh air an t-ſhearbhont,
Smuainich mi, o’n dh’fhuirrich mi
Gu faighin bun a ſheanchais,
Dh’fhoineachd mi co ſhloinnadh dha,
Ge d’ cheiladh e ’de ’s ainm dha,
’S thubhairt eſain rium gu faoltoil,
Cha bhi aon diu ort an dearmad.

Ma tha u ’g iaraidh eolais orm,
’S gu bheil u feorachd m’ ninma,
Gu faigh u fios mo ſhloinnidh,
Ri bhi uine bheg na m’ ſheanchas,

'S mi mac na poitidh duibhadh,
Bhios na ſuidhe 'm bun a ghealbhain;
'S e 'n t-eorna buidh' 's athair dhomh,
'S i 'n atharnach mo ſhean-mhathair.

Mas a t-uſa an urra ſin,
Bha u na d' chuirridh calma,
Cha chualadh mi fear eallaich,
Bheiridh barrachd ort an an Alba;
Gu dearbh bu deabh fhear gnothaich u
'S bu chothairaicht' air ſalbh u,
Bu damhſair math le fidhil u,
'S na d' ſhuidh' bu tu ſeanachaidh.

Bu mhath air cheann gach feum u,
Bha u treabhach gun bhi cearbach,
Bhidh tu air na feiltichin,
A dealadh ri luchd baragain;
Cha neil aite ſuidheadh iad,
Nach guidheadh iad fear t-ainm ann,
'S tu b' fhianuis air an cumhnantan,
'S bhidh trian na chuis na d' earbſa.

Bu leothain treubhach ſgairteil u
Cha robh u lag na leanaboil,
Mar bhidh iad ge d' bhaiſtadh,
Gu 'm bidh cus dhe d' bheartain ainmoil;

Dhuiſgadh tu na cadaltaich,
'S gu lagradh tu fear amaſgaidh,
'S dheanadh tu fear lappach,
Chuir a' ſtaid an fhir bu meanmnich.

'D e 'nios as aite fuirich dhuit,
Na bheil do bhunaiſt dearbha,
Na 'm bi u aig daoin' uaiſle,
Mar bha u uair dhe t-aimſir;
'S minig a bha fuaim ac' ort,
Ge d' chuir an cuachan airgid,
Bhidh uiſge teth a's fuar aca,
Ri truailladh do mhac meanmne.

Cha'n fhuiling iad an draſta mi,
Tha alleas agus anabhar,
Ga lianadh leis a ſtatolachd,
Tha m' ailadh-ſa ro ſhearbh leo;
Cha leig iad ball na lathrach dhiom,
O tha mi fas an Alba,
Ach ſian, a's ruma', a's branndie,
Rut tha tighin an n'all air fairge.

Tha 'n gnothaich ſin ro chruadallach,
Ma chumair uain do chomhradh,
Gu 'n d' theid a chuis o fhearachdais,
Ma cheilir air a ſtoap u,

Ge d' ghlaſadh ann a ſeillarin,
Gun chaora' tha e neonach,
'S gur iomadh fear a theireadh
Nach bu bheag air u na ſheomar.

ORAN A RINNEADH DO DH'EACH A BH'ANN SA CHLAIGIN,

Air dha bhi ro chroſda, 's nach b' urain duine faighain fogaiſg air gu a ghlacadh.

AIR FONN—*Bein Dorain.*

URLAR.

O'S fear a tha ri ſmaoinachadh
Oran mi,
'S tean nach i lair mhaoil
Bhios na thoiſeachadh,
Each nach fuiling taod,
A nochdadh ri taobh,
'S nach glacair ri 'n ſaogh'l,
Gun ghoiſneachan;
Baſtalach le ſtuaim,
Aigeantach ſa 'n ruaig,
'S ealanta, cas cruadalach,
Comhſtrach i,
O! chuirin-ſa mo gheall,

'N uair a bheir i deann,
Nach eil each ſa 'n Fhrainc,
A bhios comhluadh ri,
'S ann agad a tha chruinne-chas
Gu *formaigadh*,
Failireachd na ganna-cheuman,
Comhnarda';
Aillin gun bhi gann,
Laidir gun bhi fann,
Stracanach le gleann,
Gun bhi comhnard i,
Spioradail do chom,
'S firachoil do cheann,
'S iongantach an dream,
Ris a ſeorſaich u.
'S guanach i air ſraid,
Suachantais chinn aird,
'S buadhach leat gach blar,
Ann ſan toiſich u.
Na 'm bidhain leat air feil
Na 'n each trupanach,
'S uidheam ort a reir,
Do chuid luth chleaſan;
B' aiginnach do cheum,
B' fhothramach do leum,
Faraſdachd an ceill,

Mar a dh'ionſuich u,
B' airgidach do ſhrian,
'Us b' anmuineach do ſhian,
Calganach do bhian,
Mar bu duchas duit;
Thogadh tu do chluas,
Togarach le ruaim,
Bagarach le gruaim,
Air gach taobh dhiot.

CRUN LAR.

Ach cho mhath 's ga robh do *mhanners*,
Dhiobhal ſlinnenin Ian Bhain air,
'N uair thoiſich u ri fhuchdadh,
Ann an cuil an tigh a ſtapla',
Ge d phronn u air gach taobh dheth e,
Gu 'm b' fhaide leis 'n uair mhun u air,
Ga ſhraddadh ann 's na ſuilein air,
Le ubrait a toirt ſhrachd dha;
'S tu thogadh gu neo-ſhomailta',
Air do dhroinaig air bheg ſpairnidh;
Na maiddin croma', troma',
Bha ſui' bhonnabh na leap' airdidh;
'N am eiridh air do bhonnabh dhuit,
Bha eibhich fir ga phronnadh ann,
'S gu 'm b' eibhin bhi ma d' choinnibh
'N uair bha d' obair na ceol gaire;

An am bhi ga d' ghlacadh,
Cha b'fhear lappach chuireadh ſrian riut,
Gu feumadh e bhi faicileach,
Leis an *fhenceracbd* bha d' ſhliaſaid ;
Bhi tu anns' a ſtailcireachd,
Gach aon a reachadh ſeachad ort,
Ga leigadh le do chaſan,
'S tu ga 'n caitchigidh le d' fhiaclan.

ORAN MHURCHAIDH BHIG,

Air dha bhi na bhuachaile feoir aig fear a dh'eilterin na h-Eglais, agus e fhaotain aon do dh'eich à mhaighſtir dhaichuidh far communaich, agus thug an t-each droch leigadh dha, air chor 's gun a dhochnadh e, a thaobh cumain mor a bhi fui' achlais air muin an eich.

AIR FONN—Cabber Feigh.—Le Domhnuil Macleoid.

O Thachair dhomh bhi m' thamh,
'S gur a gnath leam bhi faclachadh,
Gu'n labhair mi air reaſon,
Rud eibhin a thaichair rium,
'S mi tillidh far na feilidh ;
Nach b' eacoir a h-acanan,
Bha marcaich ann ſa chunntas,
A dh' uirich na faſſanan,
Ma 's a faſſan nach d' theid as e,
'S iomadh neach a chrainis air,

Bhi giulain curſain air muin eich,
Fui' achlais dheas ga theannachadh,
'N aite ballain air a chliathaich,
'S mor a phian dha bhallabh e,
'S ma 's a faſſan theid an liad e,
Gur gniamh a thogas gallair e.

Cha 'n ioghnadh iad a raitin,
Gu'r ardanach coiterin,
'N uair dheoibh iad cail a dh' uaiſſe,
Biodh uaill agus moit' orra' ;
Ge d' bhidh iad fichid ſamhradh,
Ri gleidh ghleann a's mhoinidhin,
Mu gheoibh e air each dialte ;
'S e 's fiadhaich a ſheallas ort,
Bha bhuil dha 'n fhear ud 'n am dha tarruing,
Ann am bannal mharcuichin,
Bha gleaghraich aige nach robh ceart,
'S 'n uair thug an t-each an aire dha,
Gun thog e mhas le fior thamailt,
'S cha b' annas ſin,
Bha chlaigin ris a lar,
Ro' dha ſhail ga d' a b' ealant iad.

Thuirt eſan a's e 'g eiridh,
Mo leir-chreach mar phrannadh mi,

Cha dean mi tuillidh feuma’,
’S a bheiſt bheir u ceannach air,
Ge d’ tha u leis an eildeir,
Cha ’n eiric air m’ annam u,
’S ma ’s e mo ghailair bais e,
Gu ’m paigh u ri m’ ailiir i,
Na ’m bidh na d’ chuimhne liuthad cuing,
A robh u ’m laimh ’s na cladichin,
Cha bhidh tu ’n aite mo dhroch caradh,
’S iomadh la bha maire ort,
Ged’ bha ceud o chach ort, aig mo chragan,
A cuir o thraidh na feamain leat,
Cha do dhing mi riabh an cliabh ort,
’S a bhiaſt ’s olc mo bharoil ort.

Ach ma’s a fear bhios beo,
Na gheobh comhnadh ſan fhearan mi,
Gun cuir mi tric an gniamh dhuit,
Mo phian agus m’ an-ſhocair;
’S e bhi fui’ Mhac Lioſa
Dh’fhag mo mhithlinn a bharachd dhiot,
’S fui’ ghille ro’id mhoir,
Cha b’ e dorain bu ghainne leam,
’S a fear bha eolach ma do dhoigh,
’S a bhiodh an comhnuidh maille riut;
Cho luath ’s a ſhocraich e gu h-ard ort,

Thug u lan a dhroma' dha ;
Ach ſo mo lamh gu 'm bi u paighte,
'S nach bi baidh na air agad,
'N uair gheobh mi ſui' 'n da chliabh u,
Bidh pian air do bhallabh-ſa.

AN T-EACH GA FHREAGAIRT.

A Mhurchaidh na bi gorach,
'S na toiſich 's na ceannabh ſin,
Mu'n doir mi uillidh ſpors' ort,
Do dh' ogradh an fhearain ;
Gur math mo cheithir brogan,
'S mo dhorn, gu'r a ſmearoil e,
'S ma gheibh u mu na chluais e
Bidh cruaidh ort gu'n caraich u,
A Mhurchaidh Bhig na'm bi tu glic,
Cha b' ann ri ſuid a dh'fhannadh tu,
Ach dh'ol dachaidh gun aon each,
O chleachd u bhi t-fear cairiſte,
Bha m' eolas ort da bhliadhna,
'S tri mioſan a bharachd air,
'S cha 'n fhaca' mi each dialta,
Dol riabh gu do dhorais leat.

ESAN A FREAGAIRT AN EICH.

A bheoithaich dhonna phriboil,
Co dh' innſidh mar eachdrui' dhuit ?

Gu robh mi gun each diolta,
'S nach b' fhiach dha dhol dachaidh leam?
Gu faodain-ſo dha-dheug
Chuir ſui' ſhrianan 's ſui' ſhrapachan,
Gun uſa bhi na m' fhianuis,
'S glas ſhiomain mu d' chaſſan;
Mar as tric bha u, air cul garuidh,
Ann an aite drabhaſach,
Air-ſon na meairle ga do tha u,
Tighin an draſta ceannaſach,
Gu faca mi glas-lamh ort,
A's cainidh mar teannaicht' i,
Gur tric a rinn mi caradh,
'S an draſta cha 'n aithreach leam.

AN TEACH FREAGAIRT A RI'SD.

Cha chreid a h-aon tha beo dhiot,
'S an t-ſheol ſin gu fannain riut,
'S gu 'n cuiridh tu mo dhornabh,
An goiſnichin teannaichte;
Mo mhollachd ort a bhroinean,
Bu chora dhuit carthanas,
A nochdadh na bu mho dhomh,
Ma fograin o'n fhearuin u;
Mar bhidh dhomhſa u bhi gun deo,
'S nach b' urra an comhradh ſgoinneil u,
Gun deanain coſair dha na h-eoin dhiot,
Ge nach mor tha chrimidh ort.

Mar bhidh rathnaich do chuid paiſtin,
Ga d' tha 'n trail mar urr' aca,
Cha d' thugain gne do bhaigh dhuit,
Ga tamailteach fulang riut.

ORAN

A rinneadh do Choille bhig a bh' ann ſa'n Eilan Sciathanach, mar gu b' i fein a bhi ga dheanabh.

GUN labhair Grimſaig ſa mhaidain,
Gu moch 's i teannadh ri ſeannchas,
Gur a lionmhor m' aobhar ſmaointin,
O thainig orm aois a's aimſir ;
'S beg an t-ionadh mi bhi tuirſeach,
'N am dhomh ſuil thoirt air gach taobh dhiom;
An culor a bh' orm ri linn m' oige,
Fa mo bhroin a bhi as aonais.

Bu bhadanach, ſoiller, ſughor,
An cruth a' robh mi ſan am ſin,
Gu fluranach, duilleach, alluin,
'S mi 'g eiridh ri blas an t-ſhamhraidh,
Gu miarach, menglanach, duilleach,
Gu h-ianach, ruiſſedeach, ceolmhor,
Gu bochdach, mioſagach, meannach,
Nach iar a 's t-earrach an crodhadh.

Bu ſhlattagach, capparach, lionmhor,
Mo chuilidh dhiamhoir 's bu ſheaſgar,
Gu gallanach, fada, ſior-ghlan,
Gu h-oganach, direach, ſeaſmhor,
'S iomadh bochda 's mioſach tharring,
Agus gaobhar bhallach, mheanebhreac,
'N uair a fhaithraichidh iad fuachd na gaillin,
A thigidh ſui' m' bharraich air thearmad.

Ach anios o chaill mi 'm barrach,
'S gu bheil m' aillenin air ruadhadh,
Togaidh an obair, an fhianuis,
Gur iomadh ſpianadh a fhuair mi,
'S a mhuinntir ſin a bhidh ga m' thaghal,
Ma 'n iathadh an fhaghaid moch,
Thanuig a faiſtin gu teach,
Miſe.bhi gun tlachd gun toirt.

Far am bidh crodhnaich nan damh,
Gu croic-cheannach, corrach, cas,
Slios air nach laidheadh an deallt,
Stric thug an fhoill ar lochd,
'S iomadh fear a ghabh oirbh fath,
Air a thar ri ſail a chnoic,
'S mu 'n dugadh e leis a chas,
Bhidh fiadh na fal air a lot.

Fhad ſa reidh duthair na 'm beann,
Chuirin-ſa failleas mo chrann,
O mo mhullach gu m' dha cheann,
Chaill mi gach cular a bh' ann,
Gun chaill mi mo dhreach 's mo h-uaimhneach,
Gun chaill mi mo ſhnuadh, 's mo ſhnoach,
Chaill mi menglan air gach taobh dhiom,
Chaill mi mo chaoran 's mo chnomhan.

Chaill mo dhuilleach, 's mo bhar,
Chaill mi h-uile h-agh a bh' agam;
Dh'fhalbh mo riadhaichin o'n lar,
'S arda' chuireadh blath o'n talamh;
O dhas mi na m' choille lomain,
Tha mi air pronnadh 's air gearradh;
Cha neil geug ionam gu' lubadh,
Gu h-ioſgadach, gluineach, meallach.

'S iad gu cnottach, cnappach, faobach,
Gu cairgineach, raodach, miarach,
Gu bireanach, ſgolbach, ſtobbach,
'S mairg dha 'm bu choſlais bean m' iamhaigh,
Bu laganach, grianach, foilleir;
Mo dhoireigin beaga, blatha,
Gu laganach, grianach, fradhaircach,
An gabhadh an gadhar gu fathach.

Bha mi gu ſiormagach, duilleach,
Gu ſlineanach, comhnard, ſocair,
Ge d' dh'fhas mi o chaill mi 'n duilleach,
Gu druineanach, tolmach, ſlochdach,
'S iomadh fear nach d' chuir orm fiach;
Bha 'g iarruidh gu iathadh iomam;
B' ann diu Alaſtair Mac Huſtain,
'S tric a ruiſg e pairt dhe m' dhuillich.

'S iomadh cearcal leathain uinſionn,
Thug u o thuin aſam 's cabbar,
'S ge nach dean thu 'n diugh mo chluinntin,
Gu'n d' fhag u cuimhneachan agam;
Oganaich a tha ga m' eiſdeachd,
Aithris a ſgeula-ſa uam-ſa,
Tha miſe 'n deiradh na h-aimſrich,
Innis a ſeanchas mar chual u.

MARBH-RANN DO SHEUMAS DOMHNULLACH, FEAR SCEABOIST.

Chuala mi ſgeul ga innſe ac',
Air an fhior dhuin' uaſal,
Bha cus ann nach faca' riamh e,
Bha na lian 's a chual e,

Fhuair iad ceart, a ghluaſad faicleach,
Rinn iad beachdai' ſuas ris,
Ciadan beannachd o'n triath ainniſh,
Ghle dha annam duais mhor.

Sgeul a chuallas, chunncas uair,
Nach biodh na bhuanachd dhuinne,
Ort a Sheumais, gun do dheug u,
Bu tu 'n deagh fhear ducha,
Le mo bharail, cha 'n eil fear ann
Dh' aithriseas as ur ort,
Beannachd bhacach, dhall, a's fhaircleach,
'S lionmhor leat fui'n uir iad.

Cha b' e 'n call e, do dheagh ſhamhla',
Leantuin ann 's gach ordain,
Uaſail, mioſail, ſuas ri gliocas,
Cus dhe ſud a'd chota,
Scolta' bearta, reite a chleachda',
Far an tachradh comhſtri,
Dhol ſan t-ſabbaid, cha bu diu leat,
Cha mho dh' ionnſuich oag i.

B' eol dhomh iad a bhith na'n cas,
Na 'n glacadh am bas oag u,
Air na dh'fhuaſgal u na'n cruadal,
Ann an uair na doruinn,

Dilleachd, 's bantrach, 's daoine fanna,
Nach biodh an geall na 'm poca,
Dheibhe freagairt uait roimh 'n phairte,
Bhidh a' mal na 'n dorn dhuit.

'S ioma' Gaidhael, agus Gall,
Bha cuir a nall ga d' ionnſuidh,
Loingheas druighte 's iad lan luchdaicht',
Dhe gach rud a b' uire,
Cliudh 'us creideas dhuit a freagairt,
Agus teiſteas cuirte,
Miltean iad dha 'n tug u dail,
Gun neach dhiu' fhagail ruiſgte.

Bu chuis fharmad u 'n uar dhalbh u,
Mioſail, ainmail, fior-ghlic,
Cha robh 'n Alba na fhuair cearb dhuit,
Ach a falbh ſan fhirinn,
Call is buinneag air gach turas,
Gun robh muir a's tir leat,
Caite a bheil e luidh, na dh' eirich?
Ga bheil breug ri innſe ort.

Fhad 's a dhan u, bha u ſonna',
Gu h-onarach, ainmail,
To'irt an aire dha na chual u,
'S a to'irt cluais dha 'n t-ſearmoin,

Gu 'n robh u laidir dha 'n laige,
Air-ſon faſga' d' anama,
Agus iochdar ris na feumaich,
'N treud a bhidh an anacorum.

Ann 's gach coinneamh, cha b' u chroma',
Ach ſa chomun uaſal,
Suidh' us eiridh, leis na ceudain,
'S tu gun ſtreup 's gun ſuaſaid,
Stolta', ſocair, le dorn foſgailt',
Cuir nan toſd ma'n cuairt orra,
Lean u 'n duchas mar bu choir dhuit,
Mach o Dhomhnull Gruamach.

Gruaim air d' aodain, cha 'n fhac aon fhear,
Ach cus faoilte an conuidh,
Geanoil, criodhail, ri luchd tighinn,
'N cuir nan ſuidhe comhluath,
Doigh ga'n cumail, ol 'us iomairt,
Gun uireaſbhuidh loin orr',
Fhad ſa bhidhe iad ma do thiomchiol,
Cha b' i chuirm gun chomhra'.

'N uair a chruinnich do luchd eolais,
Gu cuir foid a's uir ort,
Bha Clann Domhnuil, cha bu neonach,
'S iad fui' bhron ga d' ghiulan;

Na bha chach ann, as gach aite,
Nach robh 'n cairdeas dlu dhuit,
Bu bhreagh an ceol a bhi ga 'n eiſdeachd,
'G aithris do dheagh ghiulan.

Tha iad lion'ar, 's ioma' fianais,
Air do dheantas gle mhaith,
Rug an aois ort, cha do dh' aom u,
Air a h-aon dhiubh 'n eacoir;
Eolach, faic'leach, coir a's ceartas,
B' e ſud faſain Shemais,
'S ro mhaith dh'iommar u na cairtean,
Air-ſon pailteas reuſain.

Tha reuſanta' dha do chloinn,
Bhi gach am a ſmaointean,
Iad a ſhealltain air gach laimh dhiubh,
Mar bha ceann do ſhaoghail,
Gu 'n do dh'fhag u iad mar dhiar iad,
Gu 'n fhiachan aig daoin orr',
'S ge nach cuirre iad na cheann,
Gu 'n robh rud ann ri fhaotainn.

Fad a ſhaoghail, dh'fhag u ſaoirſinn,
'S pailteas maoin aig Domhnul,
Oighreachd fearuinn, 's e na Bharan,
'S tighean geala 'n ordan,

Gheibh ſibh creideas agus cliu,
A h-uile taobh dha 'n ſeol ſibh,
Mo theid ſibh ri mac na feile,
A dh'fhag air ſteigh choir ſibh.

'S trom do cheile, criodh' cha 'n eirich,
Cha tog teudan ciuil e ;
Gach aon lo, fhad bhios i beo,
Gu 'm bi na deoir o ſuilean,
Dubhach, deurach, as do dheidh i,
A h-uile ceum ga d' ionndrain,
Ge do lean i air ſin treis,
Cha toir e bheag ga h-ionnſuibh.

'S eudar ſtriochda dha na bhas,
Nach tig gu brath gun ordan,
Tha e treun 's ann leis a theid,
Gur treise e fhein na moran ;
E tighin gun fhios, 's gun agad fios,
Ach duil bhi ris an conuidh,
Gun toir e leis an cinne daon',
Eadar aois a's oige.

Trian dhe d' chliu' cha d' rinn mi ruſga',
A bha 'n cuirt na h-Alb' ort,
Gu mioſal, uaſal, a reir ſin,
Ann 's gach ceum na dh'fhalbh u,

Bha do ſgur mar bha do thoiſeach,
Gun bhonn loc' air ainmeacha',
'S ge d' nach aithrisinn an ſgeul ud,
Bha u fein ga dhearbha'.

ORAN DO SHIR SEUMAS, TRIATH CHLOINN DOMHNUIL, A DHEUG SA'N ROIMH.

Air tuiteam am chadal, anios o chionn fada',
Gun thachair dhomh aicaid a ſtad ann m' bhragha,
Tha cneidh air mo ghiulan, tha amhgharrach ciuraidh,
Cha bhi mi ga muchadh gu ruiſg mi o 's aird i,
Ach Dia bhi ga chomhnadh 's a riaghladh a roidean,
An Ti bheil mo dhochas fui' chomhnuidh an Ard Ri,
Lagich mo dhorainn, neartaich mo ſholas,
Cuir mi ann a dochas bhi na 's oige na tha mi.

'S iomadh buille ſo b' fheudar dhuinn fhulang,
Bha chuing air ar muinneal, 's bu truim i na phraiſeach,
Cho trom ri clach mhuillean, na ſineadh air lunnaibh,
Do iargain nan curaidh 's iad uil air ar fagail,
Gradan a gheamhraidh a lagaich gu teann ſinn,
'N uair a chaill ſinn ar ceannard nach robh ſhamhladh meaſg Ghaidheal,
Consmun na haoidhealachd, leomhan na rioghalachd,
Dorainn ri innſeadh dha linne nach d' thainig.

Dorainn ri innſeadh, an dorainn a chlaoidh ſinn,
Thoirleum ar n' inntin cho ioſal ri 'r ſailean,
Ar ceann feadhna' mor priſail, bu mor urram ſa rioghachd,
Gun do bhun an t-eug dhinn e, ar mi-fhortan laidir,
Fhir a chunnaic ar cruadal, leig iomuin am fuaradh,
Bi thuſa na d' bhuachaill air na fhuair ſinn na aite,
Cuir dhachaidh Sir Seumas gun aicaid gun eiſlean,
Gu chuideachda fein, mhuire 's eibhin a tharſail.

Chrioſda gleidh dhuinne ar buaichaille cliuteach,
Ar n' uachdaran ducha, tha churam an traths' oirn,
Allail ar n' iuran, ſmiorrail a's grunntail,
Fearail ri dhuſgadh na 'n tiunndadh a' manran;
Ar baranta muirneach, carraig ar bunntaiſt,
Ar n' aon 's ar cairt dhubailt, 's an crun air an tailaiſc'
An ramh nach eil briſteach, ar lannan an trioblaid,
Ar ceannard, 's ar miſneach, fear bhriſeadh a bhaire.

Ann an duſgadh na'n codal dhuinn', 'n urnuigh na 'n athchuinge,
Ar deirce ga naſgadh, cuir dhachaidh thu ſabhailt,
Muint ann a cleachd' thu, cliuteach ri d' chlaiſdean thu,
Muirneach ri t-fhaicinn air each na air lar thu;
Ar 'n athair, 's ar ſolas, ar fion air na bordaibh,
Ar mire 's ar ceol u, 's ar doigh air ceol gaire,
Ar connſmun na feilidh, a dheonuich mac De dhuinn,
Gu coir chuir air ſteidhe 's gu eacoir a ſmaladh.

Gur h-inealt an conſmun, ceann-cinneadh Chloinn Do'nuil,
Fear iriosal, ſtolda, gun toir air an ardan,
Eircachdail, coimhliont, ſoilleir an eolas,
Gairear an trogbhail, bochdan mo laimh-ſa,
Cuirteir na ſiobhaltachd, urla na h-aoidhealachd,
Tluſail ri dileachdain, 's cuimhneach air airidh,
Aigeantach, innſgineach, beachdail air rioghalachd,
Gaiſgeach roimh mhillte nan ſineadh e 'n gairdean.

Mo run 's air a ghaiſgeach, fear og a chuil chleachdaich,
Fear mordhalach gaſda, gun ghaiſe, gun taire,
Cuiraidh na 'm braitaichean, guineach ri 'm bagairt iad,
Chuireadh an t-ſhradag na laſair gun ſmaladh;
A bhuaileadh a choillaid, mu'n chluan air a cromadh iad,
A ghluaiſeadh gun ſomaltachd an coinneamh nan namhad,
Le ſpaineachaibh loma, le muſgaidaibh troma,
Le fudar caol meallach 'n am teannadh ri lamhach.

Ge fada a bha 'n aicaid, na comhnuidh fui' m' aſgoil,
Fograidh mi as i, thig aiteas na h-aite,
Cuiridh mi airtneul air fogradh gu chairtealan,
'N uair chuireas Dia dhachaidh, na dh' aiſig mo ſhlainte,
Moladh dha 'n Leigh dh' fhag fallain mo chreuchdain,
Tharruing mo ſpeuraid ni 's treine na b' abhaiſt,
Aghaidh Shir Sheumas, aghaidh na feile,
Thogadh gach ſpeuclair, thug an leirſin na b'fhear dhomh.

Aghaidh na ſtaidealachd, aghaidh na ſcairtealachd,
Aghaidh na maiſealachd, tlachd agus aileachd,
Aghaidh na fearalachd, aghaidh na ſmioralachd,
Aghaidh us gloine bheir ſealladh an ſgathan ;
Aghaidh na ſtoldachd, aghaidh na morchuis,
Aghaidh an leomhain, ach toiſeachadh cearr air,
Buinnidh dha ’n oig-fhear, bhi cuireanta’ an comhſtribh,
’Siomadh loaghach dorn-gheal, theid ſan tioreachd is ail leat.

Cha ſugradh ri chlaiſtinn, bhi duſgadh do chaiſmeachd,
Bhi ruſgadh do bhratach, gu h-aigeantach ſtatoil,
Piob thollach ga ſpalpadh, ſior phronnadh na brais phort,
Fraoch tomach na ’m badan ri crann daite air a charadh,
Barrant do dh’ uaiſlain, ag tarruing mu’n cuairt di,
Gu’m b’fhearail an dualchas, dol a bhuantach buaidh laraich,
Ceathairne ghruamach gun athadh roimh luaidhe,
Dh’fhagadh gun ghluaſad cuirp fhuair ann sa’n aroich.

Gur iomadh ſar ghaiſgeach, tha urranta ſmachdail,
A theannadh a ſteach riut ’n am aiſith na cramhain,
Le ’n ſpainneachaibh ſcaiteach, cho cruaidh ris an ealtain,
’N am bhualadh nan claigean gu ſpealtadh iad cnamhan,
Gu fireachail, eutrom, air mheir ann sa chaonaig,
Bhiodh fuil air na fraochaibh, mu’n traoghar an ardan ;
Le comun gun chlaonadh, gun ſomaldachd gairdein,
’N am lomadh nam faobhar ri eudan na namhad.

Na 'm faicde Sir Sheumas, 's gu 'n cuiradh e feum air,
Gur h-iomadh taobh dh' eiradh leat reiſimeid laidir,
An Alb' a's an Eirin, co deonach le cheile,
O chlach na loung gleuſta gu leum a' Port Phadrig,
Uaiſlean Chinn Tire, bu dual duit bho d' ſhinnsribh,
Gu rachadh iad ſios leat, gun di-chuimhn, gun fhailinn,
Gu 'm biodh iad cho tidheach 's gu'n deanadh iad mi-ſta',
Mar leomhana' mianach 's gun bhiadh aig an alach.

Dh' eiradh na Leodaich, dh'eiradh 's bu choir dhoibh,
Dh'eiradh 's bu deonach, thaobh eolais a's cairdeas,
Thigeadh a' mor ſhluagh, brioſg ann an ordan,
Sgiolta na conſmuin an toiſeachadh a blar iad,
Dhearbhadh na fearalachd, calma an am tarruing iad,
An calg mar na naithraichin, fearann ga raiteach,
Stroiceach le lannaibh iad, dortach air falanan,
Cocairean ealluadh iad, air cheannan 's air chnamhan.

Dhuiſgeadh na d' charraid fir uir Ghlinne Garradh,
B' e 'n dearmad gun ghoinne, ſiol Allien a dh'fhagail,
Daoine cho fearrail, cho ſaorach air lannaibh,
Gu faicde neul fal orr', ga 'n tarruing a' ſcabard,
Inntinneach, togarach, iompidh cha 'n obadh iad,
Fir chruaidhe gun bhogachadh, 's obair air larach,
Calama mar chuirainean, 's mairg air an cuireadh iad;
Chuireadh am buillean gu fulang na Spanich.

Dh'eiradh fir Mhuile, le eibhe na cluinneadh iad,
Dh'eiradh iad uile gu h-urranta' laidir,
Dualchais a chumadh iad, gualain ri uilein iad,
Bhuaileadh iad buillean, mu'n fuiling u tamailt;
'S craiteach ri innſeadh, bhi gaireamh bhur diobhail,
Na thuit dhe an dream rioghail a' mi-fhortan Thearlaich,
Iadſan cho ioſal fuidh ſhailean na'n Guineach,
Na'n cairdean cho dileas 's bha inc ris a phaipeir.

ORAN NUADH, AIR REISMEID MHIC-SHIMI',

CEANN CINNIDH NA'M FRIOSALACH,

Air dhoibh bhi re na tioma ſuidhichd ann an Inbhirneis ri Cleaſachd Airm, agus moran cliu fhaotuin bho dhaoine fioſrach bhriogh ſeothas an ionnſachaidh agus carachdas an Ceannardain; ann ſa bhliadhna 1810.

Le Domhnul Macleoid.—Air an fhonn cheudna.

An am uracha' fhacail domh 's cunntas thoirt ſeachad,
Air cliuteachadh fhaſain nan gaiſgeach tha 'n traths';
Air t-iunndaidh a ſteach oirn, gu luth-chleaſach aigeantach,
Lubhte ann am breachdain, is paiſte ann an ſcarlait;
Is cliuteach a bhratach fudh 'n cunntar air faiche ſibh,
Thoir leam nach bu chaidribh ar tachaird le damhair;
Is dlu dha na chaſas riubh t-iundadh le maſladh,
Na 'n uine bhi paiſgte fudh 'r caſaibh ſan aroich.

Cha churam dha'n aitribh an dumhluich ar Caipteanain,
'S dlu dhoibh an tachdſa bheir caſg' as an namhaid ;
Le iunſaidh na bagraidean, fudar na laſraichin,
Dlu dhoibh cha fhaicir na bhagras air pairt' dhiubh ;
An cul-thaobh cha 'n fhaicir, a t-iunndadh le geallteachd,
Cho dhlu 's ga 'm bi 'm feachd bhithis aca mar namhad,
'N am ruſgadh nan glas-lann biodh cunntas gun aſtar,
'S crainn ruiſge gun bhratuich ga'n ſtailceadh fuidh'n ſailin.

Cha'n eil cunntas air ſaſain fu'n chrun th'aig Ri Shaſghain,
Nach eil iunſaichd am pearſa na th'aca do dh'aireamh.
Is muirneach ri'm faicſin iad, 's cliuteach ri'n claiſdin iad,
'S luthmhor an caſain, ſa 's brais an' cath lamh iad ;
'S ailluinn an criſlachadh, ſcabardach, biodagach,
Staluineach. piſtealach, ſlioſlannach, dearſach ;
Scarlaiteach, leiſichd, an caramh fudh itein,
Thug ſtatachan meas dhoibh nach fioſruich mo chanain.

Tha *Lovat* 's a dhainghin, na ſholas dha'n fhearuin,
An deonuich iad fanntuin na'n gearaſtuin laidir ;
'S mor-chuiſeach, ceannaſach, 's ſtroilde ro'n tarruing iad,
'S neoil an cuid lannain mar lainnir an ſgathain ;
Is feidh na ceann cabrach a leumrich mar bhradain,
A beicil, 's a plapruich ri caiſmeachd an laimhaich ;
Mian leirſin, is claiſneachd, an' eiſdeachd, 's am faicin,
'S binn gleoraich an caiſmeachd a ſteach air na ſtradin.

O ! dhaoin' nach ſachd iad, 's beg ionaidh a chleachd ſibh
Mar ſaoraich ſibh 'm fada gu 'm faicin an caireamh ;
An' caochla' gu beachdidh, bho 'n aodain gu'n caſain,
Cho aondach dha 'n fhacal cha 'n fhacas air lairich ;
'S Piop mhor a chaol-mhuineal, a libhrigeadh luinnig,
Throimh imhridh chuimir, no riubhidin fainndach ;
Siod na chuir iompa, 's gaoraich a th' uineag,
Aig innſeadh dha 'n druma' mar chuireas i failte.

Bidh ſlainnte *Mhic-Shimidh*, na cairdeas dha' chinneadh;
Sa'n all nach do ghinneadh bioidh ſireadh roimh chachorr';
'S ard ann an ſpiorad e, 's laidir an' gillean e,
'S bar air air an t-ſhiorachd e, 's teine e nach ſmallair,
'S garadh roimh ghioradh e, ſabhaladh chinneach e,
Slainnte bho thinneas e, 's tuilleadh air aird air ;
Bho 'n thar e mar ghibhtin, an Aird 's a cuid ſliochda',
Buaidh-larach bioidh tric leis mu 'm briſt' iad am baradh.

Buaidh-larach air urram, do charadh a chullar,
Roimh' reitichir ullamh gu iomal gach ſtraide ;
'S reul ann an Lannun u, 's groineach do thuras ann',
Eiridh iad uile na d' fhuran, 's na d' fhabhar ;
Seididh na h-uramaich, ceir nan cuid uinneagan,
'S gleuſar gach inneal is binne gu canan ;
Gach ſtiopal, 's gach druma, na piopan, 's na foiſin,
'S na cinn as na tunna' dhe rhum' le d' aileas.

Ach ga treun thu mar chuiridh, 's deich ceud fui' do chui-
Lan-rheiſmid ullam, gheur, ghuineach, neo-ſgathach, (mir
'S e ſheulich do bhuinnig cinnfheodhna na cruiunne,
Lan ceill' agus urraidh a cumhal do phairte;
'S rioghal do Chaipteanain, 's aoigheal ri 'm faicin iad,
'S maigh deanail, faicleach iad, 's laiſde air parad iad,
Bho ſhalaibh an caſan, gu 'm bar air a marcadh,
'S oir faindeach na mhapaidh gu'n achlais bho 'n airdid;

Gu'n cluinnte na's beachdaidh iad, ſloinnidh mi 'mach
Is lainteirin laiſd' iad, cha taiſich am blas iad; (dhiubh iad,
Eacoir, na craichainin, dh'eiris 'n ar feachdanain,
'S leir dhomh na chaiſgeas e, an gaiſgeach is Madſair;
Ga libh e na ghlain', 's bas milltin e 'n carraid,
Nidh ſhaighdean geur', tan', cuim fhaladh a thrathadh,
'N glac diolte 'n eich allail, 's ard fiein ann am fallas,
'S dhean'das mar dhealan, a gearradh, 's ſtrachdadh.

'S lamh ſhionte thu na d' earradh, 's ard iaras do dheannal
'S griob dhuechuin na gaillin, fion chall' gun bhaigh u;
'S deuchuineach ſealladh air iarbhail do ghailair,
Cuirp lionmhor ri tallamh nan earruinin gearte;
'S toir' bhiatach thu 'm fallachd, 's corn iatach na falla',
S e lion an ni 'n t-anart, is ſtaileas fudh lar iad.
Bheir iochdſhlainnte an cannan ceo fimha ga 'n dalladh,
A ſpianas bho 'n talamh nan deannanain ſmail iad.

Ga gruamach a ſealadh fudh fhuaichintais ballach,
Mar nualaich na mairadh na falaiſgte a Mhairſte,
Tha ſuairceas 'san cionneal 's am boichid mar leannain,
A buaradh na 'n caileag 's am mealladh na paiſtin ;
Theid Ban-tighearnan glana dhe'n cuimhne 's dhe'n ainne'
Cho cinnteach 's dhaimis dhomh an ealluin-ſa radhtin ,
'S bioidh bantreabh'chin fhearibh 's an clann air an droinaig,
Le geall an cuid ban a bhi folach o' charn leibh.

ORAN LE BEAN OAG,

Air dhi bhi poſd' aig ſhean duine, agus maile na fhradharc, 's iad a freagairt a cheile.

Ise.---Cia mar dheudas mi bhi beo,
'S an duinne broite truadh agam,
Tha eſan ſean, agus miſe oag,
'S ann aig tha 'n coir mar chualla' ſibh,
Ga d' a laidheas mi ga choir,
Tha bheul ſa ſhroinn air fuarachadh,
'S gur mor a chuilidh grain a phog,
Le iaſaig mhor ga ſuathadh rhium.

Esan---A bhean cha 'n eil do labhairt ceart,
Bha neart ionnam 'n uair fhuair u mi,
Dheanain mire, muirn, is macnais,
'S ghleachdain ris na gruaigaichin ;

A ſean-fhocal ma dheudair innſe,
Sgeula fhior mar chualas e,
Cha lean an ſuinneach air t-ſior ruith
Bidh e ſgidh dhi uairigin.

I.—'S olc an dreis a mhair u dhomhſa,
Cha b' e 'm poſadh buadhmhor e,
Chaill u mhioſneachd, 's dhais u d' dheorai'
'N uair bu choir dhuit cruadhachadh;
Air-ſon da fhichid is corr,
Cha 'n aois ro mhor ma 'n t-uairmaichd ſin,
S' gur iomadh fear nach eil cho oag riut,
A chuireas poir mar thuathanach.

E.—Dheanain cliathadh agus crann,
Na faidhin earlaid luathareach,
'S dheanain cuideachadh le banntroich,
'S dheoibhain taing is tuaraſdal;
Ga d' chaidh mi nios a prios,
O tha mi tinn air uaireanan,
Gu 'n rohb mi rhoimhe m' ſcailaig ghrinn,
'S bu mhor ga d' dhi na fhuar u dhiom.

I.---Sa h-uile cas an robh u riabh,
Bha teang' a d' bheul a dh'fhuaſgladh ort,
Na 'n creidadh gach neach do ſgeul,
Gu 'n deana' tu na cruachan dhomh,

Ach c' aite faice ſinn do ghniomh,
Na fiachde ris a ruabhar u,
Gu robh do dhruim 's do laimh cho diomhain,
S' iud an giamh a fhuair mi dhuit.

E.---A bhean nach labhair u gu foil,
Cha 'n eil do chomhra' buanachdach,
Ma thiunndais tu rium ſa choir,
Bheir miſe an corr' nach d' fhuair u dhuit;
Glachdaidh mi ſuiſd na m' dhorn,
'S air urlair comhnaird bualidh mi,
O airde ſparradh nuas gu lar,
'S cha 'n fhag mi grain air ſguaib agad.

I.---Na'n togadh tu oirt a chroit ſin,
Choiſnadh tu do dhuais orm,
Cha chluinnte gu brath mi 'g oſnuich,
'S nochdain-ſa mo ſhuairceas riut,
Chuirin an t-im ann ſa bhrochan,
'S chuimin deoch dhe 'n uachdair riut,
'S choidla' mi'd gu ſamhach, ſochdair,
'S cha bhidh ſprochd na gruaman orm.

E.---Th'fhaoil mi bhean gu robh u bainnte,
'S nach bidh ſannt gu tuaſaid ort,
Ga d' dh'fhaiſain-ſa cho fann,
'S nach tiuntain air do chluasaig riut,

Thoir leamh fhein nach eil u 'n call,
'S do chlann-a chuir ri d' ghualin dhuit,
'S mo dh'fhas u guinideach na d' cheann,
Gur bean tha 'n geall air buaradh u.

I.---'S ann agam-ſa bha 'n ceann-fath,
N uair chithin cach a cluainais riut,
Chaidh a chuis o ealladha dhomh,
'S cha robh ſtath bhi d' bhuachilleachd,
Ga d' is miſe glac do lamh,
Bha te na dha nach b' uathach leat,
'S ma choſg u riu do liun tath,
Tha 'nios d' fhailte air fuarachadh.

Dhainuich uſa ſin ort fhein,
A bheadag dh'fhas u ſuarach orm,
Chaill u niſe dhiom do ſpeis,
Cha 'n eil do reite buan agam,
O na chaidh miſe bho fheum,
'S e 'n teud a rinn do bhualadh-ſa,
'S moch ſa mhaidin chuir u 'n geil dhomh,
Nach robh m' eiridh ſuas agam.

I.---Fhir gun ſtath, gun rath, gun direadh,
Na bi g' innſe tuailleas orm,
Na 'm bidh t-uſa dhomh-ſa dileas,
Cha bhidh m' inntin bruailleanach,

'S e bu mhianach leat bhi briodal,
Ris gach ribhin chuaileanich,
'S iomadh ribban agus cirr,
Is deiſe chinn a fhuair iad bh'uait.

E.---C' aite an d' fhuair u mi ſa ſcath,
Na faca' tu ga'n tuairgneadh mi,
Cha robh mi 'm mhearleach cho math,
'S nach glacadh tu mi uairigin,
Ma fhuair u t-oiſgeal air na brath,
'S e 's fhaſa' dhuit cuir ſuas orm,
'S na caireach air a bhuin do chos,
Ach leig amach mar chuala tu.

I.--Ma chuireas tu mi gu 'm dhulan,
Bidh a chuis na's cruaidh dhuit,
Dheibh a Miniſteir an t-ullais,
'S theid a luireach thuaircnidh ort;
A linnſeach mhaſleach air a dubladh,
Leis gach dunadh tuairaiſteach,
'S ge d' a bhithin air do chulthaobh,
Air-ſon cruin cha 'n uaiſgluin i.

E.---Gus an d' theid u ann ſa 'n uir,
Cha 'n fhaic do ſhuil ma m' ghuailin i,
'S ma theid a naigheachd oſcinn buird,
Cha chliu dhuit bhi ga luaidh ſin rium,

Ga d' a laſadh t-fheirg le buiradh,
Cho grad ri fudar buareaſach,
Cha choduichir leat orm air cuirt,
Gun dh'ionnſuich mi le uaibhairachd.

I.---Cha b' mhor nach coma' lium co dhiu,
Cha robh do thurn ach ſuarach lium,
'S an t-am a b' fheair a bha do ſhugradh,
Chunntin-ſa na h-uaireanan,
Choidladh tu cho trom gun duſgadh,
Air mo chul le ſmuaiſearachd,
Is ge d' a bhidh mo thigh ga ruſgádh,
Cha bhidh curam gluaſaid ort.

E.---Bheirin comhairle gu h-eolach,
Air gil' oag tha fuaſgailteach,
E bhi glic ri linn a thoiſich,
'S luidhe ſeolta ſuas rithe,
Gun droch cleachdadh thoirt ga dheoin,
Do dhoraig nach bi ſtuaim aice,
'S gun fios na lagichadh a threoir,
Nach orduichadh i 'n uaigh th'oirt dha.

I.---A fear nach dean a threodhadh trath,
Sa Mhairſt' ga d' robh e fuar aige,
'S cuilidh magaidh e meaſg chaich,
Sa 'n latha blath cha bhuain e dios;

A chuid fearruin a muidh fas,
Na ſtiadhlan ban is luachar air,
Is Eſan broinean a dol bas,
'S na ſoidhlean lan aig tuathanuich.

E.---Cha 'n fheud do threodhadh-ſa bhi gann,
'S do chall ri dheanabh ſuas aigin,
Dheibh ſinn aigeach ann ſa ghleann,
'S theid cuinge gu teann ma'n guailin orr',
A Duneidin dheibh ſinn crann,
'S e faſan Gallta 's uiſle linn,
Coultair ſtailin, ſoc, is bann,
'S gach ball bhios ann bidh cruaidh orra.

I.---Bidh cho maith 's do ghealladh dhomh-ſa,
Is coirdidh ſinn gun duaireachadh,
O na tha ſinn cho fad comhladh,
'S am poſadh mar chruaidh ſnaimh oirn,
'S mor gu 'm b' fheair lium an t-olc eolach,
Na fogarach luaſganach,
'S cuiridh ſinn an treis ud comhla',
'S coirdidh ſinn mar ſhuairceanan.

E.---Thu'irt an ſheannfhear, 's cha b' i bhreug,
Ge d' dh'eiradh ſian nan cuairtagan,
Cha rohh ſoirdheas laidir dian,
Gun ſiath bhi g' oirid bhuidh' ſin ;

'S an cogadh 's mo bh' ann riabh,
Chaidh crioch le rian air uairign,
'S a bhean cuir ri do theanga ſrian,
'S bidh ſith ga deanabh ſuas aguinn.

ORAN LE GIL' OAG,

Air dha ceithirar na coignar fhaotuin an diolanais, air dha fein 's dha mhathair a bhi aimhreit an co'-nuidh air a ſon, 's iad a freagairt a cheile.

AIR FONN

Hil u hilin oro ho ro hilin eile,
Hil u hilin oro ho ro hilin eile,
Hil u hilin oro ho ro hilin eile,
'S a nighean donn an t-ſhugraidh,
Mo dhurachd bhi reith riut.

Bha mi fhein 's mo mhathair,
Dimairt ann ſa'n t-ſheomar,
'S gu robh i rium a g' raitin,
Gu m' nair' dhomh bhi gorach,
A luidhe leis na caillaigean,
Gu 'm b' aimideach an doigh e,
'S nach poſadh gin' gu brath mi,
'S a ghraiſg' ud an toir orm.
Hil u hilin, &c.

Thu'irt mi fhein gu diblidh,
Gur cinnteach gu 'm b' fhior ſuid,
Nach bu duinne fir glic,
Bha ſtrith ris a ghniomh ud,
A coſd' a chuid le mi-chliu,
'S le mi-cheutaidh mhiantabh,
Ach ſguiridh mi ri'm bheo dheth,
Ochoinn, 's beg mo mhian air.
  Hil u hilin, &c.

Sin 'n uair a thu'irt mo mhathair,
Gu'm b'fhearr leam gu'm b'fhior ſin,
Gu ſguiradh tu gu brath dheth,
'S gu faſadh tu cialach,
Gur a h-iomadh cainadh,
Is fain thug mi riabh dhuit,
Ach leigadh tu ma d' chluais e,
Le buairadh na 'm biaſt ud.
  Hil u hilin, &c.

'S ioma' duinne b'fhearr na mi,
Dh'ailig ſa cheum ſin,
Miniſteirin, pairt dhiu,
Air airde 's ga leibh iad,
A bhean an cual' u 'm Papa'
Rinn paiſt' ann ſa Eiphaid ;
Na 'n cuala tu Riogh Dabhi',
Chaidh dan air Baſheba,
  Hil u hilin, &c.

Miniſteir, na Papa'
Dhe' n' dh'ailig ſa ghniomh ſin;
Olc air mhaith ga 'n d' rinn iad,
Cha'n fhoighneachdar dhiots' e,
'S b'fhearr dhuit a bhi ceillidh,
Ri ceuſadh do mhianaibh,
'S ma rinn iadſan eacoir,
'S iad fhein a bheir dial ann,
Hil u hilin, &c.

Bu mhath an duinne Dabhi',
Ga d' dh'ailig e 'n uair ſin,
Bha e cneiſda' naomha,
'S bha gaol aig an t-ſluagh air,
Cha chomharda' dha 'n Righ ſin,
Do mhiſteireachd thruailidh,
'S mi-loinn aig an t-ſaoghail,
A ghaolich dheth d' ghluaſad.
Hil u hilin, &c.

A bhean an cual' u Solla',
Bha mordhallach, fir ghlic,
Dha 'n robh urram fothlum,
Is ceilladh, is criandachd,
'N uair phos e ſeachd ceud bean,
'S ochd fichid-deug dialoin,
'S their uſa nach fhiach
Fear a dh' iaras a tri dhiu,
Hil u hilin, &c.

Bha'n duinne ſin na ſhearmonuich,
'S ainmail ſa Bhiobul e,
Nach neonach leam do ſheanchais,
Cho dearbha' ga innſe,
Ciod e cho brais ga 'm bitheadh e,
Mun ruitheadh e air mile',
Cha b'fhearde an te ma dheiradh dhiu,
Gu deibhin os a cinn e,
  Hil u hilin, &c.

A bhean na 'm bithins' ann,
Ann ſan am an robh e fhein ann,
'S gu 'm bithin ceart lamh ris,
An aite robh 'n treud aige,
'N uair bhithidh e ga tharachadh,
Gnath ris gach te dhiu,
Gu rachuin dreis na aite,
Na 'm b'fhearde leis fhein e,
  Hil u hilin, &c.

'N uair bhios ma chlann-ſa laidir,
'S a dh'fhaſas iad crianda',
Gu 'n d' theid mi nunn air ſal leo,
Gu ſraid Charolina,
Sin a 'n uair a dh' eudar,
Gach aon chuir ri gniomh dhiu,
Bidh duine air ceann gach feuma,
'S mi fhein a bhidh diamhain.
  Hil u hilin, &c.

Gu 'n dean Nial an t-aiteach,
A Mairſt chuir an t-ſiol dhomh,
'S ni mac Ni Cathi buachaile,
Dhualichas ni dhomh,
'S gu 'n dean mi banar-thigha,
'S gur laodhach i Caitirina,
'S bidh Finghaol bheg ruadh ud,
Ri fuadhail, 's ri ſniomh dhom,
Hil u hilin, &c.

'S miſe a bhios gu ſtatoil,
A ſtatharachd ſa'n am ſin,
Ma'n cuairt do mo *phlantation*,
'S mo *cheane* na mo laimh-ſa,
Cha dean mi ach an t-ordan,
Gu ſporſail thoi'rt dhoibh-ſan,
'S fearr dhom ſin na poſadh,
Ochoin! 's beg mo thaing ris.
Hil u hilin, &c.

ORAN LE DO'NUL MACLEOID, DHA LEANAN,

Air dhi bhi ro bheartach, 's na faicte an coir a Bhail' e bhidh am bais cinnteach aige.

AIR FONN

O 's tu 's gur a tu th'air m'aire,
O 's tu 's gur a tu th'air m'aire,
'S tu-ſa ruin tha tigh'n fui'n ear dhomh,
'S gur tric do ſhugradh na mo ſhealladh.

Ge d' thogair fonn leam neo-throm air m' aineol,
Cha 'n eil mo ſhunnt ris cho dluth ſa 's maith leam,
Tha leoin air dubladh, tha muchadh m' annail,
S ga beag a thus thug mo luthſa car leis.
O 's tu, &c.

Ga d' tha e neonach le fear ga aithris,
Gun d' fhag mo threoir mi, 's na ſmo, mo cheannal,
'N uair chluinn iad m' oigead gur mor an annas,
Le iunndrain phogan mo chloidh a gealladh.
O 's tu, &c.

Mo chriodhe leointa fui' ſpoig gach gallir,
O chaill mi 'n dochas gur tu bu bhean dhomh,
'S o thraidh mo ſhuilin, tha 'n uir ga m' tharruin,
'S gur gearr an uine gu'n dun' i ſar rium.
O 's tu, &c.

Bha miſe gorach a leoin mo bhallaibh,
Na ſmuaintin poſadh a' cota fallamh,
Ga d' thog a leoim mi cho mor am barrail,
'S mi deanabh boſd air-ſon pochda Bharroin.
O 's tu, &c.

'N uair charnas ſtoras cho mor aig fear dhiu',
'S a chlann gun phoſadh na'n goiſnadh meallidh,
Mo chitir oig-fhear a choir thalla,
'S ann theid an cu ris, far curſa bhaille.
O 's tu,

Nach cruaidh an cas dhomh, 's mo ſhlainnte mar ris,
Nach leig e tamh dhomh air ſga' chuid ſgallag,
Ach ruaig a bhais air mo ſhail ſa mheanaid,
'S mo dheibh e lamh rium cha tar mi m' annam,
O 's tu, &c.

Ga d' tha mo chradh a cuir blaths na m' annail,
Gun duil ri ſlainnte gu 'n tar mi 'n ainnir,
Tha ſgrib na namhaid na plaigh ro ſgrabhoil,
Aig iaridh fath gu's mo ſhnathain a ghearradh,
O 's tu, &c.

'N uair luidheas cach, bidh an tamh fainear dhoibh,
Cha chluinn iad m' ainoich, 's cha 'n earr gu fairrich,
'S ann bhios mi ſtatharachd an aite folluich,
A leigadh lain dhiom 's cha ſta' dhom aithris.
O 's tu, &c.

Ga math na ſuilean an cuil 's an ſollas,
Gun d' fhag iad bruite air bheag ſuidh mo chothluin,
'Sgu'm b'fhearr dhomh duinte iad na meud an cron dhomh.
Ma 'n leig iad umpa' cho dlu na dhon mi.
O 's tu, &c.

Ciod e ſo ni mi ma nith nach faigh mi,
Ach ſgur dheth iaruidh 's mo chial a leantuin,
'S gun ſuil gu ſioruith thoi'rt ſiar na carrach,
Air te le 'n ciar mi 's nach fhiach mar fhear mi.
O 's tu, &c.

ORAN DHA LEANAN CHEUDNA,

Le Donul Macleoid, a thaobh a bhi ga ruagadh air-ſon gaol a thoi'rt idir dhi, chor 's gu robh bheatha an cunthard na 'm faighte lamh air.

AIR FONN—An ainnir a chunnig mi 'm chodal.

NA 'm b' aithne dhomh chuir an ordadh,
A liuthad doigh a rinn mo lagaird,
Dh'fheumain a phronnadh gu h-eolach,
Gu'm biodh e na cheoil ſui' bhratuich,
B' uthramach an am na ruaig e,
Na'n cuirt' an clo-bhualadh ceart e,
Tha e turſeach agus eudram,
'S ſhaol leam nach leigin a mach e,

Ga muladach tus mo dhanna',
'S muladich cas mo phearſa',
Mo leithid a dhuine laidir,
A dh'ſhaotin a bhais leis a raiſa',
Roimhe ga b' eudram air ſraid mi,
'S triume mi 'n draſda na caiſteil,
'N uair a ſmaonicheas mi 'n aileachd,
Air na chairich mi mo mhacnais.

'S e 's meaſa dheth ſin mo mhuintir,
O tha mi le cuing an glaſadh,
'S nach urrain mi leis an eilta,
Dhol da cheum a mach o'n ſtarsnich ;
Eagal gu 'n cuirar a laimh mi,
'S gu 'm bi mo cheann aig an *fhactoir*,
Cha ghabh iad urras na fiach bh'uaim,
Ach mo riathadh, na mo chlachadh.

Och ! is Ochan ! mar a tha mi,
Cha ghuil mo mhathair ri m' aicaid,
'S minig a tharruin i lamh rium,
'S a thug i ſtrachd dha mo chlaigin,
Cha chreidin na bha i 'g radhtin,
Ga tric a dh'aithn' i dhomh ſeachnadh,
'S thainig a h-eachdrui' gu firinn,
Gu'n d' thigidh ſgrib' ma mo chaſan.

Comhairle oirbh a ghillin oga,
'S cha bhi ſibh ri 'r beo dheth aithreach,
Na togaibh ar ſuil le caoimhneas,
Ri nighean Toiteir na Barroin;
'S gu h-airid ri piuthar Balie,
Aig am bi laimhardais fearthuin,
Dheobh e do chrochadh ſa'n eacoir,
A cheart cho reith 's ga d' bhi tu ciontach.

'S diulich leam tuireadh mo chairdin,
A thuilleadh air cradh nan creachan,
Mhilleadh mo ſpiorad 's mo chaileach,
Thilleadh mo ſhlainnte 's mo ghaiſgeadh,
Ghiorrich mo dhilleachd 's mo bhardachd,
Liunich mo chair is mo chreachdan,
Bhuillich an turaman ſtath dhiom,
S chruinich e ſtairleach am chlaiſdneachd.

Cha 'n fhaicir tuillidh mo chairean,
Cha d'thig an gaire na fhaiſge,
Ragich an t-acaid cho laidir,
Bhagair i lamh air mo chadal,
Rugadh mo chuid-ſa dheth an anradh,
'S tuirſeach mo charaidh is m' fhaicin,
Coldach ri muirſtair, na meairlach,
'S uldach a bhais a tighinn faiſg air.

A ghillean na ſiribh gu uaiſle,
'S cuimaibh an t'uadhmhor a faſain,
Faoidair a bhreanachadh bh'uamſa,
Nach eil e ſuarach gu gleachd ris,
Beachduich air cleachdadh na tuatha,
'S faiſgid a buaidh agus tlachd dhuit,
Seachuin a chrois air a boaichaid,
Smachduich am buaradh, 's biaidh mais' ort.

O deiras do dhoille na feola,
Bu choireach mo cheoil a phaſgadh,
B' fhilleanda ruibhaid a bheoil-ſa,
Gun d' rinneadh a lonn a chaſg dheth,
Dh'fhilleadh na ſillidhnan bronach,
Chuireadh an goiſna' air mo chaſan,
Theirig mo ſmealandachd ſporſail,
Soilleir mo chloimhteach air glaſadh.

Na cuireadh duine an geill dhomh,
Gu robh mi gun cheill, gun aithne,
Soilleir dha 'n fhear a ni leibhadh,
Nach robh mo bheuſan a' mearachd;
Theirinn na 'n d'thoruinn i 'r eigin,
Gu 'm b' airaidh mo cheum a leantuin,
'S dalladh air fear a rinn eis dhi,
Mar dean iad ſgeula dheth 'm barrail.

Cha dheann mi tuileadh dheth cunntas,
Ma 'n canthair gur h-iudh i 'm barrachd,
Soghraidh mo thruima, 's mo churam,
Do 'n fhear a lubas mar bhean i,
Na bheir a ſealladh mo ſhuil i,
Gu 'n d'theid an uir a chuir ſar rium,
'S eallach air anam ri chunntas,
Earas mo luiths a bhi mar ris.

LUINNEAG AIR GAOL,

AIR FONN

Cha'n iongnadh na gillean, na gillean, na gillean,
Cha'n iongnadh na gillean, bhi ſireadh do phog,
Cha'n iongnadh na gillean, gruaidh dhearg mar an t-ſhiriſd,
'S am beul tha cho millis ri billaibh nan Ros.

SI m' ailegan uaſal, nighean og a chuil dh'uallaich,
Ghabh mi beachd air do ghluaſaid, gle luath 's mi ro og,
'S an gaoil thug mi beag dhuit, cha chaoichail e 'm feaſd'
'S e cinntin gun teagaibh na's treiſa gach lo,
Cha iongnadh na gillean, &c.

Cha d'theid dearmad na diachoin, eidar miſe 's mo chiad ghradh,
Tha mo mheanma air a lianadh le iamhaidh cho mor,

Tha mo chriodh air a thoilladh le mac ſaimhail a h-eugaiſg
'S bidh dealbh taitneach mo ghaoil na mo ſmaointin ri 'm bheo.
Cha'n iongnadh na gillean, &c.

Ach 's e ghoid uam mo ſhlainnte, 'n uair a ni u fiamh gaire,
'S na copain a tearnadh o ghruaidh ailuinn na Ros ;
As na cuairteagan beag ud, tha gach ſuairceas a beadradh,
'S iad le innleachd an cleaſaibh, a talaidh ceiſt na fear og.
Cha'n iongnadh na gillean, &c.

'N uair dh'fholuicheas na billaibh, tha cho dearg ri *bhermilleoin*,
Nochdidh deud-geal na fhinadh, an caraibh innealt gun ſtoir,
'S cura' h-annail nan t-aileadh, thig thar ubhlan a gharaidh,
'S bu leaſachadh ſlainnte, ſuidhe lamh ris an oigh.
Cha'n iongnadh na gillean, &c.

'S caiſmeach, eibhin na m' chluaſain, bhi 'g eiſdeachd an uair ſin,
Ris an fhacal is ſuaraich, thig o ghluaſaid a beoil,
Ach mo thogais i luinneag, theid mo ſhòlas a cuimaiſg,
'S diachain m'inntin a cunthard mo chumail o neoil.
Cha'n iongnadh na gillean, &c.

Ach cùm dearſadh do ſhuil uam, ſan aileachd ga m'chiuradh
Na amhairc an taobhſa 's na urich dhomh bron,

S iad do ghathain a dhruith orm, o'n da reul tha na d' thurladh,
Thromaich ſmachd air mo dhiulain, ſmaointuin bruite fu' leoin.
Cha'n iongnadh na gillean, &c.

Ach ga piantail a ſtaidſa, dh'aindeoin riaſladh tha tlachdann,
Leam is bliadhna gach ſeachdain, gu'n tachair mi d' choir,
Tha mo ſhlainnte agus m' eiſlain na do lamhan le cheile,
'S tha'n t-ordadh cho re dhuit, mi dhol eug na bi beo.
Cha'n iongnadh na gillean, &c.

ORAN DO 'N TOMBACA.

Moch ſa mhaduin 's mi 'g eiridh,
Cha 'n eil m' aigneadh ach eiſleinach trom,
Tha mo naduir a ſtreup rium,
Agus m' inntin a' reir os-achionn,
Thug e corruich air m' eugaiſg,
Cha'n eil coltas na faoilt air mo ghreann,
O na dh'fhalbh mo chuis ſhugraidh,
A fear a bh' agam ſa'n ſpliucan air chall.

Chuir mi cul ga mo dheoin ris,
Thug ſuid leigadh ro mhor as mo bheachd,

Gur e laithduich mo ſholais,
Chuir e cus dheth mo ghloir as a tlachd;
Cha’n fhaic mi nith a ni mo chordadh,
Cha’n eil aon duine coir na mo theachd,
’S tha mo bhean ann an gruaim rium,
Mar gach cuis a tighin tuadhal ma ſeach.

B’e mo thoiſeach air aicheadh,
’N uair a chuireadh an airdid a phrios,
A fear a meaduich a chuſmain,
Rinn e diteadh a chuiſpeir a chuim,
’S iomadh fear a pha ’n deigh air,
A tha ’n diugh ann an eigin ga chaoidh,
’S e gun chothrum air fhuaſgladh,
O na chuir iad a luach air da-fhild.

’S mi thug freatach gnn bhuaidh ris,
Dh’fhag e ’n eaſlainnte buan dha mo chreibh,
Cha’n eil leigheas ſan tir dhomh,
Gus an cuir mi mo thiom as mo dheigh,
Chuir mi mias na mo chumhnant,
Cha deichd faidid na h-uine ann am pein,
’S a fear a leanais ma ſhamhladh,
’S mor bhios aige do dh’antlachd ris fein.

Far ’m bi comun maith criodhail,
’S iad a ſeanchas ’s a bruidhinn mu’n bhord,

Bheirte lamh air a ſpliucan,
O'n fhear bhidh e luibhte na phochd,
Chuirte tiomchiol ma'n cuairt e,
Dha gach fear ga'm bidh luaidh air a ſheors',
'S cha bhi cairdeas gun ſloinnadh,
O ſhiol Aidh', ma'n teirig an ròp.

'S iomadh bodach, is cailleach,
Eidair Roſs, Inbhirgharradh, is Irſd,
Bhios a crathadh na ſcroigaig,
Ga ſguabadh, 's ga ſgolladh le uiſg',
'N uair a chailleas i bolladh,
Cha d'theid lamh a chuir oirra cho tric,
I na ſineadh air falchoir,
I fein, 's a ceann-fhairgean, 's a th'it.

'S iomadh buchdas is ſpliucain,
Tha na ſineadh a ſmuireach ſa'n ſlochd,
Air dhroch thaſgaidh, gun churam,
Gun neach dha bheil diu dheth na toirt ;
A fear a chuireadh gu feum iad,
Cha d'thig e feil duine bochd,
'S biaidh e nios aig na h-uaiſlein,
O 's iad ſein a bheir duais air a th'ſon.

ORAN DO GHUNNA, DHA'M B'AINM AN SPAINTEACH.

GUR i bean mo ghaoil a Spainteach,
A ghle mo naire dhomh 's mi m'aonar,
O tharladh dhomh bhi na m' eigin,
'S mi chuideachd ort fein ſan aonach,
Ni miſe dicheal mo 's ail leat,
An teannadh reith riut mo dheudais,
'S deanſa gniomh cho maith ſa b' abhaiſt,
'S cha 'n iar mi gu brath do chaochladh.

Tſheirig-ſa ma 'n cul gu h-eolach,
'S na bi deonach air am fuadach,
Sir a ghaoith is roinn an tallamh,
'S thig neo-aineolach ma'n cuairt dhoibh,
Luidh gu h-eolach air an t-ſocair,
Leig ort iad ma 'n cuir u ſuas mi,
'Smeid a choraig, 's caog an t-ſuil orr'
'S bheir miſe umhl' air fear an nualan.

Beannachd dhuit air-ſon do gheallaidh,
'S mor mo thomaid dheth do ſheanchais,
Gur a tu mo leanain follaich,
Ann ſa ghleanan am bi farabhas;

Ghleidh mi reith air feachd an Riogh u,
'N uar a thog iad cios an Alaba,
'S t-aultrom o'n uair ſin gu muirneach,
'S ann an diugh tha 'n cliu ri dhearbhadh.

Ciod e 'n cliu a bhidh tu 'g iaruidh,
Nach faigh u ma 's fhiach e thoibh'rt,
Gur comha leam ceirr na ceann dhiu,
Dean-ſa meall dhiu chuir ma'm chomhair,
So a chrè a bheil na dh'fhodhnas,
Beag na mor ga 'n cuir u romham,
Cha bhi aon dhiu ſlàn gun doruinn,
Ge d' chuiradh tu cuig dhiu coimhard.

Shuidhich mi beul air an t-ſhocair,
'S cha b' i ſin mo dhoſgain anamoch,
Thanig mac na ſonn roimh doſain,
'S e gun fiamh a focair garbhluich,
Mur fhaſadh leam breug na firinn,
Air m' ſhocal cinnteach cha d'fhalbh e,
'N uair an las a fudar cluaiſe.
'S gann dha gu 'n cual' e na mharbh e.

Bha mi ſin gu ſceannach, riathach,
Engach, ialach, fiadhach, fuilleach,
Maragach, toiteanach, feoilar,
Gu ſtibligeach, ordail, iomair,

Gu gruanach, birreach, ſtiogach,
’S e fada dh’fharichde gaoith mo theine,
’S e cuid bu mho dheth m’iomagain,
Gu ma phailte cuirm na gillin.

Bha mi treis a ſin na m’ aonar,
’S mi ri ſmuaintin air a mhanran,
Mar tha ſean-fhocal ’g innſe
’S mo chleachaidhin fhein ga aigheadh ;
Their iad ’n uair bhios fear na bhantreach,
Nach faigh e ſamhla’ na dh’fhag e,
’S miſe thuibh’rt gu robh iad breugach,
’S tha mi ’n ſo an deis a radhtin.

Tha mi ’n ſo an deis a radhtin,
An deis gach cleamhneas fhuar mi threigſin,
Shiubhail mi machthir is Gauldachd,
Aig iaraidh ſamhla mo cheile,
Cha robh i cho fad ’s ga ’n d’fhalbh mi,
’N Alaba, na Saſghain, na’n Eirinn,
Gus an d’fhuair mi ann ſa Spainte i,
Gu ma ſlan dha m’ athair ceile.

Gu ma ſlan dha m’ athair ceile,
Thug dhomh ’s mi na m’ eigin leainan,
Leis a ſiubhlinn beann is eudain,
’S leis nach biodh mac h-eilde fallain ;

Gur a tric a tholl mi bian leat,
O 's tu mo cheud leainan follich,
'S ma bhios mi beo leath cuig bliadhna,
Dh'fhaodadh nach bi 'n fhialeachd fallamh.

Buaidh is piſeach, pailteas, buanachd,
Air an laimh o'n d'fhuair mi Spainteach,
'N uair a bha mi air mo bhuaireadh,
An duil nach faighinn luach na dh fhag mi,
Cheangail mi riut ſnaimh gun fhuasgladh,
Air a chiad diluan dheth 'n reithe,
'S ge bu taitneach cleamhneas Rhuairi,
'S teann gur e na fhuair mi 's taire.

ORAN DO 'N ACRAIS.

Fhir tha dol rathaid,
'S tha gabhail gu na duchadh bhuain,
Mo ſhoghraidh gu mochairdean,
Agus partich ſin ga 'n ionſuidh bhuam,
Is innis dhoibh mar tha mi;
Ann ſa cheaird a rinn mi iunnſeachadh,
Gu ſniomhain rud nach peairdadh tè
Le cairdaidh air a gluin aice.

Tha feoidhain ann a chreideas e,
'S cuid eile nach cuir diu dhiu ann,
A ſhoaileas gur a ranntachd e,
'S nach b' aithne dhomh ſin iunnſeachadh;
Ach na bidh iad lamh rium,
Sheallain fhein dhoibh pairt dheth m' ionnſramaid,
Rinn iomadach fear ſtatoil,
Na 'm biodh gnaths aca ri cunadh rud.

Na 'm faiceadh ſibh na ſniomhdarain,
'Slionmhor ann ſan duthaichs iad,
Tha iad ſmearoil, miſneachdail,
'S gur micſara na'n giulan iad,
Is eireachdail na daoine iad,
'N uair theid an eudeach cuthnaidh orra,
Chitir la a ſtraideadh iad,
Cho ſtatoil ris na Diuceanan.

An àm tighinn a mach didonuich dhoibh,
Gur ſporſail an àm gluaſaid iad,
Biaidh bucail ùr na'm brogain,
Air neo cordeachain nan cluaiſeanan,
Bidh cota fada Saſghaineach,
Air faſain na daoin uaiſle orra,
'S brigais ghrinn ga ſpalpadh orra,
Seachaid air an cruacheanan.

'S iad chuir uidh 'sna faſainan,
Tha cleachdadh achd air ualeachais,
Cha 'n fhaicir an droch caiſaird iad,
Le brogain baltach 's cuaig orra ;
Tha h-uile ni cho pailt' aca,
Cha 'n eil glacadh aig a chruadal orra,
'S mor an adhbhar tlachda',
Cha bhi 'n t-acrais orra bruachaireachd.

Gur h-eolach air an acrais mi,
Tha theachdaireachd neo-inntineach,
Gur tric a thug e turaig orm,
An uiraidh roimh àm deineareach;
A fear a bhios na dhraireadh,
Neo-adhbhardach, mi-inndrigeach,
Cho luath ſa dheoibh e eolais air,
Cha deonach leis a chuibhteachadh.

Thug e na h-ochd ſeachdainan,
Air faſdadh na mo theaghlach-ſa,
Dh'fheuch e ri mo ſporan,
Fhuair e cothrom maith air aobhachadh,
Thug e gach ni b' uirin duine,
A bhuilleachadh dheth 'n t-ſaoighail dhiom,
Cha b' mhor nach d' thug e bàs dhomh,
Ach gu 'n d'ag e na mo Roinail mi.

Cha'n eol dhomh fear do bhiutheas,[1]
Ann ſa h-uile cuis a dh'innſin ort,
Gu fag u air beag luiths,
A fear bhios tu dluth ma'n mhias aige,
'S iomadh duine giuleanta,
Dha 'n dh' ionnſuich u droch innleachdain,
'S gu 'n cailleadh fear a naire,
Dol air ſgath na tiochdantire thugad.

'S eoil dhomh cuid dheth d' chleachdaidhean,
Bidh faſainan ro mhithoir agad,
'S tric a bhidh tu 's deithir ort,
A dol a dh'fheithaibh mhireanan,
'N uair thigeadh tu ſa'n fheaſgair,
Cha b'fhear greiſaid u air fior-obair,
'S gur iomadh oigfhear beadairach,
A rinn do chleaſain cillag dheth.

'S corrail an am gluaſaid thu,
Cha dualach dhuit bhidh ſiobhailta,
Cha 'n fhaicear fiamh duin' uaſail ort,
A latha fuar na th'ìde mhaith,
'N uair theanadh tu ri mianeanaich,
Bu diachaineach air chiothailean u,
Sa rì gur h-iomadh ſgiabadh,
Thug u air mo bheul nan innſin e.

Tha u a'd chreudair aimleiſgeach,
Cha ſeirbhiſeach ro dhileas u,
Bidh tu meaſg do chairdean,
Ann ſa h-uile aite am bi bheag dhiu,
Tha u breugach, broſgailach,
Gu coiſnadh rud a dhilleas tu,
'S tric leat bhi na d' choiteir,
Aig a choſanach mhi-dhichaileach.

Tha mi 'n duil gun theich u bhuam,
A bhleidain 's dearbh bu tiom dhuit ſin,
'S tric a thug u treis agam,
'S bu leiſg do dhol an ìre dhomh,
Cha'n fhaicde ball ſa'n gheamhraidh dhiot,
Cha b' e ſin am do ſhinnſireachd,
Ach ruigadh tu mi 'n 's t-ſaimhreadh,
O's e uair bu ghann mo libhrigeadh.

Mo bheanneachd na bhontado,
O's e ghrainaich bhuam an ciad uair u,
Cho luath ſa thug mi dhathigh e,
Cha 'n fhacais bad a bhliadhn' ud dheth;
Mo ſguir u dheth mo thaghbhail,
Gur e ſin mo raobha' iaradais,
Mo mhallachd na do dheighe,
'S math chobhair leam gun thriall u bhuam,

ORAN MOLLAIDH A BHONTADO.

LE DOMHNUL MACLEOID.

Cuiream m' aithne agus m'iul ort,
Fhir is dluth thig ma'n teine,
'N uair is giorra gach cùrſa,
Bidh an t-ſuil aig gach duin' ort,
Theid gach bean air a glùn dhuit,
Gus an dumhlaich u chuille,
Cha bhi gean air an turlaich,
Gus an ruiſgeir do chullaidh,

Cha 'n eil fear a chuir uir ort,
Nach robh dhureachd fui' t-fhilladh,
Chuireadh ſgill air do ghiulan,
Thig u 'n uiraid o d' ſheanaid,
Ge do th'ſilleadh an driuchd ort,
Bhidh do luthraichin tiorram,
'S ann a th'ſireadh a bhuirn dhuit,
Dheoibhte ſunnt air a ghille.

Theid an tollach 's na cuilein,
'N uair a ſpuileir do thoradh,

Cha bhi smal air a bhurleaſg,
Theid an duſail as aire,
Cha bhi gainne air a *phuige*,
Gus an dùn air an Earrach,
Cha d'thoir ainnis do chuis dhiot,
O nach diumadh do leannan.

Cha d' thig allaban dluth dhuit,
Ma bhios lùs ann am beanneachd,
Bheir u cainneas dha 'n umpidh,
Bhios a bhruth air mar eallach,
Mar dean aran a chuis dha,
Cha bhi lub air a ſtamaig,
Nach d'thoir t-fhalas gu dumh'laid,
Ann a ſmuidean o bhanneas.

Ga do gheibh u do phluitadh,
Cha bhi muig air do mhallidh,
Cha 'n e 'n gearain do dhuchas,
Tha u ſiubh'lach dha 'n allamh;
Fhir a th'fallach na ſguirdean,
A chuireadh ſuird air an teallaich,
'S iomadh teang' agus culaig,
Ma na dh'uiraich u calluinn.

Cha bhi carraid, na caoinadh,
Air a ſgoiltich dha mair u,

'N uair dh'aillicheas teudain,
Cha bhi braoisg air an aire;
Bheir u ſtreammadh na h-aoise,
Thar an eudain a ſan u,
'S bheir u faileas na faoilte,
A h-uile taobh air an gabh u.

'S ioma' cailleach thug gradh dhuit,
Ge do thàraich u 'n drannaig
'S ioma' buile gun fhabhar,
Thug u mhearlach na fainnaig,
Cha b' e buinnig na maſan,
Mar a taradh iad d'fhallach,
Fad ſa chuiradh an dearna,
Fullung annradh do mheallaidh.

Thanuig urram gun uadhmhor,
Air do ſhuaicheantas meallach,
Cha bhi mollachd ma'n cuairt dhuit,
Cha'n eil bruailean a'd bharroil,
'N uair a ſgiolas na gruaidhean,
Air am buadhaich an ainnis,
Theid an tilleadh o'n uaigh leat,
Ann a ſnuadhachadh glainaid.

Theid u bhroilleach nan uaiſlean,
'S bidh tu luath cho' na ſgallag,

Thig u 'n goire na tuathadh,
Eidair, chuant' agus phealach,
Theid u thalla nan truadhean,
Eidair ghruamach a's gheanoil,
'S leat an gealladh o'n dualchas,
Air nach d' fhuaradh an ſgannal.

Fhir ma'n guileadh na paiſtean,
'N uair a dh'fhagadh tu ſealladh,
Mar a tuinicheadh barr ort,
Bhitheadh an lamh air an annart,
'S tric a thilleadh am bàs leat,
O na malaidean fallamh,
Ga do ſpioladh e chair dhiu,
Bheiradh taileadh a' nimh as.

Beannachd leannaibh, a's mhathairaibh,
Air an aileaſach th'ſochdair,
Chuireadh gairradh a's cairdeas,
Eidair clair agus poitean,
Thar am b'fhoſgaireach gaire,
'N uair a ſmaladh tu bhochdin,
Thainig forſdan an aigh ort,
Ni u àrach, is Doctair,

Cha bhi coigreach a' d' fhardoich,
Ann an aileadh na moſaich,

Cha'n e ochan! do chanan,
Tha do lamh air a foſgladh;
Cha b' u coltas do nabaidh,
Ann an ſlanachadh lotean,
Mar tha 'm brochan gun taileaſg,
A chumas brath'roil a ghorſda'.

ORAN

Do dh' Each Oag lag, air dha bhi na leanabh altrum aig Gille Soghbhail.

AIR FONN—Cabbar Feigh.

Anios o tha mi m' aonar,
'S gun aon duine cuidir rium,
Gur teann nach ſeinn mi ceol,
Air an oag alir iongataich,
'N uair bheir mi 'mach a' ſtapla' u,
'S a chaireas mi pillean ort,
'S leat uthram reis na Galltachd,
'S le ceann ſrian cha tillir u;
Tha iomaird chas agad ma ſeach,
Nach eil aig each a Minginiſh;
A h-uile ceum, a' d' ruith, 's a' d' leum,
Mar th'ſiubhail feigh air ſirichean;

Tha cumadh ſteud, o cheann gu cheil ort,
'S cluais mar eild' air linichean,
'S tu moiſeman na 'm bantiearn',
Gu dannſa na *minabhiodh*.

Gur h-earachdail a dealbh,
'N uair tharuingear air ghrinneas e,
Cha'n eil a h-aon an Alaba,
Thig a dhearbhadh geall ſinge riut;
Tha tagha dath nan calg ort,
Mar òr dearg na geanuinean;
'S leat uthram eich gach feile,
Mar h-eighear a bhireach riut;
'N uair bheir i deann, gu 'n cluinnear ſrann,
Mar fhorrum bheann ri dealeanich;
Gun ſgios na buill, gun eiſlean cinn,
Cho luath ri gaoith roimh bhealaichean;
Cha 'n eil campa' 'n tog i 'n ceann,
Nach leitha' geall na ſmearoilachd,
Tha ſpiorad glan na h-inntin,
Gu cruinn-leumach, Srannardach.

Cha'n eil ſui' na ghrein,
Each a leumas, na ruitheas riut;
Gu marchduiche tu fairge,
Nan garbh thonnean ſtritheanach;

NATIONAL LIBRARY OF SCOTLAND

Mar tha do mhire, 's d' fhagail,
Air fas ann an criodhaileas;
Gu racheadh tu 's na ſpeurean,
Cho treun ris na *pidheidin;*
Gun ghlac u cleas, air bharr na ſpeir,
A dh'fhuachd, na theas, cha chiurear u;
Le aſtair eutrom, baiſgoil, ſteudoil,
Faichdoil, feuchdand', ſireachoil;
O ghlac u ſpeirid na do chreth,
Mar ealt' na ſgethaibh iteagaich,
'S co maith leat poull ri cruaidhlach,
'S do luaths' cha'n eil briſteadh air.

'N uair chluineas na daoin' uaiſle,
Gach buaidh th'air a chapul ud;
Cha leig iad as an inntin i,
Chaoidh aig am faic iad i;
'N uair thig iad air a ſailaibh,
'S a thàreas iad beachd oirra;
Gach fear is mò ſoibhreas,
A ſoigneachd an creichdair i;
Na leigt' air falbh i, airſon airgiod,
Cha bhidh tairgſe naſgaidh dhi;
Cha b' e na b'fhiach i bhean a meudeachd,
Ach a gniomh ſa taitneachdain;
'S mor an cliu' chuir i air duthaich,
Each a dh' ionnſaich *exercise,*

’S nach fac’ i car ga deanabh dhi,
Riamh air na bheachdaich i.

COMHAIRLE DO DH’ OG MHAIGHDEANAN,

OR

THE YOUNG VIRGINS’ ADVICE.

AIR—“ The Rock and the wee puckle Tow.”

Ye bonny young Virgins, ge ſgiobalt nar ceum,
Be careful gu’n treig ſibh, an fheil ſo gun dail,
For though ye be handſome, ’s ge meachar nar beul,
’S fior nonſenſe gun cheil, mar reitich ſibh trath ;
For old age is a beiſt ’s bidh gach gne choire dhi,
Cuir dium-buagh air a ſnuadh cha bhi uar loinneal di,
Therefore don’t tarry ach marry gu luath,
’S biodh Caileanan truagh dol am buar mar is ail.

For beauty is fading gun ſtad ach air ſge,
Mar aiteal do’n ghrein an eudain gach aird ;
And though you have riches, gur tubaiſt gun cheil,
Mar tuig ſibh nar feum air an fheil ſo na thrath ;
When you want you’ll repent, but they ſha’nt marry you,
Their gach bean tha i ſean, ’s cha d’thoir fear aire dhi ;
Bidh ſibhſe gu dubhach ri cumhadh ’s ri caoi’,
’S bidh liun-duth ſui’-ſhuin a chaoidh ga nar cnamh.

Nach cuis grain agus mi-thoirt ſeann nighean gun ſgiamh,
Na briogaid gun mhiadh, 's nach iarar a pog,
Bidh h-aodan air caſſadh, bidh falt air fas liath,
Bidh cam-char na beul 's bidh fiar-char na ſron ;
Though ſhe whine and repine, cha bhi loin tuilidh dhi,
Not a kiss a gheibh iſe, ſhe'll be meas cummanta ;
Gun cheile, gun leanan, gun tealach, gun tuar,
Na ſeaſg-chailach thruagh, fo ſmuaran 's fo bhron.

The Lily the fairest by far of the flowers,
Ge mutail a mhuirn cha mhar e ach gear ;
And the beautiful Roſe of moſt glorious hue,
Tha ſhnuagh dol a mugh' ſeach bruthain na Maidh ;
Sud mar 's nos do gach oigh, tha gach lo ſeanachadh
Gus an caill iad an geall, 's nach e 'n t-am teannadh riu,
'N uair threigeas a maiſe ſa ſguireas an loinn,
Bhi 'g achdan a chaoidh nach d' rinn iad e trath.

ORAN DO SHIR IAN MACPHERSON,

Le Mrs. Madſair Macleoid, ann an Steinn.

CHUINIG mis ann am chodail,
A chraobh uirail bu taitnaich,
Sa duilleach cuir ſaiſcaidh air cheudean.
Chuinig mis, &c.

As na friamhaichean ſughmhor,
A ghinneadh o thùs i,
Gur a brithoir an uir as na dh'eirich.
As na, &c.

'S truagh ma'n tuiteadh a chraobh ſo,
Le faluingidh aoiſe,
Gun a h-oageanan maoth a bhi ſtreup ri.

Gur e an t-Ian mor aluin,
Sud a chraobh tha mi 'g radhtin,
'S e mo dhuthrachdſa blath bhi na dheigh ort.

'S truagh nach digeadh tu 'n taobhſa,
Thogail ſmal thar gach aodain,
Mar bhlaths an deis faoilichean geura.

Cha b'e ſud a ghrian dhuthde,
'S na fraſain ga duibhradh,
'S ann bu ſhoileir i dhuinne bho dh'eirich.

Tha u irioſail, baighail,
Tha u mioſail air chairdean,
Gun dh'fhioſraich u an t-ardan tha feumail.

Cha bhi't a frithealadh fathain,
Air do lionadh 's do thraghadh,
Cha'n eil direadh, is tearnadh na d' bheuſaibh.

Cha chuala mi d' agheadh,
A bha riamh ann ſa chearnſa,
Mo chreach thug am bas leis Sir Seumas.

'S trom na tuiltean ſa dhoirt oirn,
An àm mullaich ar ſòlais,
Tha air lotean an comhnuidh ga reubadh.

Na'm bidh agad-ſa fearthuin,
Cha bhitheadh mo phaiſtean gun bhainne,
'S cha chuinnte cho gainne dheth ſpreigh dhomh.

So mo bheannachd gu buan dhuit,
Mar a thoilleadh do ghluaſad,
'S gu robh Aingil do chuartach mar ſge dhuit.

MARBHRANN DO CHAIPTEAN ALASTAIR MACLEOID, ANN A BHATTUIN.

LE DOMHNUL MACLEOID.

AIR FONN--Oran na Ceapuich.

SO an Geamhradh is cianail,
Chuncas riamh le mo ſhuil,
Dh'fhag ar lathraichean ſguaibte,
'S a chuir fuadach fui' 'r muirn ;
Thug e buille ro chruaidh dhuinn,
Dh'fhag e fuar ſinn, is ruiſgte,
O'n la thogadh an t-uaſal,
Choiſin buaidh le deagh chliu.

'S cruaidh an ſgeul a meaſg dhaoine,
An cearnard ſaoighailt' a tho'irt uath,
Thainig ſmal agus aobhachd,
Air an taobhs' o'n droch uair ;
Thanig cuireadh ga d' iaruidh,
'S cha b'ann gu pian na droch dhuais,
'S bha dorſaibh fhlaitheanais fial dhuit,
Fhir bu chiataiche ſnuadh.

Dh'fhag thu Bhatuin neo-ſhurdail,
'S mor a thurſa dha'n t-ſhluagh,

An teaghlach farramach, muirneach,
Sgapteach, cliuteach, glan, ſuairc;
'N teaghlach alloil gun churam,
A chuir cul ri bhi cruaidh,
Thainig muir air gun ſtiureadh,
Mheudaich turſa dha thuath.

Tha do cheile 'n cruaidh ſmuantean,
'S gur beag m' ionadh ga chionn,
'N deigh an aileagain phriſail,
Mhioſail, fhior-ghlan, gun ſmur;
Ge b' i Bann-righ Righ Deorſa,
Gheibheadh coir air bho thus,
B'e leir-chreach, ſa cruaidh chradh,
Bhi ga charadh fuidh 'n uir.

Fear a mhodha ſa ghiulain,
Fear a thurn agus fheum,
A tho'irt an ciſde chaoil, dhuinte,
Mach a ſheomar glan fein,
Sa chuir fuidh lic ann an Aibhnoirt,
Mun ro' 'n t-oighre air-ſon feum,
Dh'fhag thu eachdraidh aig linnibh,
Bhios air chuimhne na d' dheigh.

Chaidh thu 'd Chaiptean na h-Innſean,
'N uir bha 'n t-ſtrith ann na meud,

Cha rohh cron ort ri innſe ann,
Mur a b’eutrom do cheum,
A dh’ionſaidh aghaidh na Blairaibh,
Far ’m bu ghnath leat bhi treun,
Bu tu laſair ri d’ namhaid,
’N uair tharruingte lann gheur.

’N am bhi gluaſad o’d champa,
Chluinnte ſrannraich ri d’ chrainn,
Aig do bhrataichean ſhroillibh,
Le bras chronan ri gaoith,
Mar ri piob na’m port ſiubhlach,
’S Drumma chruaidh le ſurd dian
Bhiodh mar ſhuathcheantas airm leat,
Ceann an Tairbh o’s do chionn.

Thigeadh oſain lom meanbh-bhreac,
Air do chalpa geal, cruinn,
Agus eileadh grinn cuaiche,
Ma’n cuairt os a chionn,
’S boineid dhaor air dheagh charaidh,
Le cuid ſabhur o’n Righ,
’S liſean òr air lom ſcarlaid,
’S petag ſhar-mhath, ghlan-ghrinn.

Bhiodh bhur crioſean ri d’ chruachan,
Lannan cruaidh an am ſtrith,

Cuinnſeir caol an neoil uaine,
'S claidheamh cuanda an òr-chinn ;
Agus ſgiath nam ball dualach,
Ri do ghualin neo-chrion,
'S pioſteil bhreac nam ball airgiod,
Ri do gheala' bhrollach ſine.

'N uair a bhiodh tu fuidh ſgeimh ſin,
Romh ghrundan treun dheth na ſuinn,
Cha b'e faicinn na feileadh,
Dhol ad dheigh ga'n to'irt dhiot ;
'N uair nochda *Colours* na h-Albain,
Le d' chruaidh, chalm-fhacal grinn,
Bheirte crith leat air *Rebel*,
Nach robh geileadh dha'n Righ.

A ghraine mullaich nan uaiſlean,
Ort bu ſhuarach neo-ſpeis,
Bha thu maighdeanail ſuairce,
A reula bhuadhmhor gun gheimh ;
Cha do ſmuainich thu truailuidheachd,
S' cha do ghluais gu droch leum,
O bha ſpiorad na Diadheachd,
A cuir riaghladh na d' chre.

Mile marbhaiſg do'n eug,
A Thug a leum air ar ceann,

Nach do ghabh e le ſoibhreas,
Na le oighreachd neo-ghann ;
Mun do lub a chraobh ſholais,
Bha ga'r comhnadh 's gach am,
Bhris e ranca nan Leoidach,
Agus ſtòr nam bochd fann.

Th'fhuair thu gibht' oſcionn morain,
Foghlam coir air gach cainnt,
Agus inntin neo-bhoſdail,
Ge d' bha moran gu d' laimh,
Cha robh uadhmhor na ardan,
A gabhail tamha na d' cheann,
O bha meas oſcion chaich ort,
Ghlac am bas thu air laimh.

Gu robh buaidh agus riaghladh,
Agus ciall, agus cliu,
Do na paiſteachan ſgiamhach,
A dh'fhag thu 'n deachuin gun ſunnt,
Gu robh miſneachd is cruadal,
A togail ſuas dhoibh 's gach am,
Mar a mhuintir o'n bhuain iad,
A bha gun uadhmhor gun ſgraing.

Deanaibh miſneachd is cruadal,
Mar bu dual dhuibh 's gach ceum,

Ge d' tha bhuille ſo cruaidh libh,
Gheibh ſibh fuaſgladh na deigh ;
Sruthaidh feartain anuas dhuibh,
'S bheir ſibh buaidh air gach crè,
A ſhliochd an Aliſtair uaſail,
Bu ghlan ſnuadh 's bu mhaith beus.

CUMHA DO THEAGHLACH OIS,

Air dhoibh coignar Bhantighearnan a chall, maille ri mac dha 'n goirte ſeothag na h-ealtuin, na'm bidh aireamh a lathean na bu phailte.

Le Domhnul Macleoid.

An am duſgadh le gal dhomh,
Bheir mi iunſaidh gun mhaille,
Gu'n d'theid cunntais mo ghaillir,
Gu na duth'chanan ain-iul,
Gu bheil crunadh mo challa' air a dhealbh.
Gu bheil crunadh, &c.

O'n is gnaths' dhomh bhi 'g ealluin,
Bheir an cradh gu mo theangaidh,
Mar a thàrais mi aithris,
Ma na phlàſd' chaidh mar rium,
'S miſe dh'fhagadh lòm fallamh le'r falbh.
'S miſe dh'fhagadh, &c.

Chaidh an aireamh bu ghlainne,
Bh'ann an dearſadh gach ſeallaidh,
Ann an caradh ſui'n tallabh,
Thug an trath ſin a ghaillin,
Air na tharmich ſa'n fhearain na'r lorg.
Air na tharmich, &c.

'N uair a bharcadh muir oirn,
Thanig aileadh na tuiladh,
O airdead a mhuinaidh,
Gu larach na lunnean,
O àilean gu iomal na'n garbh.

Thainig ſguabadh an tein' oirn',
Th'ar an d'fhuar ſinn ar bireadh,
Chuireadh Ruari na gilleadh,
Ite guaileadh a chinneadh,
Ann an fuarachd a filleadh na marbh.

Mar h-i 'n luathaidh rinn rathaid,
Cha ro' buaidh aig mac mnatha,
Air do bhuanachd le claidheamh,
Fhir a b'uadhmoraich amharc,
Le ro' ſluagh ann an aighir a falbh.

Chuireadh ceannard nan cathean,
Urra dh'aunluig a matheas,

Cuiraidh ceannſgeulach, flathail,
Cuile lann nan deann ratha,
Ann an campaibh ASSAYE na bhalbh.

'N uair a dhunadh do ſhealadh,
Thainig iumpachadh gallach,
Ann an luths na bha mar riut,
Gu'n ro' an uthdair gun annail,
Caiſteil iuntais nan Gearaiſtean arm.

Ga bu bhainte do chainneas,
Cha bhitheadh cuimhneachain falan,
Aig na dh'fhoilſichadh t-an-iochd,
Ann an guid'eachd do lannan,
Cha bu trionſeirain falla' an ſealg.

Ach na tharladh fui'n gearadh,
Ann an rànachadh calla',
Cha bhitheadh ſlanachadh ſmeara',
Thar an taruingeadh tu 'n dealan,
Gus an d'thainig a farachadh balbh.

Ga do b' oag u bha d'iomar,
Ann an foghlam gach urram,
Cha bu ſhòlaſach Luinin,
'S gu'n ro' an coirichean uile,
Mar a dh'ordaichadh t-iunoil do dhealbh.

’S ann tha cuimhreach an t-ſhillidh,
Ma na mhnaoidh dha’m bu ghin u,
Chaidh a lainteirin mire,
Mar nach b’oineach na chinneadh,
Ann an deirin a dingeadh nan dealg.

Thug na h-aileigain uile,
Muir an làn air gach mullach,
Cha ro’ garadh fui’ dhuilich,
Nach eil fàs ag an duileaſg,
Bhuilich anradh nan cinneach na’r ſealbh.

Cha’n eil di-chuimhn’ air tuireadh,
O na ſgeulaich a milleadh,
Air na dh’fheuchadh ar tilleadh,
Cha b’i ’n diabhail gun deirabh,
A rinn an diareaſach coireach a ſhealg.

Cha ro’ dhìlib, na dh’ulaidh,
Eidair criochean ar fuirich,
Ach an didein gun chunnthard,
Dha’n ro’ Crioſda mar urras,
Gu na bhianaich e ’n cuireadh gu ſealbh.

Tha na teudain an giorrad,
Chaidh an gleuſadh dha’n ſpiorad,

Cha ro' dh'fheum ann do dhuine,
Nach ro' leiradh air fhilladh,
Thainig deiladh air milladh gu ſearbh.

'N uair a ſhroichdadh an t-uinein,
Chaidh na ſeomraichean ſoilleir,
Ann an ordan gun ſoilein,
Thug an ceol iad gu doille,
Thog an ſeoiladfhear foileil an lorg.

Ach a Thi rinn am buinnig,
Thig a mhìneachadh t-fhurain,
Ann an dìſleachd dha'n urra,
Chuinig crioch air a mhullad,
O'n tha dìlin air grunnadh na earbs'.

Tha mo dhochas na d'fhulung,
O chaidh Ose a chuir iumain,
Ann an codach ar muin'ghin,
Nach d' thig toireachd na cuireadh,
Air an oagan dha 'n cruinnich fuil bhorb.

O chaidh eolas nan Eillain,
Ann ſan chòta chaidh leth ris,
Ann an foghlum ſa'n eilan,
Gun robh còr air na their mi,
A cuir ſhòlais nach teirig ma ainm.

AISLUING—LE MNAOIDH OAG, AIR STAID AN ANAM.

’S OLC an ſaibhir ſanntach,
Nach leir dha fein ranntaibh,
’N uair theid an ceangail teann air,
An àm a chuir ſui’ n lic.
’S olc an ſaibhir, &c.

An àm a chuir ſa charnich,
Gur bochd a lùs ſa thabhachd,
O! Righ nan gràsain,
Dean uſa fabhair ris.
An àm a chuir, &c.

’N uair theid an t-ſhuil a dhunadh,
Sa leabaidh chaoil nach diult ſin,
O! b’ fhearr nach beirt’ o thùs ſinn,
’N uair bhios ar cunntas ris.

Ar cunntas mor na fhianais,
’S e ſuid a dh’fhagas ſhios ſinn,
Na’r ſidhichean gu ſioruith,
B’e ſin an iamhaigh dhuth.

B'e ſin an iamhaigh ghranda,
Gun earachdas gun aileachd,
O! Righ na'n gràſan,
Dean uſa fabhair ris.

Dean cuireantas is coimhneas,
Dha'n anam nach do thoill e,
A Dhe ſa Righ na ſoilſe,
Ga'r daingneachuine riut,

Ifrinn ſhearbh le fuarachd,
B'e ſin an t-aite duanaidh,
A Thi a rinn ar fuaſgladh,
A chunbhail bh'uain' an uilc.

'S mor a fhuair ar Slanui'fhear,
Ga'r ſaoradh bho ar namhad,
'S e 'n duais a thug ſinn dhaſan,
Bhi crabhadh ma ar cuid.

Gun ſmuantin air do chruadal,
'S fras falla' air do ghruaidhean,
'S na Huich a dol ma'n cuairt dhuit,
Le criodhe cruaidh gun iochd.

Tfhuil a falbh na h-aultean,
Is tairnean ann 's gach lamh dhiot,

O 's truagh an tuigſe bh'ionnta,
Ann an àm bhi ga'n cuir.

Nach do ſheall na t-aodain,
Bu Athair ſluagh an t-ſaoghail,
Na dh'fhalbh, 's na thig a dhaoine,
Tha fiamh an aogaiſg riut.

Luchd na ſaigh'dean cealgach,
Ga d' iaraidh le 'n cuid armaibh,
'S do mhathair fein a falbh leat,
Aig iaruith tearmaid dhuit.

A ruſgadh air do ſleiſnean,
'S do chom ga tho'irt o cheile,
A giulan a Chruinn-cheuſaidh,
Do ghuailean treun ga'n cuir.

Dh'orduich iad le ain-neart,
Nach eiradh tu ga'n ain-toil,
Gu faighaidh iad an t-àm,
Air do cheannſachadh gu goirt.

Ghabh iad ceud a dh'airgiod,
Air-ſon u fein a mharbhadh,
'S tha aithreachas cho dearbha,
'S tha'n anamain ann ſa mhuir.

ORAN DO MRS. MACRAE, ANN A BHATERSTOINE.

LE DOMHNUL MACLEOID.

O tha labhradh na m' cheann,
Tha mi 'n geall gu 'm bi pairt dheth,
Ma'n rimhinn aluin, eibhinn, oag,
Air a ſheoladh gun bhoſd,
A leth comhruinn a h-aileachd,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag;
Nighean Uilleam Bheaton,
O ſge nan creag arda,
Taghadh air an t-ſiolbhuin,
A ſhioluich o Adha,
Cha 'n fhaca' gin a th'aodain,
Nach aontaich dha'n dàn ſa,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag.

Cha bu neonach t-fhear poſda,
Bhi 'm bròn air-ſon t-fhagail,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag,
Ge d' bha coir aig Righ Deors' air,
'S e deonach a thàrſinn,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag;

O bha e air a chrunadh,
’S na cuirtean a b’ airde,
Sa bha e air a chunntas,
Na phiunſain dha’n namhad,
Cha b’urr’ e bhi ga’n di,
O bha Riogheachd cho càſmhor,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag.

Ge d’ ghluais e le cruadal,
Gu buanachd na b’ail leis,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag;
Cha b’e fuathas an luathaidh,
Chuir bruailean na nadair,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag;
Ach a thòil is inntin,
A chuimhreach air t-aileachd,
A dh’fhuilich air a chuimhne,
Sa dh’ìntrich a chàſain,
A thruimich air a phuincean,
’S a thill air a ſhlainnte,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag.

Gur a finealta, priſail,
An ire na dh’fhas u,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag;

Thug u *Dido* gu ſirinn,
Dha d' ſhinnſir romh 'n trath ſa,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag ;
'S glan an duilleach ſithe,
A dhìrich an aird riut,
A ruinnich u mar ſhioda,
'S a mhinich do nadair,
A dh'urramaich ſan linn u,
'S thug faoigneachd do chach ort,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag.

Gur reul ann ſa treud thu,
Air meud 's ga 'm bi 'n aireamh,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag ;
Ga do b'fheutanta *Venus*,
Tha'n te 's air a fagail,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag ;
Ann ſa h-uile ceutabh,
Tha ceum aic air airdead,
Thairis air na ſleir dhomh,
Na leubh mi ſa Ghalic,
Is buineideach do bheuſain,
O ſhèilich an t-àgh u,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag.

Gur craobh u nach caochail,
Le aois, na le airdead,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag ;

Ni do ſhaorachadh ſgaoladh,
Nach ſaoil ſinn an trath ſa,
Mo rimhinn aluiun, eihhinn, oag ;
Ga do 's math a ſgior' ſa,
'S na th' innte do dh'airneis,
Ullamh air do ghniomh,
'N uair a dh'iaras tu pairt dhiu,
'S beag e ſeach mo mhian dhuit,
Ga riathraicht' a tha u,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag.

'S geal do mheorain mar omair,
A g' òradh le ſnathaid,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag ;
'S binne ceol bh'uat na Orgain,
An ſeomraichean arda,
Mo rimhinn aluin, eibhinn oag ;
Uthram air gach bantighearna,
A dhannſas air làr u,
T-ſiunoil air do bhainteachd,
Cha ſeall ann an ſgathan,
'S cha d' rugadh air a pheann,
Ann an laimh, a bheir barr ort,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag.

'N uair thig eug a chuir deigh ort,
Bidh euchd air a chearn-ſa,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag ;

Cha 'n eil ceum air an d' theid u,
Nach reitich do rath'din,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag;
Cha d'thoir duine ſuil ort,
Nach umhlich na d'fhabhar,
Aithriſhir do bhiugheas,
Gu'n duiſgear ſa Bhrath ſinn,
O 's Aingil ann an cuirt u,
Le iunſeachadh mathairal,
Mo rimhinn aluin, eibhinn, oag.

ORAN DO MHNOIDH UASAL ANN A GLEANNAGARRADH.

An ainnir a chunna' mi'm chadal,
Cha robh i agam 'n uair dhuiſg mi,
'S e bhi ſmuaineachadh nach beo thu,
A dh'fhag na deoir aig ruith o m' ſhuilibh,
Cha d'fhuair mi dhiot ach ſealladh ruathair,
'S truagh nach ro' 'm bruadair na b'fhaide,
'S gu faicin gach ni mu'n cuairt dhuit,
Gun ghluaſad o m' ſhuain gu maduin.

Dh'iathainn mo ſhuilean mar b' abhaiſt,
Ri amharc aileachd do phearſa,

Urla ſholuis is glan dearſadh,
Choiſinn cliu gach armuinn beachdail,
Do mhuineal mar chanach ſleibhe,
Do dheud gle-gheal, 's do bheul meachair,
Do ſhlios mar fhiuran deas, dealbhach,
'S calbannan mar Alabaſter.

Aithnichear air an aitribh uaſail,
A bhuaidh a bhios fuaighte ris a tamhidh,
Aithnichear air a choluin phrìſeil,
An t-anam am bi brigh is caileachd,
Gu'n aithnicht' orts' o bha u 'd leannabh,
Gu'm biodh tu gu bannail, baigheil,
Gu'm biodh tu gu briathrach, ſgialach,
'S gu biodh tu gu cialach, narach.

Cha do mheall u iad na'm barail,
Bu tu barrachd na'm ban aluinn,
Bu tu Phenics, na'm ban feumail,
Bu tu 'n eucog threubhach, ſtathmhor,
Na d' chomhairle gheibhte fuaſgladh,
'N uair bhiodh tuarip air do chairdibh,
Bha thu làn miſnich is cruadal,
'S gach deagh bhuaidh bha fuaight' ri d' nadoir.

B'fhoghaintaich thu na Deborah,
'S bha thu cho boidheach ri Iuno,

Thu cho geanmnuidh ri Suſanna,
'S cho banail ri ann 's gach giulan,
Bha thu iochdmhor, creidmheach, Diadhaidh,
Ma d' chuid bha thu fialaidh, pairteil,
Aig lionmhoreachd do bhuaidhean uaſal,
Bu tu bhean ſhuairc' a bh'aig Nabel.

C'ait' an gabh an gliocas comhnuidh,
A nios o nach beo u Anna,
C'ait' an d' theid an gealladh cinnteach,
C'ait' an fhirinn, c'ait' a ghlainne;
C'ait' an d'theid a labhairt bhlaſde,
C'ait' an d' theid an tuigſe chomhnard,
C'ait' an d' theid an giulan bannail,
A nios Anna o nach beo thu.

'S truagh leam do chlann bhi na'n deoirabh,
'S truagh leam bròn bhi air do mhathair,
'S truagh leam do pheathraichean deurach,
Mu d' dheibhinn 's cha dean e ſtath dhoibh;
'S gur truagh leam oiſnaich do bhrathrean,
O nach d' fhuair iad dail o'n eug dhuit,
'S o nach faic mi gu la bhrath thu,
Mo bheannachd gu Pharais De leat.

SMEORACH NA LEODACH,

AMACH O CHAISTEAL DHUNBHEGAN, DHA NA GHAORADH CEANNARD NA SMEORAICHEAN.

Le Domhnul Macleoid.

AIR FONN—Smeorach Chlann Dubhail.

Ulibhag ì na ì ri ù o,
Ulibhag ù na ì ri rì u,
Smeorach miſe 'mach o'n Tùr,
Is gleoghrach cuirn ma bhuird le feaſda.

'S miſe ſmeorach oag a ghrinnis,
Shinnis ceol mar Organ millis,
Feidan ordail fui' ma ribhaid,
'S feid mo mheoir air comhradh filleant'.
Ulibhag ì na ì ri, &c.

O tha 'm blàs air ſgath mo dhoirich,
'S glan a failadh, 's ard a duileach,
Cha chuir clabhuin lamh na milleadh,
O tha caileach bho na ghruineal.

Cha'n eil ian a dhiath ma cuile,
Nach eil fiach ac ann ſa'n tuireas,

Tha 'n deoch fhiana 'nias ga tunnadh,
Thar na ſpiachdlan miarach, murrach.

Co chuir gaoith romh thaobh an fheidan,
Dha'n robh ſaothrachadh ri ſpreigadh,
Ma na dh'fheudas mi chuir deiſail,
Mar a caochail mi mo bheadradh.

'S mear mo ghreann a danns' air crannaig,
Breibadh bhonn, le fonn gun ainnis,
'S bleith nan toll 's gach trannſa doirais,
A mealladh rhann o cheann mhic-talla.

An Caiſteil ard dha'n ladir ſinne,
Ma'n iath Parlamaid gun ghiorag,
Nach h-iar baigh an aite millidh,
A dhialadh bais gun ſtrachd ga'n tilleadh.

Cha b' i crionach liath na moſgan,
O na ſhiolaich treud an fhorſdan,
Ach fiogh miath, na miar, gun ſochdadh,
Geal mar ghrian, o bhian Riogh Lochlain.

'S fada ſgeul air lèis an gaiſgidh,
Ghlac iad Eirinn le beum laſrach,
'S feachd na Feinne le ceum farſinn,
Mar na h-eiltin 'steidh ma'n caſan.

Sliochd an Fherguis bu ſhearbh caiſmachd,
S fleed' na'n geala bhreid, fui' gharg fhacal,
Slioſadh fairge na'm balg glaſa',
Ruith na'n garbhlach bu gharbh maiſtradh.

Sliochd an Iaghoir a dhiol creachean,
Thaiſbean gniomh bho ſhliabh gu machair,
Nach do mhianaich riamh a dh' aiteas,
Ach a riaſladh na dh'iar ſmachd air.

Ge do dh'eug e cha treig fhaſain,
Cha d'thoir ſtreupa na geimh gaiſadh,
As na conſmuin eolach, ſmachdail,
Nach d'rinn ceo gun ſeoil a ſhrachdadh.

Gu'n dean gloir nan neoil a phaſgadh,
'S nach bi comhra' fui' ſhroin peacaich,
Bithidh na Leodaich mar òr daithte,
Sheaſas coir, 's nach fogair caſgradh.

Ma thig toir a choir na h-aitribh,
Theid an conſpaid air ſheoil gaiſgidh,
Snapach, ordach, tòiteach, ſpeachdach,
Naiſgir feoil do dh' eoin an achaidh.

Theid an tarbh fui' chalg na maiſe,
Le ſhròl balabhreac, ri geala ghaſan,

Nach leig earabal gu falbh dhathigh,
Gu'm bi 'n anamain balbh fui' chaſan.

Cha'n eil baigh a tamh fui' chreachdin,
Tha guin bais na chaileach reachdmhor,
Cha d'thig ràn bho chairean carſdaidh,
Nach cuir aireamh bhlath ſan deachabh.

'S lannach, lìbhach, dìſneach, claiſeach,
Meachair, finealt', riobhach, laiſde,
Na brais phrìſeil, o'n tir fhaſgeach,
Nach leig cios le ſtrith, na feachdaibh.

Cuid dhe'r mianaibh, miol-choin ſheanga,
'S farſinn giol, a fiaradh bheannaibh,
'O nach tearuin fiadh an langain,
Gu'm bi fiaſag miath le mhinnach.

Cha bhi ſith aig frìth na fearthain,
Le luchd dhireadh mhill is charrabh,
Bheir a fidaig ni na ſealladh,
Nach dean big le filadh falain.

Nuair theid dian air ſgiath gach beallaich,
'S luchd an fhiamha, fioradh thairis,
Car na'm beul 'us liath'd na'n teangaidh,
'S dorus riabte air cias gach fear dhiu.

'S gaothair chaoila nan taobh ballach,
Nach dean ſraonadh thar aon ſganna,
Grannach, aognui', an caonthaig neimhail,
'S goil an craois mar ghaoth na pairach.

'N uair thig ſcian bho chliabh gach gille,
A ſcoltadh bhlion, ſa deanabh bhirin,
Gheibh am fiacail biadh 'gun ſireadh,
'S gloine lionta, an ioc-ſhlaint' ſpioraid.

'N uair a chianadh grian gu calla',
Thigeadh trial nan diolt-each meara,
Srannach, ſianach, ſrianach, ſtaileach,
Ealland', iargald', lionda, an lainnir.

Gu na'n Dùn is muirneach caithream,
Dha bheil iul gach curſa ceannas,
Dha bheil iuntas dlu mar ghaineamh,
Nach d'thoir ſpuil gu cunntas gainne.

Far an lionar fion ga mhalairt,
Far an iarar gniomh fir ealluin,
Far an ciatach mian gach ſeallidh,
Far a riathlar ciadean an-eoil.

An t-Eilan aigh dha'n gnath dhoibh fuireach,
Eillach làn na tharmich urram,

Deiradh cuil is tus gach cuiridh,
'Sloinnadh ùr air crùn na h-ullidh.

Seinnam fonnmhor, pungail, m'ealluin,
As a chom nach trom mar ealach,
Cha d'thig tonn ma bhonn mo thalla,
Ni mo chall na ghanntas m'aran.

Tha mo chuach na cuartaig mhealla,
'S barrach uaine ſuainadh tharam,
Air mo chluaſaig 's fuaghte m' anail,
'S iomadh dual a luadh le'm theangaidh.

Air mo thaobh an craobh na meangan,
Cha d'thoir gaoth dhiom m'aodach droma,
'S mo thig laoiſg a ghaoirich mar rium,
Ni mi aog a ſgáoileas tan iad.

'S iomadh buaidh fo ſtuaidh mo bhalla,
Chuireadh ruaig air ſluagh a carraid,
Nach dean gluaſad gun ruaim calla,
Doirrin fuathais a chuain fhalla'.

Bratach-ſhitheadh nan tri ſeallaidh,
Faſda, dhidein, nan crioch cainis,
Glag an ſtiobla dha'n ſtriochd aniochd,
Flag na firinn gun lith ſgannail.

Sliochd an Ollaghair a bhorb ſheallidh,
Mic a tholgas le'n gorm lannan,
Raochd an fharabhais nach fhalbh falamh,
Cuip na h-Albain, ſan dearbh dhaingin.

Neart Eoin Toramad cha ſearg aſcall,
'S maiſe chranchuir 's gach dearbh eachdruidh,
'S pailt na h-armabh na bhalg acuinn,
'S brais a leanbhin ga ſgaldh ſhnapadh.

ORAN DO SHIR LACHLUIN MAC GHILLEOIN, TRIATH DHUBHAIRT.

THRIALL ar bunadh gu Phara,
Co b'urrainn da ſheanchas?
Mac Mhuirich, Mac Fhearguis,
Craobh a thuinich re aimſir,
Fhriamhaich bun ann an Alba,
Chuidich fear dhiu' Cath-cairrbheach,
Fhuair ſinn ullaidh, fear ainme theachd beo.
Fhuair ſinn ullaidh, fear ainme, &c.

Cha chraobh chuire cha phlanntadh,
Cha chnodh 'n uraidh o'n d'fhas thu,

Cha bhlath chuireadh ma Bhealltain,
Ach fas duillich a's meanglain,
A miar mullaich ſo dh'fhag ſinn,
Cuir a Chrioſd tuilleadh an aite na dh'fholbh.
Cuir a Chrioſd tuilleadh, &c,

'S mor puthar an Raith-ſa,
'S trom an dubhadh-ſa dh'fhas oirn,
Gur a cumhann leinn t-ardach,
'N ciſte luithaidh na'n claran,
'S fhad is cuimhne leinn caradh na'm bord.
'S fhad is cuimhne leinn, &c.

Chuaidh do chiſte 'n tigh geamhraidh,
Cha do bhriſt' u chno' ſhamhna,
Miſneach fear Innſe-gall thu,
'S mor is miſde do ranntaidh,
Nach do chliſg u roi' armailt,
Fhir bu mheaſail an càmpa Mhontroſe.
Fhir bu mheaſail, &c.

Fhir bu rioghaile cleachda,
'S tu bu bhioganta faicinn,
Dol a ſios am blar machrach,
Bhiodh na miltin ma d' bhrataich,
Chuid bu phriſaile an eachdraidh,
Luchd do mhi-ruin na'n caiſt ort,

'S ann dh' innſte leo t-fhaſan,
  'N uair bu ſgith leo cuir ſgapaidh na'm feoil.
'Nuair bu ſgith leo, &c.

Cha bhiodh buanachd do d' namhaid,
  Dol a dh'fhuaſgladh uait lamhuinn,
Bha u buaghach 's gach aite,
  Cha b'e fuagh Mhic a Mhaille,
Fear do ſhnuadh theachd na ardaich,
  Cha dath uaine bu bhlath dhuit,
'N uair a bhuaileadh an t-ardan ad phor.
  'N uair a bhuaileadh, &c.

Gu'm b'aithriſeach t-fheim dhoibh,
  'N am na'n crannan a bheumadh,
Chum na'n deannal a ſheideadh,
  Bhiodh lann tanna chruaidh gheur ort,
'S tu fad la air an t-ſheirm ſin,
  Cha tigeadh lag bhuile meirbh as do dhorn.
Cha tigeadh lag bhuile, &c.

'N aile chunaig mi aimſir,
  'S tu ri ſiubhal na ſealga,
Cha bu Chuimh ort an garbhlach,
  Pìc do'n iubhar cha d'fhas i,
Chuireadh umhal na ſbairn ort,
  Cha bhiodh fuithil a tairne,

Na'm biodh lutha na crannghail,
  Chuireadh ſiubhal fui' earr-ite 'n coin.
Chuireadh ſiubhal, &c.

Glac chomhnard ann an caradh,
  'M bian ròineach an t-ſheana bhruic,
Cinn ſtòrach o'n cheardaich,
  Cha bhiodh oirleach gun bhathadh,
Eadar ſmeoirn agus gainne,
  Le neart corcaich a' Flànras,
Cha bhiodh ſeolach an tearmad,
  Air an ſeoladh tu 'n crann ſin ad dheoin.
Air an ſeoladh tu 'n crann, &c.

Cha b'e ſin mo luan càſga,
  'N uair a bhuail do ghath bais u,
'S truagh a dh'fhag u do chairdin,
  Mar ghàir ſheillein air làraich,
'N deigh a mealunnun fhagbhail,
  Na uain earraich gun mhathair,
'S fad a chluinnir an gàraich mu'n chrò.
  'S fad a chluinnir an gàraich, &c.

Gu'm mhath do dhiol freaſdail,
  'N tigh mòr am bial feaſgair,
Uiſge beatha na'm feadan,
  Ann am pìoſun ga leigeil,

Sin a's Clàrſaich ga ſpreige ri ceol.
Sin a's Clarſach ga ſpreige, &c.

Bhuaineadh dh'inne 'na ùr-ros,
Fear ar tighe 's ar crùn air,
Ghabh an rathad air thùs uainn,
Liuthad latha re chunntas,
Bh'aig maithibh do dhùcha,
Miad an aidhir 's a muirne,
Bha mi taithaich do Chuirte,
Seal ma'm b' aithne dho'n t-urlair a dh'fholbh,
Seal ma'm b'aithne, &c.

B'eol dhomh innſe na bh'aca,
Gu'm b'ann do mhianan Shir Lach'uinn,
Bhiodh 'g òl fion ann tigh farſinn,
Le mnaidh riomhach, neo-aſcaoin,
Gloir bhinn agus macnais,
Ann 's an am ſin 'm bu chleachd libh bhi poit.
Ann 's an am ſin 'm bu chleachd, &c.

'N àm na faire bhi glaſadh,
Bhiodh a Chlàrſach ga creachadh,
Cha bhiodh ceol innte ann taſgaidh,
Ach na meoir ga thoirt aiſde,
Gun leoin laimhe na laigſe,
Gus 'm bu mhianach leibh cadal gu fòil.
Gus 'm bu mhianach leibh cadal, &c.

Bhiodh na cearraich re braiſe,
Iomairt tàileaſg ma'n ſeach orr',
Fir fòirne ri tartar,
Toirm 'us mathadh air chairtean,
Dolair Spainteach 'us taiſtain,
Bhi ga'n dioladh gun laſan na'n lorg.
Bhi ga'n dioladh gun laſan, &c.

Thug cach teiſt air do bheuſan,
Bha gradh 'us eagal mhic Dè ort,
Bha fàth ſeirc' aig do cheil ort,
Bha aoigh deiſeachd 'us deilbh ort,
Cha robh ceiſt ort mar threun fhear,
Bhiodh na ſcriobtair ga'n leubhadh,
Ann ad Thalla ma'n eireadh do bhord,
Ann ad Thalla ma'n eireadh, &c.

Ga bu lionmhor ort fraſachd,
Chum u direach do d' mhacabh,
Do bhreid riomhach gun ſrachda,
Cha do dhiobair ceann ſlait thu,
O'n 's e Crioſd a b' fhear beairt dhuit,
'Sin an Ti a leig leat an taod ſgoid.
'Sin an Ti a leig leat an taod, &c.

A mhic mo ghlacas thu'n ſtiur ſo,
Cha bu fhlathas gun duchas,

Dhuit bhi grathuinn air h-urnaigh,
Cuir da caitheamh an triur orr',
Cuir an t-Athair ann tus orr',
Biodh a Mac na fear iul orr',
An Spiorad Naomha ga d' ghiulan gu nòs.
An Spiorad Naomha, &c.

ORAN DO DHOMHNUL MACLEOID, LE OAG NIGHEAN UASAL, AN INBHIRNEIS.

Gur a mis tha fo' mhulad,
'S nach h-urrain mi dhibradh,
Tha mo chriodh air mo chuireadh,
Cho na'n urra' dha ſtriochdain,
Ma na mhianuicheadh m'urram,
B'e mo mhuinghin 's mo riathladh,
Tighinn a dh'ionſuidh do thoille,
Ga bu ſhoilleir dhomh dheanabh.

Thanig buaradh na m' bharail,
Nach d'thoir falas na gniomh as,
Cha'n eil fuaſgladh dhomh 'n cabhaig,
Mar a faigh mi na dh'iarainn,
Cha ſaibhreas na fearain,
A bharralaich m' inntin,

Ach an t-Eilanach Leodach,
Ann an dochas mo chuimhrinn.

Tha mo mhinaidin bronach,
Ann an comhradh mo chuimhne,
Tha mo ſpiorad air dortadh,
Tha mi dòlam dhe'n aoibhneas,
Mas a duin' u ni poſadh ;
Air an doigh nach d' theid m' fhaighneachd,
Bithidh mi ulamh an lò ſin,
'S ni na bordaibh mo chuibhreach.

Cha'n e barrachd do bhoidhchead,
Air na ſheol mi mo phuincean,
Cha'n e m'aran a chonadh,
Tha na 's leoir dheth na m' ſhaighlean ;
Ach do cheannas is d'fhòlum,
Ann an comhradh do chainnte,
Bheiradh t-eilan is t-eolas,
Ann an ſeomair an Righ thu.

'S truagh nach robh mi 'san anard,
Far an ealluath am bi mi,
Ma na dh'fhuath'ladh mi an gallair,
Mar a faigh mi dhomh fein u,
Cha'n e 'n cuartachadh fallain,
Thainaig mar rium ach m'aingleas,

Cha'n 'eil ſruladh dhomh 'n gaine,
Fui' earradh na h-oidhche.

'S truagh nach miſe bhiodh mar riut,
Ann an tallamh na Leodaich,
'S cha bu chianealas m'ainiul,
Na'm bu mhaith leat na d' choir mi,
Cha bhidh innleachd air tallach,
Fad ſa mhaireadh mo ſtòras,
'S cha bu mhillteach a mhalaird.
An uair a dh'fhanamaid còlamh,

'S mi gu ſiubhladh na beannaibh,
Agus bearrai' a cheo leat,
Agus cuirnaibh nam mara,
Gun fhathreachadh gorach;
Ge nach d'fhuair mi do leannabh,
Bha do chathrandas mor dhomh,
Dheanadh t-uaiſle mo mhealladh,
Agus barachd mar fònadh.

Ge do thàrinn fear chruachan,
Air bheagan ſuairceas fo chòta,
Cha bu bhlàs leam a bhuanachd,
Is malla 'n fhuachd air an comhnuidh,
Cha b'ionain 's mar thachair,
Ann an cleachdadh an Domhnuil,

Tha do cheanail is t-uaiſle,
Daontain fuaighte riut comhla'.

Gur a luaineach mo dhuilag,
Fo na builleanan leointe,
Thainig luaſgan air m'fhurras,
Bhuail e tuileadh is òg mi,
Cha bu ſhuarach an urra',
Dha na dh'fhuiling mi'n t-òrachd,
Dh'fhàlnuich m'fhuaithal 's mo ghrinneas,
Thainig crith na mo mheoirean.

'N uair a ſmuainicheas miſe,
Far an tric an robh chomhail,
Ann ſa'n aite gu'm freagruin,
Gach feaſgair Didonuich ;
B'e mo chàs a bhi deis dheth,
Ga do leaſaich e bròn dhomh,
Gu ma ſabhailte leisan,
Far an leig e na chomhnuidh.

Tha mo dhòchas ſa'n fhreaſdal,
Ann an freaſgairt air m'inntin,
Ann an fògradh mo ſheaſaich,
'S ann an greaſad mo chaoibhneis,
Gu'm bi 'n t-òganach teiſtail,
Ann a geuſain mo chuilibh,

Mar a ſteoirnadh an Eaglais,
Ann am freagairt mo chinnſe.

Bithidh mo dhùrachd-ſa mar riut.
Ann ſa'n bhaille dha'm bi u,
'S na cuir uidh ann an leanan,
Mar a lean u gu crioch i,
Na bitheadh cunntais ri d' eallach,
Ann an meallàdh an caoibhneis,
Tha do dhùlan dheth mar riut,
Mar a dhealuich mi fein riut.

Gus an dùnair mo ſhealladh,
Cha d'thoir gailluin na ſion dhiom,
Gun mo ghùn a chuir tharam,
Fui' bharrach na cìſe,
Far am b' iuntas leam t-anail,
Fui' dhaìladh na h-oidhche,
Cha b'e 'n cùineadh gun ghal e,
'S dluth m'aire le ſgios air.

LITTIR GHAOIL GA FREAGAIRT.

LE DOMHNUL MACLEOID.

A rimhinn òg bidh laoidh do bheoil,
Air chuimhn' aig m' fheoil gu'n cnamh i,
Tha cuibhreach leoin an aoidh do neoil,
A guideachd broin gu m' fhardaich,
Tha ſaighdean Phoil mar aingleas dhomhs',
A rionn mo bheo na d'fhabhar,
Chaidh cuibhle m'eolais fhoighneachd colamh,
'S oighre air ceo nan ard mi.

Tha gaoir na m' phorr le gaol do thòir,
Nach caochail ceol gu gaire,
Ga daoir a dheoir, tha taobh is deoin,
A ſgaoiladh dochas laidir,
A thaobh ar 'n òigid fhaotuin colamh,
Aontach, deonach, ſabhailt,
Mar a h-eug is lòn dhuinn, eiridh doigh leinn,
Rè bho roith'din nàrach.

'S e ſhniamh mo dheo gur h-ian u chòr,
O ſgiamhaich gloir thar chaich u,
Mar fiamh an òr fo ſhion an t-ſhroil,
Ma'n iath na goiſnaibh tàlaidh;

Chaidh ſian do bheoil ma ghniamh mo lò,
Le fianuis phòg is cairdeas,
'S ga b'fhion ri òl e, dh'fhiach a ſhòlas,
Pian air ſheol na dha dhomh.

'S e chùm air h-ais mo luth 's mo neart,
Mar thiuntaidh beachd do chairdean,
Le ruin mo chaſg o uidh mo thlachd,
A lub na taic mo ſhlainnte ;
Chuir Cupid ſtrap ma chùl mo chas,
Is dhùn e 'n glas nan lamh mi,
Gun duil tigh'nn as ach liug fo ſmachd,
O dhumhlaich ſachd do ghraidh mi.

Do dheantas nochdui' riabadh lot,
Chaidh ſrian nan och ! a chàradh,
Ma chi'ol mo dhos a lionadh ghoc,
A ſpianadh deoch mo chnamh leis ;
Gun ſgeul air fois ach beul na crois,
A ſpianadh coſg an trath dhiom,
Mo ſhioradh goirt aig ianach ort,
'S mo mhian air los do thàrſinn.

Ise.---O ! b'fhearr gu'm b'fhior, 's gu'm b'e do mhian,
Gu fàguin ſgiath mo chairdean,
Gu aird nan ſliabh, gun bhlàs, gun bhiadh,
Gun ſgath, gun fiamh, gun naire,

B'e m' àileas ſiol na b' ail le Dia,
Nach fàg u lian a bhais mi,
'S gach la na bhliadhna 'n airde ſiabhruis,
'S tamh na le cial cha tair mi.

Ach tiundaidh glic is uirich t-iochd,
O dhuiſg an clioſgeadh anroich,
Fo'm bruite 'mis a muchadh crich,
Le ſiubh'luin ruic is carnabh;
Dean iul an Tuirc gun umhlachd ſtuic,
'S gu dùlan uilc na'n Spainte,
'S bithidh m' uimpaidh leis gun ſmuir gun leiſg,
'S mo ſhunnt a reic mo là riut.

Cha gheil mo dheoin do ſpreidh air loin,
Cha t-eugbhail ſtòr is càs dhomh,
Cha cheil' tha beo, cha ſpeis do dh'òr,
Na beum an t-ſloigh a chnamh mi,
Ach deigh an Leodaich, ceir ma bhordaibh,
Leigh mo nòs 's mo naire,
'S tha m'fheum air dhoigh mar theud gun cheol,
Gu'n gleus do mheoir na's fearr e.

ESAN.---A dhoimain uir is bainnde ſuil,
Mo roinn a ſhugh an làr u,
Do choimneas cùra ſeinn gun dùſail,
Rainn an triur ma Dheardeil;

Le rìthlibh ſiubh'lach, deirach, ciuridh,
Goibh'neachd h-uird a tairneadh,
Le poileadh ruin a ſtoileadh cùrſa,
An ſoigne a ruiſg an tamh dhiom.

Cha bhàth mi 'n t-ſrad a thainig grad,
Gu'n tair mi'n nead is fearr leam,
'S tha larach rag 's an caileach lag,
Gun fabhar taic is càs e;
'S mar tair mi muith an gradh nach ſguir,
Tha'm bàs na chuir air m' àruinn,
'S e t-airde fuil is àrach guil,
Mar h-ail leat muir a ſhnamh leam.

Ise--Cuir blath do pheann air fath gach àm,
Gu lamh an t-ſamhla is h-eol dhuit,
'S bithidh faireadh bheann na ſàl fui'r ceann,
Gu cearnaibh thall na h-Eorpa;
Bithidh aileas Ghall gun ſtath dha'n geall,
Ge d' cheangladh ſraing ma dhornaibh,
'S ga dàn a rann cha chaireir ann,
Am blàs a ſhanntuich m' fheoil dhuit.

LUINNAG GHAOIL.

Hil ò ro hil ò ro,
Hil ò ro hug eile,
Hil ò ro hil ò ro,
Hil ò ro hug eile,
Air fahil ihil ò,
Agus ò ro hug eile,
Cha'n fhaigh mi 'n cadal ſamhach,
A ghraidh gun u rèith rium.

Ge fada na mo thamh mi,
Tha'n damhair dhomh duſgadh,
Mo bheud mo dh'fhalbh mo mhànran,
'S e b'aibhaiſt dhomh ſugradh ;
Cia fath ma'm bithinn brònach,
Ma'n oigh gun a diu dhomh,
Ge 'd ghlac i luib a graidh mi,
Le àmhailtin Chupid.
Hil ò ro hil ò ro, &c.

Gur binne leam do chomradh,
Na ſmeorach nan geugain,
Na Cuag maduin Mhaidh,
Na Clarſeach nan teudain ;

Na'n t-Eiſbig ri la Donuich,
Sa mor ſhluagh ga eiſdeachd,
Na ge d' chunnte ſtoras,
Hanobher gu leir dhomh.

C'airſon nach d'rugadh dall mi,
Gun chainnt na gun leirſin,
Ma facas t-aighaidh bhainnte,
Rinn aingleas na'n ceudain;
An gradh ſeirce bha na d' ghnuis-ghil,
A dhlu-ghreas gu eug mi.
'S nach faſa leam na'm bàs,
A bhi lathair as t-eugaiſg.

Ma's a trial gun dail dhuit,
Gu aite na mor ſhluagh,
A dhealachadh ri d' chairdean,
Do dhaimh is luchd eolais;
Cuir ſoirgheas as na ſpeuraibh,
Gun eiridh air mor thonn,
Ach aiſigeadh gu reith dhuit,
Ni feum do luchd ſeolaidh.

Gur trom a tha mo ruin dhuit,
'S e dlu dha mo leanabhuin,
Mo chridhe aſtigh ga chiuradh,
A dh'aindeoin taobh dha falbh mi,

Na m' chadal na na'm dhuiſg dhomh,
Ri ſugradh na ſeanachas,
Bithidh ſud ga m' ruagadh daonain,
Mo ghaoil ort gun dearmad.

A fear a bhios ga'm fheoirach,
Gu'n leonadh le gaoil mi,
'S amhluidh ſin 's da tuairneoil,
Dha'n dual a bhi ſmuaintin ;
Cha'n abair mi gu foil e,
'S ga m' dheoin cha d'thoir mi ſaoiradh,
Tha m'uirſgeul brath aig Pol,
Mar ſheoil e na aonar.

Ach fàgaidh mi mo dhuthaich,
'S gu'n diu-chuimhnich mi pairt dhi,
Le mheud ſa thug mi ruin,
Dha do chul buidhe fainteach ;
Falbhidh mi far m'eolais,
A dh'aindeoin deoin mo chirdean,
Tha ſaighid air mo ghiulan,
A lubas gu bas mi.

Tha cuid do ſgeula Choromaig,
B'e 'n dearmad mo cheud ghaoil,
A tigh'nn mar chruit air m'iunſaidh,
Mar uigheam chiuil da gleuſadh ;

Ach ma leig Ebhi 'n diu-chuimhne,
Mo ghiulan 's mo bheuſain,
Bithidh miſe ſeinn mo h-Organ,
Aig ro mheud mo ſpeis dhuit.

RANN MOLAIDH,

Do ſheann bhàta bha aig ſeann duine, dha robh deigh mor air ſnìſhein 's air drama, air dha bhi ſireadh frachd coille amach o Pholdill.

Le Domhnul Macleoid.

DEANAMID ealluin do n' bhàta,
Chaidh air bheidſe,
Amach a Poldill nan creag arda,
'S na traigh mìne;
A dh'iaruidh iomuaſglaidh dha'n aite,
Tha gun ſioghreach,
Do choille nan gaſan arda,
'S nan ſlat direach.

Theannadh amach i le foirneadh,
Nan rámh gle-gheal,
Ri cladach na creige mora,
Gu Cnoc Gaidheal;

Chaidh a Caiptein fein air bord innt',
Roichdeal, feuſdach,
Le ghilean ſciopidh, neo-lòdail,
Coir ſa'n eigin.

A ſin chaireadh a gaſan ròpach,
Na bhroig ſhochdair,
Is cheangladh a ſtagh gu h-ordail,
Ri ſcruig thoiſich,
Cheangladh cuplanan neo-fhealltach,
Ris gach ſtoc aic,
Romh ailebhagan croma, ſpògach,
Nach robh meata.

Theann iad amach gu Eas Aboiſt,
Le ſar bhuillean,
Is ſhuidh Coinneach mòr gu làſdoil,
Shios na deiradh;
Dh'èibh e ris na gilean ſunntach,
Bhi gu h-ealluath,
Gu ruitheadh iad feadh a bhàta,
Mar ſraid baille.

'N uair thog iad a ſin a ſiuil gle-gheal,
Ri cruinn arda,
Sa cheangladh gach ball gu h-ioſail,
Na fior aite,

S'a ſhuidh' an laoch toirtail, treubhach,
Gu neo-ſgathach,
Ga ſtiuradh gu min, neo-bheumnach,
'S i ruith gairoich.

Do ghlaodh e 'nuas le cruaidh fhocal,
Cairt is Cùmpaiſt,
Le 'n cumadh e iuil gu beachduidh,
Ro mhin, pùncal;
'S gach aon ni dha'n coir bhi'n taic ris,
Faighte 'nuas e ;
Botail is bucas tombaca,
Gu caſg fhuachda.

'N uair fhuair i ſin cothrom aiſtair,
'S fada chluinnte,
Gach meall a bhuaileadh ri toiſeach,
Le boc's aognuidh,
Cha d' chaireadh da chois fo choluin,
Sheaſadh innte,
'S i cho luaithe air druim na fairge,
Ri Scarbh caothaich.

Na gabhadh do ghilean fuathas,
Na droch mhiſneachd,
Fhad ſa dh'fhanas tuſa 'n uachdair,
Iurach ſciopidh,

Cha d'thig aſtigh air do chlair,
Na lionadh ſlige,
Ge d' bhuaileadh do chrann 's na ſpeuraibh,
Le leum bhidein.

'S ann fo do chaſan tha'n fhardoich,
Is fearr uchdach,
Gu direadh ri baideil arda
Na 'm barr boichdneach;
'S gu tairſinn a claiſean dorcha
Nan garbh ghucag,
Ma'n lubadh na billean h-uaine,
Le cruaidh chopadh.

Shruchdadh tu romh ghleannan eiltail,
Mar gheur ealtuin,
Scoilteadh tu na beanntaibh bharrgheal,
Air an tarſuing,
Leumadh tu thar barr gach bèiſte,
Mar threun bhradan,
Smuiradh tu cioſanaich bhalabhreac,
Fui' d' gharbh aiſnuidh.

Ge do dh' eiradh ſtoirm le ſneachda,
Scapadh ſleibhtean,
Chor 's gu 'm bithidh clachain a chladuich,
A ruith 's na ſpeuraibh,

Ge d' dh'fhàſadh an fhairge coirreach,
Molach, beichdneach,
Na'n cumadh an t-Agh o chreig i,
Cha bhidh beud dhi.

'S ann tha na gibhtin aig ſeann duine,
Fhuair fo chois u,
Mar bhitheadh gu ſgaoil a cheann
Le do chruaidh ſhlaichduin;
Bogh'rir le beichdail nan tonn e,
'S le ſrànn achduin,
Le bìgil fulangan piantail,
'S le ſian ſhlatan.

Na'n cluinneadh Parlamaid Shaſguin,
Tapadh t-fhardoich,
'S fad o bhidh tu loina battail,
Le neart laidir;
Choiſneadh tu buaidh ann le caſgradh,
Air feachd namhaid,
'S mheuduiche tu iuntas Bhreatain,
'S meas dha 'n aite.

RANN FIRINN DO N' BHATA CHEUDNA.

LE DOMHNUL MACLEOID.

Deanamid ealluin dha'n lapruich,
Chaidh air bheidſe,
A mach a Poldill nan creag arda,
'S na traigh mìne ;
A dh'iaruidh ſprodagain neo-fhàſmhor,
Na choill' ìnich,
Far nach faighte fad an ràchdain,
Do dh'fhiogh dìreach.

Shluid iad a mach i le dòruinn,
A cheart 'r eigin,
Ri cladach na Creige Moire
Gu Cnoc Ghaidheal ;
Dh'fhialaidh iad a ſin air bord innt',
'S b'e chuis eilte,
Còm an' robh anam neo-bhàſmhor,
Dhol ſa bhèiſt ud.

Bha i ſgallach breac mar dhèile,
Air dhroch lochdradh,
Bha ſruth dearg o cheann gach tairne,
Mar a Chorcur ;

Mar a bha mheirg air a cnamh,
Sa làr ga grodadh,
Bha neid na Corruichin-còſag,
Na boird mhoſgain.

An fhàrdoch is aognuidh ſa 's meaſa,
Chaidh fui' eudach,
An fhàrdoch is trom ſa's tric ultach,
Air fear taomuidh ;
Rachadh an eultaidh air h-iteig,
Romh gach taobh dhi,
'S ghearradh tu dh'fheur innte na dh'ithadh,
Marſt ſa'n fhaoileach.

Cha 'n iaruinſa phian dha namhad,
Bhitheadh ga m' ruagadh,
Ach e bhi 'n taobh aſtigh dheth d' chlàruich,
Air drùim chuantaibh ;
Cha death an t-uiſge na b'ìſle,
Dha na'n cruachan,
Ge d' bhitheadh deichnar cho dìſle,
Ga tho'irt bhuaithe.

Tha do chrann mar mhaide ſuirn,
A bhitheadh air gualadh,
'S tha do ſhiuil mar phàipar ſliuch,
An deigh a ſhuathadh ;

'S do bhuill mar ſhràleinean meite
Do chrionn luachair,
Oscinn na cloſuich a ràineadh,
Ri gàir chuantaibh.

'S mòr gur motha fhuair do ſhleibhan,
A phein maradh,
Na'n fheoghain tha dol na h-Innſein,
Air luing crannaig;
Ge nach do leig u as t-fhianuis,
Riamh a charuig,
Bu trìblaidach do luchd riathlaidh,
Fui' d' chrion bhallabh.

RANN GAOIL DO MHISS H—NN—H F—L—R,

Ann an Inbhirneis, mar gu'n deanadh a Leanain e,

☞ *Le D****** ——

AIR FONN.

Mo rùn air mo nianaig,
Do ſhùgradh a lion mi,
Ma's fheudair falbh as t-fhianuis,
Gur cianail a dealachadh.

NA'N aimiſeadh mo mhian leam,
Cha'n aimeadeachd a dh'iaruin,
Ach H—NN—H 's ciuine briathraibh,
A lion na mo bharail mi.
Mo rùn air mo, &c.

Gur bannan ma mo chial thu,
O dh'aithnich mi do dheantas,
Tha m' ealach ann a fiamh dhomh,
Mar a h-iaſgair nach meallair mi.

Mar h-aingil romh mo chrioch thu,
Gu m' aire chuir air ſior'achd,
Thoir leigheas da mo dhiachuin,
A ſhiothlas mo mhearachdain.

Tha buaidhean ma do dheanamh,
Do dh'fhear a chuinaig riamh thu,
Nach ſealladh e gun dioladh,
Air fiaradh do mhalluichean.

'N uair ghon thu le do ſhuil mi,
Chaidh ſoghraidh air mo ghiulan,
'S ge d' dheallaich ſinn gun phùſadh,
Bithidh an cumhnanta daingean leam.

Mo chinicheas mo dhòchas,
Cha'n fhear a ghin tha beo mi,
Ach tilleadh ri Miſs F—l—r,
Gu leoin na bheir gealladh dhi.

Cha mhearachd oirn a ſteornadh,
Tha barail aig Clann Domhnuil,

Gu foluich iad mo choir dhiot,
Air ſheoil nach bi d' aire dhomh.

Ach mearachduich a roi'dean,
'S cha *ghalluir* a bheir lòn dhuit,
Ach ealluin bho na meoirean,
Tha ſteoirnadh romh pheannachan.

Cha ghabh thu S—m—s N—b—e,
'S an dath th'air a chrògain,
Tha ceangail air do mhòrchuis,
Bho 'n doigh a ni ſallach ort.

Tha Lighich ann an deoin dhuit,
Gu ruigheachd air do phògain,
'S ma gheibh e reith do chomhra',
Bithidh m'eolas a tarruing bhuait.

Cha'n fhuithil thar a bhòrdaibh,
A ghabhainſa mar phòrſain,
'S mo ruitheas tu na chomhail,
Bi deonach gu meal u e.

ORAN DO RUARI BAN, MAC NEIL BHOIRARAIDH.

A ri gur h-oil leam a ſgeula,
Thannuig thugain a Eirinn,
Air sàr ghaiſgeach na feile,
’S cha bi bhreig a bh’ ac’ ann,
Ruari Bàn ’s e na eigin,
An deis an fhardoch ga threigſinn,
’S co ſheall riamh ann ad eudain,
Leis am b’eibhin do chall;
Ach ma dh’eirich gu h-olc dhuit,
Tighinn air tìr cho na’m bodach,
’S truagh gun ceud fhearaibh cogaidh,
Mar gheibhte bhos agad thall,
’S bhitheadh tu fein orra ad Chaiptin,
Suil gun fhiamhachd gun ghealtachd,
’S claidheamh dios-fhada glas ort,
’S cha bu lapach e ’d laimh.

Ach ma dh’eirich dhuit foirneart,
Le neart mara’ gun chomhnadh,
Cha pheighin bharachd as t-oige,
Leis na thòiſich u bh’ann,
’S beag iongnadh buaidh a bhi d’ phachda,
Bu tu ’n dàluiche fada,

Bu mhath a ſaoghail dha d' mhac,
A tho'irt a ſteach na bheil ann,
A dh'aindeoin trìblaid dha'n d'fhuair thu,
Bu tu beannachd na tuatha,
Cha'n fhacas maoir air do ghualuin,
A togbhail bhuathe nan geall;
'S a nios o dh'eirich dhuit leatrom,
'S coir dhoibh fein a bhi ſeasbhach,
'S do chuid fhein tho'irt gun teagabh,
Dhuit is beagan na cheann.

A ri gur h-oil leam do thuras,
B'e ſo bheidſe gun bhuinnuig,
Ge nach faithnuich aon duine ort,
A bhi cho truim' ann an call,
Tha do chriodhe cho farſing,
Air a lionadh le pailteas,
'S nach bu phribairachd t-fhaſan,
An àm tachairt ri Gall;
Cha b'e na leith-bhoduich dholum,
A gheibhte ſuas na do ſheomair,
Ach na botail an comhnuidh,
Air a dhaoiraid ſeors' ga'm bidh ann,
Cha chlap laimhain a bhitheadh,
An àm a chunntais a thighinn,
'S theiradh iadſan a rithiſd,
Gur a tighearna bh'ann.

Ach ge d' dh'eirich dhuit briſteadh,
Cha do threig u do mhiſneachd,
Gur a h-oil leam a thricad,
Sa tha ſud ort a ghnath ;
Ach na'm bidh tu cho beartach,
Ri aon Diuc a tha Saſguin,
Bhitheadh deagh chliu ann an ſad ort,
Ann an pailteas do laimh,
Leis a bheagan a thar thu,
Bha u meaſail air cairdean,
Cha bhi ainnis gu brath ort,
Ma bhitheas do ſhlainnte gun chall,
Gur e chuir cliu air do ſhonas,
Bhi coſg do chùineadh an onair,
Cho ſad ſa mhaireas a ſporan,
Gur ceud-foll u gun taing.

Cha'n e na 's math le air ſmuaintain,
A gheibh ſinne dheth 'n t-ſaoghail,
Tha fear riathluidh ri fhaotuin.
Is gheibh gach aon neach a chrann,
A dh'aindeoin briſteadh na dorain,
'S coir do dhuine a bhi toilaicht',
O 's e fein a ni cothram,
Agus onair tho'irt dhoibh ;
Gu bheil ſalachair an t-ſaoghail,
Mealladh moran do dhaoine,

'S tric leis car a tho'irt claon,
O'n cheann dhaoindachd as ſear,
Ni e gearaſdain folluich,
Dha 'n fhear is don' air an airidh,
'S nach coſg gu h-onarach bloigh dheth,
Ach coltas ſtamaig a ghnath.

Fhuair thu talein bha taitneach,
'S coir dhuit taing a tho'irt ſeachad,
Dha'n Ti a dh'orduich do phearſa,
Seach fear fachanda fann;
Cha do ſheall na do dhreach ort,
Aon riamh nach d'thug tlachd dhuit,
Gradh-ſeirc Dhiarmad a bh' aca,
Thug u leat e gun taing,
Lagh is mogh, agus eolas,
Tri nichanan co-luath,
Rinn u fhòlum as t-oige,
'N uair a thoiſich u 'n cainnt',
Gu briathrach, deagh-chainnteach, tuigſeach,
An lathair cuirte cha thuit bhuait,
Aon ni 's h-oil le do chuideachd,
A chluinntin ſuiplidh os aird.

'S tu beud is mò bhi briſte,
Ach Mac Neil o's e 'n tittle,

Tha ri gh'radhtin a nioſe,
Gur e ſuid orra 'n ceann;
'S ma's e fein an ceann Cinnaidh,
Gur a tuſa 'n ceann ſpiunaidh,
Aig Clann Neil air fad uile,
Far an cruinnich an cámp;
Thaobh nach aithne dhomh fein iad,
Mar a h-eil iad an Eirinn,
'S gur a cairdeach dhuit fein iad,
Na fir ghleuſda bha thall;
Ach na beante ri d' phearſa,
'S fios gu leir a bhi aca,
'S meirg a rachadh an ſteach ort,
Ann an caſgardeachd lann.

Fhuair mi naigheachd an traths ort,
A thogas aighair do chairdean,
'S gur a lionmhor ri 'n aireamh,
Iad ann 's gach cearn Innſagall,
Gun a cheanuich u Bàrca,
Lán ruigin, is acuinn,
'S gu bheil do dhuil ri tighinn dhathigh,
Ann ſa'n t-ſeachdan a th' ann,
B'fhearr leam fein na mo bhreachdan,
Ga d' bhitheadh crùn air an t-ſhlat dheth,
I bhi luchdaichte dhalpadh,
Do dh'fhien Saic as a Fhrainc,

An deigh do chreideas a phaighadh,
Rian, is aiteas ad fhardoich,
Bhitheadh do chriu gle ſhabhailt',
'S taghadh gearuidh fo'n ceann.

Bha u deas air do chaſan,
Cuimaite, dealbhach, na d' phearſa,
Mòr ghaoil ſloigh ann ad chleachdadh,
B' e ſuid t-fhaſan 's gach àm;
Fialaidh, fiughantach, farſing,
Ma gach ni rinn u ghlacadh,
Cha robh ſuimabh mar ghlais ort,
Riamh o thachair thu ann;
Gheibh fear do naduir is t-fhaſan,
A chaoidh fhònachdain pailt' dheth,
Ann an onair gun airceas,
Cho fad ſa thachras e ann,
'S ga iomadh companach bh' agad,
Ann 's gach cearn d' rinn u aſtair,
'S e chuid a b'fhearr dhiu a thachradh,
A bhitheadh agad gun taing.

A cheart aindeoin do theumachd,
Fhuair thu ceile dha'n leir ſin,
Tha gu h-ardanach, gleuſda,
Ann 's gach feum an cuir i laimh,

Bainde, macanda, ſocair,
Cialach, ciuin, ann an foiſdain,
Cha robh ſgar oirr' o thoiſeach,
Ann 's gach coſnadh a b'fhearr;
Giulan labhardeach, cialach,
Muinte, macanta, rianal,
Cha mheirg thug dhathigh i 'n ciad uair,
An àm iaruidh gu pairt,
Tha ſibh toilaichte co-luath,
A riathladh moghanan eoluis,
Iſe 'g imaradh gu h-eolach,
'S tuſa ſeoladh gu h-arda.

ORAN DO DH' ALAISTAIR OG BHALAIDH.

'N àm dhomh teanadh ri òran,
Feuch an cuirinn e 'n ordadh gu ceart,
'S mi na m' ſhuidh ann ſa'n t-ſheomair,
Thanuig ſmuainteanan mòr air mo bheachd;
Ma'n oganach chliuteach,
Cas a dhireadh nan ſtuc bheannaibh cas,
Oighre dlitheach air Bhàlaidh,
C'uim an ceillin ort pairt dheth do mhais.

Tha thu foghaindeach, dealbhach,
Cha'n eil aon dad an anamain a bheachd,

Is fad a chluinntir deagh ainm ort,
'S tu cuir romhad na d' earbſa bhi ceart;
'S tu ſhliochd na'n cuiraidhnean ſtàtail,
A h-uile taobh air an d'thanuig tu mach,
'S ann ort a dh'eireas an t-òran,
A dheagh Alaiſtair oig na'n ciamh cas.

'S tu a marcaiche ſàrmhath,
Air each aigeanteach, ard bu mhòr ſrann;
Spuirean airgiod ma d' bhòtain,
Agus cuip a chinn òr na do laimh;
Chìte dearſadh dheth dhialuid,
Agus foineal dheth ſhrian ma cheann ard,
'S ioma neach thig na d' chomhail,
Ann an àm dhuit bhi toirleam gu làr.

'S tu ſoighdfhear tha ſcarteil,
Agus claidheamh gorm dathte na'd dhorn,
Dol an coinaibh do namhaid,
'S tu chuireadh gu bàs dhiu gu leoir;
Cinn ga'n gearradh gu h-ard dhiu,
Agus corpaibh ga fagail gun deo,
'S tu nach ſcuireadh gu brath dhiu,
Gus an tilleadh tu 'n ràſan nan ſròin.

'N uair theid ainm dhiot a Lunnain,
Thig comiſhoin gle ullamh bho'n Righ,

Is bithidh Pharlamaid deonach,
A chàradh na d' phoca gu gniomh ;
'N uair is ceannard air ſluagh u,
Bithidh forſdain cuir ſuas dhuit a chaoidh,
Cluinntir ainm ann 's gach Gàſeid,
Air Alaiſtair Bhàlaidh 's mòr miadh ;

Cluinntir ainm ann 's gach Gàſeid,
Air Alaiſtair Bhàlaidh tha ceart,
Dol an coinaibh do namhad,
'S tu nach tilleadh gu brath ceum air h-ais ;
'S tu to'irt miſneachd dha d' dhaoine,
Dhol air adhairt an eudain an teas,
Iad a thilleadh nan Fràncach,
An glacadh ſa fàngadh fo glais.

Aighaidh ſhoilleir an ſgàthan,
Suil chorach, ghorm, àluinn fo d' raſg,
'S math thig deis ort dheth 'n ſcàrlait,
'S i do cholluin is bàine na ſneachd' ;
Mhic an fhir a bha roighail,
Nach fàgadh aon ſaoidh ann an glais,
Ceann na tuath' nach robh prìbail,
Sa dh'fhuaſgladh air dinleachdain lag.

Gheibh u miſneachd le onair,
Agus leannaidh riut ſonas gach cuis,

Theid ainm dhiot air chruadail,
Ann 's gach aite gu'm buanuich u cliu,
'S mi gu'n deanadh an noilluig,
Fhad ſa mhaireadh mo ſporan gu ghrunnd,
Na'n cluinnein 's gach comun,
Gu'n cuireadh tu Bonnai' an cuil.

Ach na'n eiradhh ort fuathas,
'S iommadh ſinne readh ſuas leat ga'n deoin,
Clann Domhnuil a chruadail,
Le 'n claidhaichean cruadhach na'n dorn ;
'S iad nach fuiluingeadh dha'n namhad,
Bhi tagairt ro dhàn ort 's iad beo,
Ach cinn a ſcathadh bho'n guailean,
'S a fàgail nan cruachan gun deo.

Thig Clann Leathain o'n Drealluin,
Aſteach ort cho teann ri do chòt,
Thig iad uile ſa chaonaig,
'S ni iad marbhadh air daoine gu leoir,
Cha till iad le ſith-chainnt,
Gu faic iad gu ſtriachd 'iad ga'n deoin,
Dha'n armuin is aile,
'S e Alaiſtatr Bhàlaidh gun bhòſd.

Eirigh Caimpealuich ſuas leat,
Ma thig cunthard ma'n cuairt dhuit na ſpàirn,

Le 'n gunaidhnan eutrom,
'S le 'n claidhaichean caoila gu'm bàr ;
Fhad ſa mhaireas dhoibh fudair,
Is luaithe ghlas a ruith ſiubhlach ſa bhlàr ;
Bithidh do naimhdean ga ruagadh,
'S iomadh neach a thig luath dhiu gu bàs.

Ge d' a theirin gach ſinne,
A b' urain a ghille chuir ann,
Gu'n eiradh ſud leatſa,
Ma'n leigeadh iad dad ort a chall ;
Bhitheadh do naimhdean ga ſciurſadh,
Ga'n iomain na'n bruchdaibh gu fang,
'S eirigh leatſa buaidh làrach,
Gun dol dad ann a fabhair na'n Gall.

Leam a b'ait' u bhi d' Dhiuca,
Agus iomadach duthaich fui' d' ſmachd,
Bean a ſhreagradh dha d' ſtoile,
Bhi mar riut gach oidhche na d' theach,
Do ſhliochd a bhi fàs riut,
Air an togbhail an tàleindean ceart ;
Uine fhada ſa'n t-ſaoighail,
Cho fallain 's cho eutrom ri breachd.

'S e mo dhùthrachd gach lá dhuit,
U tho'irt toil-inntin dha d' chairdean gu leir,

Cuimhnich tric air do mhathair,
'S air a chliu a bha fàs r'i air beus,
Cuimnich feothas a giulan,
A choiſinn dhi cliu fo's cinn cheud,
'S bidh gu foighidneach, cialach,
Is cuir t-earbs' ann an Dia fad do rè.

Na dean bun as an t-ſaoghail,
'S na bi cruaidh air na daoine bhitheas bochd,
Na bi ſcapteach air ſtòras,
'S na dìbir fear coir nach dean lochd,
Na d'thoir creideas dha'n eucoir,
Ge d' a chluinne tu ſgeula gun toirt;
'S na creid broſgail an umpaidh,
'S ann dh'fheuchas e ſpuil a do phòc.

Bi gu foighidneach, cialach,
'S thoir an aire dha'n riaghailt bhios ceart;
Na bi brais na d' naduir,
Ma'n coiſin u tàmailt o neach,
Cuimhnich feothas na dìlib,
A fhuair u o d' ſhinnſir a mach,
Uaiſle, mogh, agus giulan,
'S gur a fada chaidh cliu air an mais.

Ge d' tha mi ſtad dheth do mholladh,
Cha do labhair mi 'n cothrom a thrian,

A liuthad maiſe tha fàs,
Air an fhear nach robh ardanach riamh;
Làn tuigſe agus leirſinn,
Fhir a thanuig o fhriamh na fear fial,
'S mi gu'm paidh do dheoch ſlainnte,
'S lionte an copan an airde gu bheul.

RANN-MOLLAIDH DO THIGH UIR

A thog duine uaiſail dha'n gaoirte Ruari Mac Neil, ann an Steinn.

LE DOMHNUL MACLEOID.

A Dhaoine ſeallaibh air an aitreabh,
Tha miſe faicinn le m' ſhuilean,
Cioſamail Mhic Neil a Barraidh,
Air tighinn aſteach an duthaich,
Teaghlach, muirneach, roighail, ceutach,
Ann ſa 'm bi Cinn Fheadhna, is Diucean,
Piop a fpreigadh na do thrannſa,
Sranntraich each, is forrum chruidhean.

'S ann an Steinn a thog u 'n aitreabh,
Ann ſa faighte ghlainne lionta,
Ruma glas is fion na Fraince,
Uiſge-beatha is branndi riamhach,

Mo gheibhin gach ſeorſa bithidh,
Cha'n urra' mi dhoibh ga chunntas,
Croineachd is briſgadean Innſeach,
Muc ga ſcríbadh, 's moilt ga ruagadh.

Talla na 'm buadheanan mòra,
'S eibhinn an ſluagh tha ma'n cuairt dha,
'S mòr a chì iad dheth gach iongnadh,
A cuir an ſaoghail ſeachad gun ghruaiman;
Beannachd dha'n lamh chuir na clachean,
Tha iad neartmhor, ſnaighte, làidir,
'S na mo meaſa ſhaoir a ghiubhais,
'S buitheach mi dh'obair a laimha.

Na'n deanain le mo bheul innſe,
Mar a tha m' inntin aig radhtin,
Cha d'rinneadh, 's cha deanar aitreabh,
A chìte ſa'n Caiſteal-ſa lamh r'i.

Chuala ſinn eachdruidh a Eirinn,
Air Bail-o-Cliar nan ſtuagh libha,
'S air an Tùr-uaine a bha Lunnain,
Gu'm b' urramach a gniomh dhaoin' e,
'S air a Chaiſteal bha'n Duneidean,
Fada ma na cheuſadh Crioſda;
'S air an Euglais mhòr tha 'n Glaſcho,
'S air a Chaiſteal a tha Strìlaidh.

'S iomadh cearn' o'n d'fhuair ſinn eachdruidh,
Air aitreabhan a bha ainmail,
Bha aitreabh ann a Hanòbhar,
Le uirſeanan òr, 's le còmhl' airgid,
Ach a leithid ſo a dh'aitreabh,
Cha'n fhacas an t-aice ri fairge;
Ga deanabh le h-aoil 's le clachain,
Cho geal ri ſneachda na garbhlach.

'N uair a chaidh mi 'ſtigh na trannſa,
Sheall mi os mo chinn gu dìblith,
Chunnaig mi gach ni bha àdhmhor,
'S cha nàir' leam teannadh r'a innſe,
Coighlinn ceire bhi ga'n laſadh,
Ma bhòrd ſnaighte dheth 'n fhiogh riamhach,
Or is airgid trian mo ſhealluidh,
Scathanean glanna gun líth orr'.

Thig luingeas nan gunnaidh mòra,
Le'n cuid ſeoil aſteach ſo d' dhoras,
Theid gach Caiptein ſios na gheola,
Is eibhidh e gur mòr an t-annas,
An aitreabh ard a tha air tìr;
Sa ſlios cho gille ri clìath Ealla,
Teannamid aſteach ga h-ionſuidh,
Gu'm faiceamid ſùrd a balla'.

Theid iad aſtigh air an doras,
'S cuiridh iad an ad fo'n cleochda;
Suathaidh iad am brògan dutha,
An carpad buidhe is fiamh an òr air;
Falbhaidh iad gu ſocair, ſamhach,
Modhail, nàrach, feadh gach ſeoimair,
An ad ſa'm brògain fo'n achlais,
Ge nach lapach an ceann ſcòd iad.

Gabhaidh iad naire agus eugail,
'S teichidh iad a mach le fuathas,
Bheir gach fear a ſhoitheach fein air
'S togaidh e cuid brèidean ſuas r' i;
Ruithidh iad air tonnean ballach,
Uaine is geal, a ſtreap r'a 'n guailean;
'S cha ſtad iad gu'n ruig iad Lunnain,
Tho'irt urram do dh'aitreabh Ruari.

DUAN CALLUIN,

Le Domhnul Mac Leoid, air dha dhol mar chompanach maille r'a Brathair-a-mhathair, do theaghlach an d'fhuair e cuireadh.

Ge d' is tric fhuair mi fiolachd
Na do thalla,
Cha d'thanuig mi gu na'm bliadhn' ann,
Riamh air Challuin ;
'S tha mi 'n duil gu'm bi mi riaraicht',
Mar is math leam,
O tha mo ghille fo fhiaſaig,
Gu faigh ſinn fiach as ar *damaiſd.*

O thainuig gorsda ſa bhliadhna,
Cha'n iar ſinn riathrachadh arrain,
Gabhaidh ſinn bhuat ſtuth na Tòiſeachd,
O's e 's dòcha thogbhail gean oirn' ;
O's e 's tlachdmhora r'a riathladh,
'S o 's e 's lionmhora r'a cheannach,
Cha ſàraich ſinn duine fialuidh,
Air-ſon ſpiachdaire dà bhannaig.

O dh'fhiathaich u Brathair mo mhathair,
Na leig an lamh aige ſalamh,

Dh'fhàg e bhean 's a choignar phaiſtein,
Sa'n ràinuich aſtigh ma'n teallach ;
An duil gu robh buinnig ſa cheaird-ſa,
Gu ſàbhaladh dhoibh an arrain,
'S thogbhair miſe tighinn na phairt,
O'n tha e fein gun dàn gun ealluin.

Ghabh ſinn an tigh-ſa mar àruidh,
O ſhàbhail ſibh ar cuid bàra',
'S o tha bhean a th'ann cho baigheil,
'S gu'n tuigeadh i càs na gainne,
'S cinnteach mo ſhìneas i lamh dha,
Gheibh e chuid is fearr dheth eallach;
'S ge b'ar bith na bheir ſibh dhàſan,
Thugaibh dha'n aoiſdana drama.

ORAN MOLLAIDH

Do Shir Alaſtair Mac Dhomhnuil, agus Sir Seumas a Mhac.

A Bhean leaſaich a ſtòp dhuinn,
'S lion an cùpa le ſòlas,
Mas a branndi na beoir i,
Tha mi toilleach a h-ol,

'N deoch's air Caiptein Chlann Domhnuil,
'S air Sir Alaſtair òg thig o'n chaol.

'M fear nach duirichd a h-òl,
Gun tuit 'n t-ſhuil air a bhord as,
Tha mo dhurachd do'n oigfhear,
Graine-cuiri Chlann Domhnuil,
Righ na'n dul bhi ga d' chonadh ſhir chaoimh.

Greas mu'n cuairt feadh an tigh i,
Chum gu'n gluaſain le aighear,
Le ſliochd uaibhreach an athar,
A choiſin buaigh leis a chlaidheamh,
Fear ga ruagadh 's ga caitheamh gu daor.

Sliochd a gabhail nan ſteud thu,
Dh'fhas gu ſlaitheaſeach faoili,
Do ſhliochd gaſta chinn cheutaich,
'S bha taithaich an Eirin,
Ge d' a thug an claidheamh 's an t-eug oirbh ſgriob.

Bhiodh an iubhar ga lubadh,
Aig do fhleaſgaichin ura,
Dol a ſhiubhal nan ſtuc bheann,

Ann 's an uighe gun churam,
Leis a bhuithin roimh an ruiſgte na gill.

'S tha mo dhuil ann 's an Trianaid,
Ge d' thainig laigſe air t-fhion'uil,
Slat do 'n chuillin bha ciatſach,
Dh'fhas gu ſuranach ſiolaidh,
Sheaſamh duinnal air beulthaobh an Righ.

'S an àm dhuit gluaſad o d' aitreamh,
Le d' cheol cluaiſe agus caiſmeachd,
O thìr uaſal nan glaſ-charn,
'G an robh cruadal 's gaiſge,
'G am bu ſhuaimhneas bàr gaganach fraoich :

'N uair a chairte fuidh luchd i,
Bhiodh tarruing ſuas air a cupail,
Bòrd a fuarach 's ruith chuip air,
Snaim air fuathail a fliuchd bhuird,
Sruth ma ghuailibh 's i ſuchta le gaoithe.

'S 'n uar chairte fuidh ſeol i,
Le crainn ghaſda 's le còrcaich,
Aig iomairt chleuſain 's ga ſeoladh,
Aig a chomhlann bu bhoidhich,
Seal mun togta orr' a roi-ſeoil o thìr.

Gu Dùn-tuilm na'm fear fallain,
  Far an greadhnach luchd eallaigh,
Gabhail failte le caithream,
  As na clarſiche glana,
Do mhnaoi òg nan teud banala binn.

Sliochd nan cuirinan talmhaidh,
  Leis an cuireadh cath gailbheach,
Fhuair mi urrad dh'ar ſeanachas,
  Gun robh an turas ud ainmail,
Gun robh tigh 's leath Alba fuidh'r cìs.

'S iomadh neach a fhuair coir uaibh,
  Ann ſan am ud le 'r goraich,
B'ann diu Rothaich 'us Ròſaich,
  Mac Coinnich 's Diuc Gordon,
Mac Illeain bho 'n Dreolain 's Macaoi.

B'e do ſhuachainteas taitneach,
  Long 'us leomhan 'us braddan,
Air chuan liobhara an aiggeal,
  A chraobh fhioguis gun ghaiſe,
A chuiridh fion di le pailteas,
  Lamh dhearg romh ghaiſgich nach tim.

'N uair bu ſgith do luchd theud e,
  Gheibhte Biobal ga lenghadh,

Le fior chreidimh ceile,
Mar a dh'òrduich Mac De dhuibh,
'S gheibhte teagaſg na cleir uaibh le ſith.

Mhic Shir Seumas nam bratach,
O bhun Sleitibh nam bradan,
A ghlac an fheile 's a mhaiſe,
Oſcionn ceile do leapa,
Cùm do reite air a caſadh,
Bi gu reuſanta, macanta, mìn.

Sliochd na mili na fear thu,
Na ſròil, nam pios, 's nan cup geala,
Thogadh ſiode ri crannaibh,
'N uair bu rioghala tarruing,
Bhiodh pìc riobhach na meallan na teinn.

Gu 'm a' ſlàn, 's gu'm a' h-iomlan,
Gach ni tha mi ag iomradh,
Do theaghlach Righ Fhionnghall,
Oighre dlighich Dhuntuilm thu,
Olar deoch air do chuilm gun bhi ſgith.

ORAN LE TE GA LEANNAN.

Tha mo chadal luanach,
'S an uair ſo cha'n fhaigh mi tamh,
Cuimhnachadh na'n uaiſlinn,
A ghluais air maidin diomairt,
Oig-fhear a chul dualaich,
'S nan cuachagan troma tlath,
Ge d' bhiodh agam buaile,
'S tu dh'fhuaſglain a dh'fhearabh chach.

M' ullaidh agus m'fheudal,
Bu reith leam ſealladh do ſhuil,
Mar aitteil na greine,
'S i 'g eiridh moch maduin driuchd,
Do bheul tana gle dhearg,
Fo 'n eudan 's guirme fuil,
'S ga d' bhi tu ad leine,
'S tu m' aoibhneas do dh'fhearibh thu.

Manam is mo rùn thu,
Se cuirtear na feile a bh'ann,
Cas dhìridh nan ſtuc thu,
Ceim luthair air feadh nam beann,

Mheud ſa thug mi dhiugh dhuit,
Gun d' fhág e mo ſhuilin dall,
'S gu'n deanain leat lubadh,
Ge d' dhiultain tri mile Gall.

Am faca ſibh na'n cuala ſibh
Am Buachaile chràdh mo chriodhe,
Buachaile nan cuachag,
Nach b' ſhuathach leam la na dh'oidhch,
Mus e meud do ſhuairceas,
Thug uain thu 's nach pill thu rithiſt,
Mo bheannachd gach uair dhuit,
'S thoir buaidh 'mach gach aite 'm bi.

O'n thainig mi 'n an tir ſo,
Air m' inntin gun luidh trom ſproichd,
A cuimhnachadh na dh'fhag mi,
Cha tamh dhomh 'm baille na'm port,
Oig-fhear a chuil ſhniomhain,
Beul ſiobhailt nach labhair lochd,
Ge d' bhithin fo mhi-ghean,
Gun innſinn dhuit e le m' thoil.

'S comma leam 'n ſeann duine,
Luidh gu teann air an ſtoc,
Fad na h-oidhche gheamhridh,
Cha tiondaidh 's gu'm biodh na thoſd;

Luidhidh e gu dìblidh,
Sios na ſhìneadh air an t-ſop,
Gun tarruing e ſtrantraich,
'S teanndaidh e cuil a noig.

C'uim nach labhrain caon riut,
A ghaoil cha cheilin ſid ort,
Seann duine cha taobh mi,
Ge d' fheudadh cha'n eirich moch,
Ge d' robh aige caoraich,
Seol daonnan da bhi gun toil,
'S nuar labhradh e pramhail,
Bu chraiteach mo chriodh a' m' chorp.

M' ullaidh is mo ghradh thu,
Gur raithe gach oidhche ad dheidh,
Lamh ſtiuradh a bhata,
Ga ſabhaladh as gach beud,
Poitfhear a's tigh thairne thu,
A phaidhidh a meaſg nan ceud,
Giomanach nan ard bheann,
Cha ſhlàn a bhiodh mac an fheidh.

Rann—Le Domhnul Mac Leoid, air dha Sàmhla fhaicinn aig eiridh o ionnad na marbh, ann an Cill-Chòthain, ſan Eilan Sciathanach, leis an robh e air iomain le fiamh gu fiacail a bhàs, gu ’n d’fhuair e neart o Chrioſd le iaradas a chum labhairt.

Innsidh mi ſgeula gun mhearachd,
’S na baralaichibh e gòrach,
O’n tha fianuis aig an anam,
Air aimideachd gniomh na h-oige,
Thainig Iamhaigh na mo choineamh,
O bhial Roilig na Cill-Chòtbain,
’S chaidh mo chial fo riathladh mullaid,
Trian dheth cha’n urra mi ſteornadh.

Ghoir mi ſciath bho Dhia na Cruinne,
’S dh’fhiach mi ri buinnig a chomhra;
Mas a fhriamh thu ſhiol nan Cinneach,
Riaraich mo ſhireadh gun dòruin,
Ma chaidh briathraibh Chrioſd a’ d’ bhillibh,
Siathlaidh mo ſpiorad gun ſtoldachd,
Na cuir lion air mhian mo mhillidh,
Trial le mo ghioraig gu d’ chomhnuidh.

AN SAMHLA.

Oganuich fhòghlumicht', mhaiſich,
Fògair a ghealtachd bho d' eolas,
'N uair a dh' òrduichir an leachd ort,
Deoilidh na ceapain an fhéoil dhiot;
Na biodh bòſd air-ſon do dhreach ort,
'S bròit' ann an glacabh an fhoid u,
Ge d' is mòr thu as do phearſa,
'S lòn i do bhrataig nan còſain.

Na dean ſtòr a dh'òr na dh' aiteas,
'S eoil dhomh gu'r meitailte bròin e,
'S companach leoin e do'n pheacach,
'S meoir e bho laſair na dòrainn;
Olaidh e sòlas ar gaiſgidh,
'S ceoil dhuibh e ſheachdain ſa dhònach,
Pòſaidh e 'n fheoil ann an laſgraich,
Stroichdidh e 'n cairſdealan dh'eoir i.

MAC LEOID.

An eiſd u mo leughas mi facal,
'S feum aig mo lag-chuis air còmhnadh,
'S deiſineach, eiltail mo thachairt,
'S reidh dhuit mo phaſgadh air t-ordan,
A Dhe chuir an deigh ga mo ghlachdadh,
Meudaich mo neart na do dhò chas,

'S eirig mo ghleus gu bhi ſeachad,
Smèid le do ſmachd air mo thoireachd.

Aithris le ſith-chainnt do thuras,
'S a chrioch o na bhuin u as t-oige,
Ma bha ſgiala riamh mar dhuin' ort,
Fiach dhomh do ſhinnid 's do roith'din;
Mar 'eil t-fhiamh mar fhiadh an fhirich,
Iar cho na chruinneachadh dhònuich,
'S thoir le fianuis briathrean ſgiolal,
A dh'fhiachas mar ghinnadh an tòs u,

AN SAMHLA.

Dh'iar thu mo bhriathrin le foiſdin,
'S cialach do choltas as t-oige,
Lionar a fion na do chopan,
'S riathlar an fochar na gloir u,
Sloinntidh mi t-fhoighneachd gun lochd dhuit,
B' oighre mi 'n toiſeach air mòran,
Oighre bh'air oighreachd Righ Lochlain,
B' oibhneach an toiſeach mo lò mi.

B' uaimhreach mo ghluaſad o m' aitribh,
Uadhmhorach, ealtuineach, ſtroltach,
Suacheantas luainach ri m' ghaſain,
Is ſluagh air nach faighte ceann ſgeoil leo;

Sguab mi na h-uaiſlean o ’n caiſteil,
B’ uambhaſach, aſcuineach toir leam,
Dualchas a dh’fhuathladh na m’ altibh,
Buanachd nan creachain is foirneart.

M’ ainm ann an ſeanachas gach fillidh,
Dill dha robh ſpiorad is mòrchuis,
’S airmailte a’ m’ earbſa nan groinabh,
’S luingeas ga’n dinneadh le òr dhomh;
Dh’fhalbh mi le meanmna ’s le ſgioras,
A ſireadh gu tuile do phòrſain,
Dhealbh mi na m’ eanachain gu milleadh,
Thilleadh is bir na mo ſhròin mi.

Dh’anameinich fairge nan ſruthaibh,
Shealbhaich i m’ iuthair fo dortadh,
Dh’earbadh mi dh’fhalbh air a ſiubhal,
Aimiſir ma’n dhuthadh am bord dhomh;
Tharruingeadh mi balbh thar gach rutha,
Spealgadh mur ſpruthar ma dhornaibh,
Ghailebhich nan ſtoirmibh a’ m’ dhéighe,
’S fhuair mi ceann m’uithe ’n Cill-Chothain.

MAC LEOID.

A Righ fo na dh’fhoillſichidh beartas,
B’ oibhneach leam pailteas dheth d’ chomhra,

Anntlachd na ſamhluich na m' fhaiſge,
Cùm mi air m'ais 'n uair is deoin leat ;
Labhridh mi rann mas a tlachd leat,
Dh'fhoighneachd an aſduir nach h-eoil dhomh,
An cunntar an àm a dhol dathigh,
Aimhleas air braiſe na h-oige.

C' aite am bheil tamh aig na gaiſgich,
A Smaladh na feachdibh na'n ònar,
Na ſtàtachan, àrdanach, ſmachdail,
A ſgaineadh le'm bagradh nan Roſeabh,
Tairneanich lair air an laſadh,
Stairleach an caiſmeachd mar Sodom,
'S an aireamh nach tàireadh a,feachnadh,
Gearte fo'n caſain nan ordaibh.

AN SAMHLA.

Bhàſuich an lamh iad nach fac' iad,
Chàireadh an leaba gun cheol iad ;
Thraigh iad mar ſgaileadh an t-ſhneachda,
Dh'fhàluing an creachdain 's a feoil iad ;
A chàil an robh cananean ſcaiteach,
Fàs fo na ghrabas an leoir dhi,
Stàreachd nan magarain lachdain,
Gu ſailibh an caſain troimh ſcoirnean.

An t-ſhuil a rinn iuil cho na coire,
Cunntidh i ſoilleir a gòrich,
An tuirn an robh ſugradh 'us ceannail,
Dùblidh e 'm fillidhnean fòtuis;
An t-iuntas a chùin iad gu foilail,
Ciuridh e 'm perigleadh ròſla iad,
An uine nach cunntar 's nach teirig,
A bruchdadh nan goillein ma'n comhruin.

An uaiſle bha buaireadh am fala',
Bualidh i tarag na dòrainn,
An duairachadh truagh a rinn dalladh,
Suainidh e bannan ma'n beo-ſhlainnt,
Fuaſgladh o'n cruaidh-chas cha'n fhaigh iad,
'S cruadalach, gallach, an comhradh,
'S ualach a bhuain iad an eallach,
'S buan air an anam an ròichdean.

B' ardanach, ſabhailte miſe,
A carnadh mo ſtuic ann an ſtoirabh,
B' àluinn mo ghairidhnean lioſa,
Am fàs ann an mioſan gach ſeorſa;
B' àiliſeach m' àrach 's mo ghibhtein,
A dearſadh mar chuip ſan Roinn-Eorpa,
B' airaidh mo charluich na chliſgeadh,
A faſachadh achdean 'us ròith'din.

An trath-ſa cha'n fhearr mi na failleas,
'S m' ardoch mar bholadh an òtraich,
'S cràbuil an ſcràla gun chainneas,
A tamh ann an ſgaireadh mo ſhròina,
Fàleadh mo chnamh mar a nimh dhomh,
'S làrach mo ſmeira na'n ſeoimair,
Stràichda le àlach nan ſeangan,
Sa'n lamh an ro' 'n dealan mar bhord dhoibh.

MAC LEOID.

Cia fad' a bhios tamh aca mar riut,
Ge dàna dhomh faruid ma mhòran,
Am fàgair gu bràth u na'n talla',
An trailealachd drabhais am pòraibh,
An ceanglar do thàileantin ſmearail,
Fo thaire nan balluichean breothidh,
An aireamh na'm paiſtean 's nan leanaibh,
A bhàſaich ma'm b'aithne dha mheorean.

Cia mar dh'eireas do 'n cholluin,
A reubair le torrean nan mòr thonn,
An ſcriobair na laip thar a ghrunn e,
'S pioſean na chullidh air eoin dheth ;
'S na milltean tha'n dìlinn gach tullich,
'S an daingneachd nan grinneal na'n eolain,
An ſoillſuichir coibhneas dhoibh tuilleadh,
O'n gainteirin tuiridh gu ſòlas.

AN SAMHLA.

An ſmùrach a dhuinadh ſan talamh,
'S a ſhùith e na rannan 's na dhudan,
'S dùradain ſhiubhlach na marra,
A thiunntair ſa ghainnibh le bùirein;
Duiſgir an tiunntaidh na meinaid,
An cunntas a ſealair an dumhlaid,
'S tròmpaidein muiſaig nan Aingil,
A tiunntaidh gu peinaiſt na mhùchair.

A h-aon diu cha'n fhaod a bhi mearachd,
Caoiridh na beannaibh mar èibhlean,
'S raontaibh na ſhaoraich iad arran,
A gaoiraich mar fhaluiſg na cèiradh;
Faomair an ſaoghail-ſa thairis,
A thaobhanain faluich nach leir dhoibh,
'S reultidh na greina 's na gealluich,
A reiteach roimh dhealain nan ſpeurain.

Na naoimha bha cuimhneach air maitheas,
Uidheamichair Flatheanas De dhoibh,
'S lainnteirean aoibhneach na Cathair,
An ſtaoireachan ratha ro'n ceumabh;
Soighdfhearan boiſgeanda 'n Athair,
Is ſoighdean a chatha na'n eudain,
Aig uighireachadh duighlean an latha,
Do'n mhuintir nach d' aimhairc dha'n creuchdain.

Sciurſir am bŭreach ſa'n ginneach,
A dh'fhurneis nan teallichean deireach,
Bruchdair an cul-bheart ſa'n ceanairc,
Umpa mar earadh nach treig iad ;
Duinir gach taobh dhiu mar charuig,
'S tiunntair am bannuis o cheile,
Stàmpair an ceann ann ſan fhalachd,
Air branndairean fala a cheuſaidh.

Ach Crioſda chuir ſrian ris gach anam,
Gu iaruidh a bheannachd ſa reite,
Striachdabh do dh'iaradas ceannuicht',
An Dia tha ri gabhail na ſaoth'reach ;
Cialaichaibh diaras ar calla,
An iol a tha'n t-aithreachas ſaoir dhuibh,
Sa Fiadhaire 'g ianach ma'r daras,
A dh'fhiachas le lannan an eug riubh.

ORAN BROIN,

A rinneadh do thriur dheth nigheanaibh Mhaighſtear Domhnul Frioſal, ſear-riaghlaidh a Gharaidh-altrum, ann an Inbhirneis.

AIR FONN—Iorram na truaighe.

Gur ro bhronach an t-iorram,
A tha mo dhochas a ſireadh bhi ſeinn,

Le bhi caoidh uainn na dh'imich,
Dh'fhalbh ar ſpòrs' is ar mire na'n deigh ;
Bho na dheug na cuirp chionalt ;
Bu ro thla ann na'n iomairt gu leir ;
Tha ar ſugradh air pilleadh,
'S tric ar ſuilean ri ſilleadh nan deur.

'S tric tha'n ſuilean-s' aig dortadh,
Mur uiſge nan neoil air an fheur ;
Chuid is dilſe ſan fheoil duibh,
'S goirt na ſaighdibh ri 'm beo tha na'n creibh ;
Ciod e 'n ni bheir dhoibh ſòlas ?
Cha'n aithn' 's cha'n eoill dhomh fudh 'n ghrein ;
Mar d' thig cumhachd--le trocair,
Bho Ard Righ na gloir---bhi ris reidh.

'S gur e ſo 'n ni bu choir dhuinn,
Ge d' is duilich do 'n fheoil d' thoirt da geill ;
Gu am biodh ſinn coirde,
Ris an Ti is fearr coir orr' dha fein !
Bho'n thug ſe dhathigh gu gloir iad,
Is ſinne buailteach an conuidh dol eug ;
Gu'm bidh ſibh rithiſt riubh comhluadh,
So 'n ni 'm bheil mo dhochas gu treun.

So an ni 'm bheil mo dhochas,
Ge d' nach urr' mi chomhra' le ceill ;

Bho n' tha dalladh air mòran,
Tha cuir na tuigſe ro mhòr ann an eis;
Ach na ſealladhmid ſeoilta,
'S nach fada na'r comhnuidh fudh n' ſpeur;
Cha bhidh ar cridh co ceanghailte,
Ris an t-ſhaoghail, na'n fheoil, theid bho ſpeis.

Ach tha'n ſaoghal, 's fheoil ſo,
Co mealltach an cònuidh le cheil;
'S ge do bheireadh iad ſòlas,
Gur tric leo thabh'rt bròin dhuinn a reis;
Ge d' bu mhòr ſaibhreas Ioba,
'S e aig ſiubhal co comhnart 's gach ceim;
D'fhuair e dhuillcheas, 's a dhoruinn,
'S dheth nach urra neach comhra' na ſgeul.

Ach 'Thi cheuduich dha doruinn,
'S tu a leighis gach leon, is gach creuchd,
A rinn a namhad 's an fheoil air;
'S tu a dh'aiſig dha ſòlas gun eis;
Seall-s' oirne d' ar comhnadh,
Is ſinn' co ro mhòr ann an teinn;
Bho n' chaidh ar ſpuilleadh dhe'n ogradh,
Ga'n robh gliocas, is eolas, is beus.

Bu ghoirt a bhuille bha'n tòs dhuinn,
Bu tuilleadh 's na leoir i d' ar cradh;

Mar bha Hennidh 'chul bhoidheach,
An uar a bha i gun chomra, gun chainnt';
Cia bith thuar ort fein eolas,
'S a hha ga t-fhaicin 's an t-ſheol ud 's an àm,
Gu'n robh an criodhachan brònach,
'S an ſuilean aig dortadh na'n deann.

'S bu bheg an t-ionadh leam fhein ſud,
'S do chorp mìn, maiſeach, finealt' gun ghabhd;
Bhi ga ruitheadh, 's ga ſhineadh,
'S an robh gibhtin bha prioſail, neo-ghann;
'S gu 'm b' àilleagan Righ thu,
D' thaobh àillteachd, gun di-mheas bhi ann;
Le blaths maiſe na firinn,
Co comhnard, 's co direach, gun fheall.

Gu'n robh t-aigne is t-inntin,
Air a caiſrig' le iobairt a ghraidh;
'S gur iomadh aon tha ga innſeadh,
Ge d' nach canainnſa ni dheth gu brath;
Ach, bho n' tha mullad aig ſtrith rium,
Cha 'n urra dhomh bhi na mo thamh;
Gun bhi labhairt a ſhioradh,
Mu na meanghain is finealt bha fàs.

B' iad ſud na meanghanaibh finealt',
Gun fhios cia-an ti dhiu bu tàir';

Ann an ſtuaimeachd 's an mìneachd,
Aig tabh'rt barrachd air millte na'n la;
An te b' oige dhe n' tri ud,
Gu'n robh teiſtanas cinnteach roimh a bàs;
Gu'n robh cumhnant' na ſith ri—
Air a dheanabh le Ard Righ na'n gras.

Gu'n robh 'choſlas 'na ſiamhachd,
Bhi gun fhearg, is gun fhiaras, 's gun ſgath;
Faoilteach, tairiſeach, tiaral,
Aoigheal, faraſde, briarachal, tla';
Ann am beus, 's ann an gniamhara',
Bha thu bannal; 's tu fiallaidh ri cach;
'S e dh' fhag ar n' oſnuich co lionmhor,
Bhi aig cuimhneach bhur briodal do ghna'.

'S e dh'fhag ar 'n oſnuich co lionmhor,
Is dealbh bhur ſiamhachd mar bha,
Bhi co tric ann ar fianuis,
Ar criodhachan riabhde gu làr;
'S ge d' is duillich an ſgeul-ſa,
'S ge gle mhòr an deuchuinn *na dha;*
Cha 'n fhuſa' e ri leabhadh,
Bàs Sheine ro bhriagh, gheal-bhàn.

Cha'n fhuſa' ri luaidh dhuinn,
'S goirt a bhuill', 's gur cruaidh tha i oirn',

Ge d' bha ar 'n acan co truagh dhuinn,
Leis na lotan a thuar ſinn an tòs ;
'S ſo an taicaid is cruaidhe,
'S ſinn co lag air ar bualadh gun treoir,
Air fullaſg' 's air fuadach,
Gle mhulladach, gruamach, làn broin.

Tha ar bròn oirn' an uachdar,
'N am luidh is gluaſaid gach lo ;
Gun fhuiriſd, gun uaradh,
Mar thonnain a chuain tha mi-ſtoild ;
Tha ar n' aigne air luaſgan,
'S aig taomadh ar ſmuaintin le deoir ;
Bho n' chuir iad 's an uaigh thu,
Gheug mhaiſich, ghlan nuagheal, bu bhoidhich,

A gheug thaitneach 'meaſg ſluaigh thu,
Mhin, mhatheant', lan ſtuameachd bho t-oig',
Bha do bheachd mar bu dual duit,
Ann an cleachdadh 's an ſuach'nas mar b' choir ;
Gu'n robh an reachd ud riut ſuaidhte,
'S air a dheachadh 'n a d' bhuaidhibh gun gho ;
Bha n' h-uile 's deagh bhuaidh ort,
A b' urr' fàs mun cuairt' air aon fheoil.

'S ge do rachuinn ga 'n aireamh,
'S beg a b' urra mi ghraite—'s ann diubh ;

Dhe n' bha ghibhtin, 's do ghraſan,
'S do ghliocas, 's do aillteachd riut dlu ?
Mar chraobh ubhail fudh bhla thu,
'Meaſg chraobhan a gharaidh bha thu ;
'S e dh'fhag duhhach gu brath ſinn,
Thu bhi 'n Cnoc-Mhuire air do charamh 's an uir.

'S e dh'fhag dubhach fudh phramh ſinn,
Sibh bhi uile fudh 'n fhad ann n' ar triur ;
'S ge d' tha ſo duilich le 'r cairdibh
'S iad bhur n' athair 's bhur mathair tha ciurt' ;
'S aig bun an criodh 's an arnaibh,
'S ann tha 'n goirteas 's am faſgadh is mò ;
A thuar an leagadh bha craiteach,
Bho 'n thug an t-eug bhuath an àlach mar ſpuill'.

'S goirt a chnead tha na'm braghad---
Nach leighis, 's nach ſlànuich ri uin' ;
Cha dean leighichean ſta dhoibh,
Na iochdſhlainnt a charadh iad riu ;
Ach 'n Ti rinn 'm briſeadh 's E charas,
'S Eſan 'n ni 'n airde gu dlu ;
Na h-uile nith mar is àill leis ;
Biths' mar bharant' an trath-s' air an cùl.

So ar 'n ach'mhnuich a tha riut,
Mu na chuid a' ta lathair 's an uar ;

Gu 'n dean thu an ſaradh,
Le piſeach, is graſan, is buaidh;
'S gu 'n gle thu bho n' bhàs iad,
'S gun d'tho'ir thu dhoibh dàl a bhi buan;
Le mòr thoil-inntin bhi 'n dàn dhoibh,
'S le beannachd na chaidh thoirt uadh.

'Sge d' tha ſinn' aig ſarachdain,
Gu'm bheil an carachdain-s' cruaidh;
'S e th'ann ſmachdain ath'ral,
A tha coimhneal is barraichd an truas;
Eiſd-s' ri 'r caoidh, is ri ar gearan,
Is dean gach earroinn dhoibh ſuas;
Do na chuid a tha marthuinnt;
'S gabh an curam-s', 's an aithris ſo uainn.

ORAN LE RUARIDH MAC MHUIRICH,

'N uair thainig e thamh do Ghleanneilg.

A Chiad dialuan do'n raidhe,
Ge d' bha mi leam fhìn,
Cha d'fhuair mi duine an là ſin,
A thainig am ghaoith,
Dh'fhiar'aich cia mar bha mi,
Na'm b'àil leam dhol ſios,

An tòta mhòr ſo fhàgail,
Nach b' aite dhamh i,
'Soilleir dhuinne far chach uile,
Nach robh dhuine is tìr,
A chumadh fear mar chach mi,
Mar b'àbhaiſt dhamh bhi.

Sin 'n uair chuala Fearchar,
Mi 'n dearmad aig cach,
Thainig e na m' chòdhail,
O'n b' eoil dha mo ghnais,
Thug e leis air ſcoid mi,
Gu ſeoimar a mhna!
Anna lion a ſtòp dhuinn,
'S na ſòr oirn' a làn,
Ge d' tha e falamh 's ro mhath 'n airidh,
Ghlaine ſo tho'irt dha,
'S gu faigheadh e luchd eolais,
Na 'm bioidh a phòca làn.

Labhair a bhean choir ſin,
Gu banail, eolach, glic,
Fhaichd u 'n t-uan gun mhathair,
An clàrſair gun chruit,
An leabhar gun leabhair,
'S e bheus a bhiodh druit,

’S an dorlach gun fhuaſgladh,
A ſuanaich a bhruic,
Ge d’ tha u falamh ’s ro mhath ’n airidh,
Ghlaine ſo tho’irt dhuit,
’S gu’n olamid a dhà dhiu’,
Air ſlainte an fhir bhric.

An ’i ſo tha mi ’g iomradh,
’S a ’g iomagan do ghnà,
Cha cheil mi air do mhuinntir,
Gach puinc mar ata,
Ge h-eibhinn leam ri chluinntin,
An t-ſaoidh a bhi ſlàn,
Sgeul nach taitneach leam-ſa,
Ma dh’iumalaid u gnàs,
Fàth mo ghearan a bhidh falamh,
’S mi tamal o d’ laimh,
’S faide an fhead na d’eibheach,
’S an fheaſag air fàs.

Ge d’ fhuilingir gach ni ’s fheudar,
’S neo-eibhinn le m’ rùn,
Thuſa bhi’n clàr ſgithe,
’S mi ’n tir air do chul,
Le m’ fheaſaig leathuin, leomach,
Gu ròibeineach dlu,

’S thuſa aig giulan malaid,
A ghnàs ann ſan dùn ;
Fhir bhric bhallaich, meall na bharail,
’M fear a thuirt o thùs,
’S fad o’n chriodhe cheu’na,
Na ’s cein o bheachd ſuil.

Ge d’ tha miſe ’n trath ſo
Da m’ àrach fada bhuait,
Sloinnidh mi mo phairt,
Ris gach nàbaidh ma’n cuairt,
Ma ’s beag na ’s mor a dh’fheudas mi,
Spreidh chuir a ſuas,
Bithidh ſid fuidh iochd na’n ſàr-fhear,
Nach ſàraich am fuachd,
Re la gailliun an ard bheannaibh,
’S iad nach gearain uair,
’S tric an ſiubhail ſealbhach,
Air ſhealg do’n taobh tuath.

Tha fir ghaſta bheoghanta,
Aig Eoghunn Lochiall,
Nach ſeachnadh an toireachd,
’N àm togbhail nan triath ;
Rachadh iad gun ſòradh,
Ann comhdhail na’n ciad,

'S math am fulang dòrainn,
'S tha croidheachd na'n gniamh,
Fir ro ghaſta nach 'eil meata,
Nach d'fhuair maſladh riamh,
Mhathis mo chuid dhomh-ſa,
'S mi 'n dochas gur fior.

'S iad clann-mhic-bheul-anfaidh,
'S oirdheirce gniamh,
Luchd ſhiubhail a gharbhlaich,
'S a mharbhadh nam fiadh,
Cha d'fhuair iad abhar oilbheum,
Mar folbhadh iad ſliabh,
Cha dean iad a bheag orm-ſa,
'S nach lorgair mi 's fiach,
Mo chreach ma'n coinnibh 's i fui'a comraic,
B' e 'n comunn mo mhian,
Buachaillin mo threud,
'N uair nach leir dhoibh a ghrian.

Tha ſliochd Ian Mhic Mhartuin,
Gu tabhachdach treun,
Raghuinn air an Naimhdis,
An cairdis, gun bhreug ;
Cha bhuin iad ri falbheairt,
Mo lamh-ſa nach ſpeis ;

Far n' iſle an garadh,
Cha ghna leo a leum,
Na fir ghaſta gun bhi meata,
'S iad nach ſeachuinn ſtreup,
Le 'm beirir buaidh gach ſbairne,
Ann 's gach aite dha 'n d'theid.

Clann-aphìdh re 'n ſeanchas,
'S neo-leanabaidh na ſeoid,
Buidhein nan ſgiath ball-bhreac,
A dhearbhadh an gleois,
'S iad nach ſeachna fuathas,
'N àm bhualadh nan ſròn.
Ge b' e chureadh fearg orr'
Cha b' fharmadach dhò,
'N àm tarruing nan lann tana,
Caiſgir carraid leo,
Buille 'n corp cha bhuail iad,
'Tha uaiſle na'm pòr.

Clann Mhic'ille mhaoil mhuinte,
Bha cliu orra riabh,
Buidhin tha doi-cheannſaicht,
Is ceannſgalach triall,
Re faicinn an naimhdin,
'S neo-ſgathach an triath,

B' annſa liobh ruaig ſhanntach,
Na teanntadh la ſiamh,
Laochraidh guinneach nan arm fuileach,
'S mairg re 'n bhun ſibh riabh,
Tha nimh as neart 'nar naimhdeas,
'S ar cairdeas gun fhiar.

Tha aig Colla comhlain,
Nach conlapich gleus,
Luchd na'm feadan dubhghorm,
Nach diultadh ri feim,
'N àm na graide dhuſgadh,
Gu 'n dubladh bhur feim,
Bha fios aig Mac-an-Toiſich,
Nach fòradh iad ceum,
Dol na choinnibh ſan là ſhoilleir,
'S gun iad coimeas cheud,
B' annſa dol da bhualadh,
Na buaile 'n fhir theud.

'S iad ſliochd Chollaidh chioſmhoir;
Do rireadh a th'ann,
Nach leigeadh le muſag,
An cuis thar an ceaun,
Miſneach cha do threig ſibh,
'N ſtreup Chlanna Gall,

Cha bu dual diobh mio-ſta,
Na miothuireachd ghann,
Na ſir churanta fhuair urram,
Ri h-àm iomairt lann,
O minig luchd an abhair,
Gu craobhach a call.

Maille ris gach ſuairceas,
Bha fuaighte ri ar gnè,
Tharuing ſibh mar dhualchas,
An uaiſle 'n ar Clèth,
Gu creachadh cha do ghluais ſibh,
Cha chuala mi e,
B' annſa liobh teun chluaiſe,
Thoirt uam le m' thoil fein,
Na mo chreachadh 's an dol ſeachad,
'S mi na m' airc mu'm ſpreidh,
'S mi gun eagal tuairgnedh,
'S mo bhuaile fuidh 'r meinn.

Tha Gleangaradh Ceanſgalach,
Conſpanaich cruaidh,
Chumadh ri luchd ainrad,
A chonſpaid ud ſuas,
'N am tharuing gu ſanntach,
An lànn as an truail,

B'ho lain do luchd gaintaiſh,
Sa 'n àm ud bha uaibh,
Biodh ceim criodhail air reing tri-ear,
Cha ghleidh bruinne buaidh,
Aig buinn mhor cheann-ard,
Nach teann mo chuid bhuam.

Tha an taichde na laimhe,
An Ceantaile ſo thall,
Fir ghaſta neo-ſgathach,
Ga'm b' abhaiſd bhi teann,
Ri faicin a namhad,
Nach faileanach greann,
Ga'm minig buaidh làrach,
Le abhachd an lann,
Neart chlaimhe b'e air roinn,
Nach d'fhàs fathaſd fann,
Coile 's i gun chrionach,
Gur lionmhor a clann.

'S iad march na moidhe,
Fir chròdha na'm buadh,
'M bheil annaichd is eolas,
Nach ſòradh an duais,
Clann Choinnich nan roiſail,
Na cròdha mhillin ſluaidh,

Na bearachin beodha,
Ga coir a bhi cruaidhe,
Dream gun luighde,
Ri am troide ceann a chabraich ſuas,
Aig luchd nan gorm lamh laimhdhich,
Nach ſanntaich mo bhuar.

ORAN DO THROTORNISH.

Ciad ſoghraidh bhuam thar m' eolas,
Gu Tròtoirniſh far am b' ait leam bhi,
An talamh maiſeach, boidheach,
Tha mioſal, ceolmhor, maircaideach,
Far am bi na daoine coire,
'S iad fialuidh, mor, neo-acanach;
Mnathain uaiſle, ſuairce, comhradeach,
Gun ghruaim, gun bhròn, na'n achlaiſin.

An duthaich ainmoil, mhuirneach, fhoirmail,
Mhioſail, mheanmnach, mhacanta,
Far lionmhor ſealg is iaſg na fairge,
Dlùth ga mharbhadh faiſg orra;
Bithidh bradan taragheal, iuchreach, mealgach,
Iteach, earrachaoil, breac-lannach,
A fonn is dearbha chinincheas arabhar,
Lionta, ceanna-mhor, pailt-ghraineach.

Sin an duthaich thioral,
Far an eirich grian le moch-eiridh ;
Gu lubach, ſtrathach, ioſal,
Tìr noineach, mhìneach, luſanach ;
Tìr ſguabach, chruachach, lionmhore,
Tìr mhioſal, bhiachar, thruſganach ;
'N tìr mhor bha coir gu fialachd,
'N tìr chàroil, thioroil, chuirteaſach.

'N tìr uaſal bhlath, gun chruas, gun chàs,
'S iad ſuas fo bhàr gu buiceanach,
A fonn a b'fearr bho ſhliabh gu traigh,
A fàs fo bhlath gu ruiſeanach,
Crogh laoigh 's gach aite sír bhreith àil,
Gu bliachdach, dàreach, ſruth-bhainneach,
Gur binn leam gairich fuaim nam bà,
'S iad ſuas ri aird nan uchdanan.

Na h-oighean mine, boidheach, finealt,
Suairce, ſithoil, irioſal,
Gun chruas, gun ſgios, gun chàs, gun ni,
'S iad uaſal, ſithoil, irioſal,
Bidh pairt dhiu ſìr chuir aird ni,
Gun ſgath, gun ſgios, gun iomardan,
'S bidh cach mar chi le lamh nach clíth,
Ri fuaithal ſiode is grinniſean.

Bidh daoine tapaidh, coir ann,
A g' òl ma bhòrd gu h-ealanach,
Nach fann, 's nach gann ma'n pòca,
Gun ſtoras dhoibh a teirachdain,
B'i ſid an fhinne mhor'lach,
Clann Domhnuil mhor nan Eilanean,
Nach inntrigeadh ſan dobheairt,
'S nach toiſich air ni cheileadh iad.

Na ſeoid bha treun an àm an fheuma,
Cruaidh an ſtreup ſa'n fearachas,
Gu h-eolach reith a ſiubhal ſleibha,
Nach d'thoir geill dh'anagraiſg,
Bu lionar fheileadh air crios èile,
Breachdan eutrom, tana-chaoil,
'S ann leibh nach eibhte chiad retreuta,
A dol ſa'n treud gu caithriſeach.

'N uair thogte bratach bhalabhreachd,
Gu h-armach oſcionn chuiridhnean;
Gach oigfhear treubhach, dealbhach,
Bu gharg iad 'n taobh chuireadh iad,
'N uair dh'eiradh friadh is fearg orr',
Gu h-ainameineach, garg, guineideach,
Gu claidheach, ſgiathach, armach,
Gu h-earadhand air earra ghunainean.

Bidh luingeas breid-gheal, cuan ga reubadh,
Sgodach, ſpeuchdach, fulluingach,
Sa leoghain threun as airde leum,
O 's meirg dha'n fheudair fuireach ris,
Lamh dhearg gu euchd air cinn ga reichdadh,
Bruchdach, ceuſach, fuileachail,
Bidh feoil gu feaſd aig eoin nan ſpeur,
'S theid cota an eug air iomadh fear.

ORAN LE UILLIAM ROSS.

LUINNEAG.

Hò ro *ladie* dhui', hò ro eile,
Hò ro *ladie* dhui', hò ro eile,
Hò ro *ladie* dhui', hò ro eile,
Gu'm b'eibhinn le m'aigne,
An *ladie* na'm feudadh.

NACH mireagach Cupid,
'S e ſugradh ri mhathair,
Dia bruidhneach gun ſullean,
An duil gur ceol gair e,
A' tilgeadh air thuaiream,
Mu'n cuairt anns gach aite,
A ſhaighid bhig, ghuineich,
Mar a's urrain e ſathadh.

Bha ſagairt 's na criochan,
'S bu diaghaidh fear leughaidh,
Air dunadh le creideamh,
'S le eagnaichd co eudmhor,
'S b'ann a cheann eagair,
A theagaiſg bhi beuſach,
Gun ofrail a naſgadh,
Aig altairean Bhenuis.

'N uair chunnaic a Bhaindia,
Fear teampuil cho duire,
Gun urram dh'a muilteachd,
Gun mhiagh air a ſugradh,
Chuir i 'n Dia dalldach,
Beag, fealſach, gun ſuilean,
D'fheuchain am feudadh e,
A ghleuſadh gu h-urlaim.

'N uair dhiuchd an Dia baothmhor,
Beag, faoilteach, mu'n cuairt da,
Gu'n thilg e air ſaighid,
O chailin na buaile,
Chaidh an ſagart na laſair,
'S cha chuirt' as gu la-luain e,
Mur bhiodh gu'n gheill e,
Do Bhenus ſan uair ſin.

'S b' e aidmhail an Lebhit,
'N uair a b' eigin da umhlachd,
Gu'm b'fheairde gach buachaille,
Gruagach a phuſadh ;
'S bha cailin na buaile,
Cho buan ann a ſhuilean,
'S gu'n robh i na aignè,
Na chadal, 's na dhuiſgeadh.

'S e fath ghabh an Sagairt,
Air caidridh na h-oighe,
Air dha bhi air madain,
'G a h-idmhail na ſeomar,
A glacadh, 's a leigadh
Air leabaidh bhig, chonaird,
'S mu's mathadh e peacadh,
Bhi tacan ga pogadh.

ORAN DO SHIR EOGHAN CAMRON.

Tha mo chiabhan air glaſadh,
Tha iad liath o chionn fada,
So i bhliadhna ghreas m' acaid,
Dh'fhag ſeanntai mo leachda,
Gun mo cheannard am thaice,
Leam is bliadhna gach ſeachduin,
Bho ghluais Eoghan air aiſeag do'n Fhrainc uainn.

Gur beag mo chuis aighir,
Nach olc, truagh, leibh mo ghabhail,
Chaidh an tuadh bhar a ſamhaich,
Ceannard gair an t-ſluagh chatha,
Ga m' bu chaiſteal an claimhe,
Craobh bu ſhine do'n abhul,
An leabai uaigneach na luidhe ſan teampull.

Tha mo chriodhe na ſpruthar,
Tha mo ghruaidhean air dubhadh,
Bho'n fhuaradh ſath air ar buidheann,
Aig eas Feilig na'n ſiubhal,
Bu mhor an t-ainm bh'air ar puthar,
'N uair a nochd am breid buidh ri crañn duibh.

'S miſe dh'fhaodadh a ghraitin,
  Nach robh ſubhachas ſaibhir,
Gun robh dubhachas gearr uainn,
  Bu doſgach toiſeach an mhairt dhuinn,
San am 'n do ſhiubhail an t-armunn,
  Mar tig iad gun fhardal,
Na leannabh a bhrathar,
  Ri cuidich an t-alach a th'ann dhuinn.

Leoghunn fuileachdeach, euchdach,
  Sunntach, flaitheaſach, eibhinn,
Sar mharcach nan ſteud u,
  Blar na carraid cha d'eiſt u,
'S tu gu'n cuireadh bho cheil iad,
  'S nach iaradh 'n reite,
Bu leat onair na feinne,
  Dhearbh is chomhdaich u fein ann 's gach ball e.

'N uair a dh'eireadh a ſhluagh leat,
  Meinmneach, aigeanteach, uaibhreach,
Fraochail, fuileachdach, buaghail,
  Cha bu tilleadh bu dual duit,
Do chinn finne ma d' ghuailibh,
  Cha b'ann le giorag a ghluaiſd iad,
Dol ann an iomairt an fhuathais,
  Naile chuirte leat ruaig air do naimhdean.

Oidhch Ardrainich an toiteil,
  Thilg a ghraiſg ort mar ſpott e,
Bha na tighearnan goirt dheth,
  Trom, chreuchdach, fo lotaibh,
Bha Diuc Atholl gu h-olc dhuit,
  Cha robh a chriodh aig a nochdadh,
Gun do ghleidh u do phoſta ga an-toil.

Latha ſin Shioraimiuir,
Latha doſgach a mhi-ghrais,
  Bha ioma duine fo mhi-chliu,
Do luchd muinntir fo mhi-ghean,
  Aig tuaileas luchd miruin,
Nach b' urrain co ſtrith ribh,
  Nach gabhadh gu dilinn,
Ri linn teachd ad fhianuis,
  Nach biodh iad dilis 's gach am dhuit.

Co b' urradh ga t-airis,
  Sa 'n aird-niar do na fearabh,
Dh'fhear do ſtaoile 's do chairrium,
  Iad aig iaraidh gu t-fhearunn,
Bha gach namhaid na charaid;
  Fhuair u reite mhic Cailein,
Morfhear Shurtaigh nan ſeang-each,
  Cha robh feum doibh bhi d' leanailt,
Thug Mac-an-Toiſich toirt th'airis le taing dhuit.

'S iomadh buaidh bh' ort Ri thaogha,
Dol an lathair an lagha,
Cha bu ſgathaire claoghair,
A chuir cuis air a h-adhairt;
Bhiodh tu dan ann an aghai,
Bha thu ard ann an fradharc,
'N ceill, 'n gliocas, ſan meothair deadh-chainnte.

Chuis bu chruaidh ga leanailt,
'S tu gu 'm ſuaſgladh gach ſparrag,
Gu'm biodh t-uaiſlean aig baile,
Bhiodh do thuath ort mar eallach;
'S beag an curam roimh ainnis,
'S tu mar chulraing ro dhaingnean,
Dol air beula gach barra,
Cha togtai dhiot ceallag gun challtach.

'S maith a mharaich thu 'n ſaoghal,
Bha aoidh Dhia agus dhaoin' ort,
Cha bu ghliocas dh'ſhear t-aobhair,
Teachd le nithinnibh faoin;
Teachd gun fhios ort cha'n fhaodadh,
Cha bu ſhugra do chaonnag,
Bhi ga duſgadh gun aobhar,
Bu tric fuil agus faoibh air do naimhdean.

'S og a dhearbh thu do ghaiſgeadh,
Fhir bu chuimhnich air tapadh,
Rinn thu ſeaſamh gun ſnaſadh,
Ann an aghaidh gach gach praſgan,
Bhiodh tuſa gach maduin,
Gach aon la a cuir as doibh,
Cha leigeadh ſiamh dhoibh cead cadal na'n campa.

'N uair thainig ainneart ſir Shaſguinn,
'N deigh Riogh Tearlach a ghlacadh,
Sa chuir gu bas ann an aighearr,
Bha gach Rioghachd air ſnaſadh;
Gheill Albainn le bagradh,
Liubhairt orm 's ga'n toirt ſeachad,
Gun do ghearradh biadh maidne,
'S gu'm bu mhiofail na h-Abraich ſa'n am ſin.

'N uair thain' an dlioghach ga aite,
Oighre a chruin a bh'air Tearlach,
Sa chaidh thu na lathair,
Rinn thu umhlachd ga ghraſan,
Thoirt do chlaidheamh a ſgabart,
Thug e earail ga ghardaibh,
Gun t-airm a ghabhail ad laimh bh'uait,
Thug e teiſtaneas laidir,
Gu'n robh u dilis le d' phairti n'àm ain-neart.

Sheas thu corr as tri bliadhna,
  Fhuair thu reite agus ſith-chainnt,
Agus onair 's gu 'm b' fhiach thu,
  Bha 'n airm fein aig do lionſgair,
Air gach cauſair ga'm fiachainn,
  Gun an mianna ga'n iaraidh,
'N uair nach ſaigheadh cach ſgian fo'n commanda.

Cha robh ſeanalair aite,
  Fhuair comas air airde,
Ann ſa'n t-ſeirbheis bu ghna leat,
  'N àm fuathais na gabhadh,
Na ſhuidhichadh lathrach,
  Na chruinnicheadh gaidhil,
Nach iaradh th'ar chach thu,
  Naile ghabhadh iad pairt ad thoil chainnte.

'Stigh an criodha do dhucha,
  Togail bhallacha dubailt,
Cha'n fhachda dithis na aon-duin',
  Tigh na ſabhal, na ſmuidrich,
Bean na leannabh gan ruſgadh,
  Mart ga gearradh fo luidhean,
Thu fein mar bhuachaille cuil orra,
  Aig mead an eagail ſa'n curam roimh'd cheannſgal.

'S aoidheil, onarach, buaghail,
An ceill, ſan gliocas, ſan cruadal,
Ann 's gach meas mar bu dual duit,
Gun do ghleachdair bhi'n uachdar,
Na neach a nochdadh ſa 'n uair ſin duit naimhdeas.

Beairt is meaſa rinn t-uaiſlean,
'S iad a lathair ſan uair ſin,
'N deigh gach cliu gan d'fhuair thu,
'S gur tu b'urra ga'm fuaſgladh,
Aig a bhaile agus uaithe,
Do chorp prioſail gun truailleadh,
'N am bhi treabhailt na h-uaighe,
Nach do nochd iad do ſhuaicheantas teann ort.

LUINNEAG GAOL,

Le Domhnul Macleoid, dha Leanain, ann ſa'n Eilan Sciathanach.

Hòriun ò gu bheil mi tuirſeach,
'S m' eallach làn o dh'fhag mi 'n duthaich,
Le ro mheud ſa thug mi rùin duit,
Dh'fhag e mo ſhuilean gun leirſinn.

Dh'fhag mi ſlàn mo ſgathain beo-ſhlainnt,
Snathaine m' àruich, 's geard mo dhochuis,
Cail mo bhlàis is fàin mo ſtoltachd,
Baigh na h-oigh le deoin nach treig mi.

Ranuig fiamh mi lion mi 'n curam,
Thainuig ſgial air mhian mo ſpuilidh,
Dail cha dean mi fianuis curſta,
Caiream m' iuil an taobh tha meudail,

A reula chaich ma cheang'lair pùſd thu,
'S ceum gun tamh air m' fhailt' air h-iunnſaidh,
B'fhearr gu'm fagadh a bhean-ghluine,
M'aithnean bruite an tùs dhi m'fheuchain.

Molachd fiannt air riathladh Chupid,
Spuir na chliabh aig iaraidh cuis dhiamh,
'S m'earadh riabte an cliath nan cuilean,
Sgian na dhuirn an duil ri m'eirig.

Chaireadh lian an nial do dhearſaidh,
'S tarair ciadan cialuidh an ſàs ann,
Phairtuich Diadhean pian o d' àileachd,
Dhialas faiſtein, phlaigh, is chreuchdain.

'S leoir mar dhiachuin leam do m' namhad,
Pòg o d' bhial 's do ghniamh ga aicheadh;
Co nach ſtriochd le fiamh do ghaire?
Ghrian dha'm paigh iad mal o'n creibhaig.

Càs mo chreuchd fo ſgeith na lubas,
Lamh a bheud a reubas uir dhomh;

Dh'fhas mi 'n eilt mar feidh nan ſtuchd-bheann,
Dh'fhag mo lus mi dh'iunnſuidh m'fheacoig.

'N àm bhi tamh air ſgath nan bruachag,
Sceod o m' ghradh ma bharr mo ghuailean,
Gair nan gràs a ſnamh romh m' chluaſan,
'S ràs nam buadh le fuaim fo m' eideadh.

Leigh mo cheille 's teud mo dhàn u,
Spàl mo cheutaibh, 's raimh mo thaleiſg,
Mo gheibh eug na beiſtin fath ort,
'S ceile am bàs fo chlaruich fein dhomh.

Thiunntaidh ſunnt mo chonn 's mo ghaire,
An cunntais phunnt a dhumlaid pràiſich,
'S gu'n leig m' iunntas ùmpa a h-àileadh,
'S uir gach là rium plàſda ſeididh.

MUIRT GHLINNE COMHANN.

Mile marbhaiſg air 'n t-ſaoghal,
Tha e carach mar chaochladh nan ſion,
Gach ni nach guidhemid fhaotain,
Mar na ſruthaibh aig aomadh a niòs,
Si chneadh fein th'air gach aobhar,
Bhios gach duine ga chaoineadh 's e tinn,
Breith mhic ſamhain air ſaoidhin,
Teachd a ghleachd rinn a thaobh cul ar cinn.

A Riogh fheartaich na greine,
Tha 'n cathair na feile dean ſith,
Ri clann an fhir a bha ceàtach,
Nach bu choltach ri cheile fir chrion;
'N uair thogta leat bratach,
Crainn chaola, fraoch daite, 'us piob,
Bhi mhnai gaoil le fuaim bhaſa,
Caoidh laoch nan arm ſgaiteach ſan ſtri.

Gun robh aignai' duin' uaſail,
Aig a bhaile agus uaith ann ad choir,
Cha bu gheire gun tuigſe,
Bha'n ſa bheul bu neo-thuiteamach gloir;

Ceann na ceile 's na cuideachd,
  Rinn na h-eacorach cuſpair do t-fheoil,
Cha b' e 'm breugair a mhurtadh,
  Aig luchd ſheideadh nam pluicean air ſtòl.

Ach duine mor bu mhaith cumadh,
  Bu neo-ſgathach an curaidh gun ghiomh,
Cha robh barr aig mac duin' ort,
  Ann an ailleachd ſan urigleadh cinn;
Ann ſa bhlàr bu mhaith t-fhuireach,
  Coſnadh làrach is urram an Riogh,
Mo ſgreid chraiteach a fulachd,
  Bha 's tigh chlaraidh 'm biodh furan nam pios.

B' iad mo ghradh na cuirp gheala,
  Bha gu fiughantach, fearail, neo-chrion,
'S mairg a chunnaig ar n' uaiſlean,
  Dol fo bhinn an luchd fuatha gun dion;
Ach nam biodh-mid na'r 'n armaibh,
  Mun do chruinnich an t-ſealg air an tìr,
Gu'n robh cotaichean dearga,
  Gun dol tuilleadh do dh'armailt an Righ.

Cha b' e cruadal an criodhe,
  Thug dhoibh buannachd air buidhinn mo ruin,
Tilgeadh luaithe na citheabh,
  Sud a chuis a bha mi-ſhealbhach dhuinn;

Eidir uaiſlean a’s mhithibh,
Gun robh ’n uair ud ruidh oirn bho thus,
’O ’s i ’n uaigh ar ceann-uighe,
Biaidh na ſluaiſdean friothaladh dhuinn.

Cha b’ i ſud an fhuil ſhallach,
Bha ga taomadh mu’n talamh ſan ghleann,
Sa liughad umaidh mar ghearan,
Bha cuir fudair na dheannuibh ma’r ceann;
A Riogh dh’umhlaich na h-aingil,
Gabhſa curam d’ar n’ anam a’s ſibh thall,
Chaidh bhur cunntas an tainead,
Le garbh dhuſgadh na malairt a bh’ann.

Thrus do chinneadh ri cheile,
Dheannadh coinne ’n de ann ſa’n dùn,
Cha d’ aithris thu ſgeula,
Fhir a b’ uradh a reiteach gach cuis;
Ite dhaingneann an ſgeith u,
Sa’m baranta treun air an cùl,
Bidhi la eile ga reiteach,
’S miſe druite fo dheile ſan uir.

Gu bheil miſe fo mhulad,
Bhi ’g amharc ’ur gunna air ſteill,
Sàr ghiomanaich ullamh,
Leis an cinneadh an fhuil ann ſa bheinn,

Ann am frith nan damh mullaich,
Far an deantar libh munaſg air ſeilg,
Ge bu tric ſibh ga'n ruſgadh,
Cha d' iar ſibh riamh cunntas na'm bein.

Cha bu ſgathairin gealltach,
Bhiodh a muitheadh an gaiſgidh gach la,
Tha ſa 'n eilean nan cadal,
Nach duiſg gus am faicear am brath ;
Luchd dhireadh nan Eitbheann,
Le chuilbheirean gleuſda air an laimh,
'S lionar fear nach d' rinn eiridh,
Bha na ghiomanach treun air a hearr.

Cha d'fhuair ſibh riamh leigh,
A leigheas na'n creuchd gun bhi ſlàn,
Call na fala fo'n leintibh,
Bha na fir bu mhor feile ri luchd dain ;
Nam b' e comhrag na Feinne,
A bhiodh eidear ſibh fein 's clann nan Gall,
Bhiodh eoin mhollach an t-ſleibhe,
A gairſinn ſalàch air creubhagan chaich.

'S lionar fear tha toirt ſcainnil,
Do'n Tighearn' og th'air an fhearunn ſo thall,
Eadear ceann locha Raineach,
'S rutha Shleite 's bun ghairai nam beann,

Bha u t-ſheichibh gle dhaingneann,
Far an eiſdeadh ri d' theangai 'n cainnt,
Mar urabal peacaig an taruing,
'S mar ghath reubaidh nan athrach gu call.

Leum an ſtiuir far a claiginn,
Le muir ſuigh 's gun ſinn ath-chainteach dho,
Dh'fhalbh na crainn 's na buill.bheairte,
Is leig ſinn uallach na ſlaitte air a ſgod :
'S bochd 'n duſgadh ſa mhaidinn,
So fhuair ſinn gu grad a theachd oirnn,
Ma gheibh ſinn uine ri ſhaicinn,
Bheir ſinn ſuchda munſeach air a chlo.

CREACH NA CIADAIN.

THA mulad, tha mulad,
Lion mulad ro mhor mi,
'S ge do 's eigin domh fhulang,
Tha tuillidh 's na leoir orm,
Thromaich ſachd air mo ghiulan,
Le dumhladas dorainn,
Dh'amais doſgaich na bliadhn' orm
Creach na ciadain ſo leon mi.

Creach na ciadain ſo leon mi,
Dh'fhag mi breoite gun fhiabhras,
A dh'fhogair mo ſhlainte,
'S tearc mo bhrathair 's na criochabh,
Agam glaodh an loin bhronaich,
'N deigh a h-eoin 's i ga iargain,
Dh'fhalbh gach ſòlas a b' abhaiſt,
As dh'fhuirich cailein a m' fhiacaill.

Dh'fhuirich cailein a' m' fhiacaill,
So i bhliadhn' a thug car dhamh,
Dh'fhag puthair fo m' leinidh,
Nach fothair leigh tha air thalamh,
Mo leigheas cha'n fheadar,
Cha reth dhomh bhi faillain,
Fhuair mi dinneir la caiſge,
'S cha b'fhearde mo ghean i.

Cha b'fhearde mo ghean i,
Ge do bha mi mu'n chomhroinn,
'N diugh gur buan dhomh ri aithris,
Gun do bhuail an t-earrach-ſa bròg orm,
Mi m'am mhaighſdir gle mhaith,
'S fad a leus orm nach beo e,
Ge do rachadh mi ſeachad,
Cha'n fhaigh mi facal dheth d' chomhradh.

Cha'n fhaigh mi facal dheth d' chomradh,
  Chleachd mi moran dheth fhaotainn,
'N diugh a dh'fhaodas mi raitin,
  Gur uan gun mhathair ſan treud mi,
'S ann is gna dhamh bhi turſach,
  Gun bhrath furtachd as t-eagais,
'S o n' a chaochail thu abhaiſt,
  'S tearc a chaoidh mo ghair eibhinn.

'S tearc a chaoidh mo ghair eibhinn,
  Cha bheus dhamh bhi ſubhach,
Ghabh mi tlachd dheth bhi turſach,
  Chuir mi uigh ann bhi dubhach,
Ma'n ti tha mi 'g iomaradh,
  Chuir an cuimhne mo phuthar,
'Nois o'n fhuair an uaigh eaſan,
  Chaidh e'n caiſid mo bhruthach.

Chaidh e'n caiſid mo bhruthach,
  'S mi ri cumha ga dhireadh,
Dol an truimmead 's an airde,
  An diugh a thainig mo dhiobhail,
Dh'fhalbh mo lathaichean eibhinn,
  O'n a threig ſibh Clar ſgithe,
Tha mo thaic ann na h'Earabh,
  'N deigh fhalach na aonar.

'N deigh fhalach na aonar,
Bithidh e daonan an uaigneas,
Sgeul ma'n gearaineadh daoine,
Mnai caointeach na'n luath bhas,
'S iad a comh-ſtri ri cheile,
Ceol gun eibhneas ſeach truaighe,
Leum mo chriodhe 'na ſpealtadh,
Ma'n chaiſmeachd a chual mi.

Gur h-i chaiſmeachd ſo chuala,
A luathaich orm tiomadh,
Dh'fhag ſo m'oſnuich fuil bhruite,
A' ſior dhruthadh air m' inneadh,
'S faide ſeachdain na bliadhna,
O'n a thriall ſibh thar linnidh,
Le friamhach na fialachd,
Bh'ann ſan lion-bhrat air ſhilleadh.

'S ann ſan lion-bhrat air fhilleadh,
Dh'fhag mi ſpiunnadh na'n an-fhann,
Ceann-uidhe luchd ealaidh,
Mar ri earras luchd ſeanachais,
Agus ulaidh aois-dana,
Chuir do bhas iad gu h-aimi-cheiſt,
'S o'n a chaidh thu ſa chiſtidh,
Cha bu mhiſe a chuis fharmaid.

Cha bu mhiſe chuis fharmaid.
Ghabh mi tearbadh o'n treud ſin,
Far an robh mi am mheanbh-ghair,
An toiſeach aimſir mo cheitein,
'S ann an deireadh a charhhais,
A dhearbhadh ar feichean,
Chaill mi 'n ùr ghibht a chreach mi,
Ann an ſeachdain na ceuſda.

Ann an ſeachdain na ceuſda,
Diciadain mo bhriſdith,
Chaill mi iuchair na feadail,
Cha mhi aon neach is miſd' e,
Gun bhrath fhaighinn gu brath orr',
Sgeul a ſharaich mo mhiſneach,
'S ann fuidh dhiomhaireachd m'airnean,
A tharmaich mo nioſgaid.

A tharmaich mo nioſgaid,
Cha'n fhaigh miſe bhi ſlàn deth,
'S e fear tinn a chinn ghalair,
A ni 'n gearan, bochd, craiteach,
'S ann air ata 'n eaſlaint,
Nach d' fhioſraich a nabaidh,
'S cha mho dh'airich e thinneas,
Leis 'n do mhilleadh mo ſhlainte.

Far ’n do mhilleadh mo ſhlainte,
’S ann a tharmaich dhamh m’ eaſlaint’,
Gun d’ chuir aimſir na Caiſge,
Mi gu brath gu trom airſneal,
Gheibh gach neach do na dh’fhag thu,
Rud an aite na bh’ aca,
Ach miſe agus Mairi,
Chuir a brathair an taſgaidh.

Chaidh do bhrathair an taſgaidh,
’S e mo chreachſa gur fior ſud,
’S ann an diugh tha mi d’ achdain,
Mar bha mhac ma Mhaol-ciaran,
Agus iſe bochd, brònach,
’N deigh a leonadh o’n chiadain,
A thug mo mhaighſtir uamſa,
Leis ’n do bhuaineadh ma phian-bhron.

Mo phian-bhron a Mhairi,
Mar tha thu fuidh chumha,
Nach faic u do Bhrathair,
Mar a b’ abhaiſt gu ſubhach,
An ſean-fhocal gnathaicht’,
An diugh is fior e mar thu’airt,
Nach robh meughail ga mead,
Nach robh na deigh gala dubhach.

Nach robh na deigh gala dubhach,
  'S e 'm fear ſubhach am bearteas,
Cha'n fhaigh piuthair a brathair,
  Ach gheibh bean àluinn leth-leapach,
Thainig àr air an duthaich,
  Dia dhubladh a nearta,
'S ga cumail an uachdar,
  Gus am buaghaich do mhac i.

Gus an buaghaich do mhac e,
  'N deigh a ghlaſadh le gruagaich,
Làn ſaibhris is ſonais,
  Ann ſa 'n onair bu dual dhuit,
Lean cuis 's na bi leanbail,
  'S na biodh marbh-ghean air t-uaiſlean,
Cum an coimeas riut fein iad,
  'S na to'ir beum do t-ainm, Ruairidh.

Ruairidh reachdar, ruin-mheanmnaich,
  Tartrach, tairrbeairteach, teanntaidh,
Do ſheann-ſean-athair o'n d'thainig,
  Cha b' ion do namhad dol teann air,
'S Ruairidh gaſta na dheighaidh,
  Cha b' e raghuinn bu tàire,
'S an treas Ruaridh ſa dheireadh,
  Gu'm b' e 'n geanneanach fàs e.

An treas Ruaridh do'n dream ſin,
  A choiſinn geall 's cha b' e mi-chliudh,
Cha b' e 'n coilleannach gann e,
  Ach an ceannſgalach milleannt',
Ma 's a tuſa rinn ſuas,
  An ceathramh Ruaridh, na dearmaid,
Lean ri ſinnſireachd t-aitim,
  'S na to'ir maſladh dha 'n ainm ſin.

Na to'ir maſla dha'n ainm ſin,
  'S cuir leanabas fo d' hhrogabh,
Na biodh daoin' ann am barail,
  Ge d' tha car aig an oig ort,
Bi gu fiughantach, ſmachdail,
  Rianail. reachdar, an triath Leodach,
Na faic frìd an ſuil bridein,
  Cha chuis dion do Mhac Leoid e.

Cha chuis dion do Mhac Leoid,
  A bhi'n dolum 's rud aige,
Lean an duchas bu choir dhuit,
  'S biodh mor-chuis ad' aignibh,
Ach ma leigeas tu dhiot e,
  Bithidh na ciadan ga t-agairt,
'G radh gur crann ſhlatag chrian thu,
  'N aite a ghniomharaich bheachdail.

Maide dh'fhàs na chraoibh thoraidh,
Fo bhlath onarach, aluinn,
Ann an lios na'n crann èachdach,
Bha tlachd na'n ceud anns' gach ait' air,
Lean an duchas bu chara,
A Mhic an Athair a chraidh ſinn,
Na bi ad chrianaich gun duilleach,
An ſan ionad 'n do thamh mi.

ORAN BROIN, LE OG-NIGHEAN, DHA BRATHAIR.

'S ann ma'n taca ſo 'n dè,
An uair bu chruadalach m' fheim,
'S mi bhi gabhail ma bheus do bheoil.
'S ann ma'n taca, &c.

'S e bhi dunadh do ſhuil,
Fo d' chaoil-mhalla gun ſmuir,
'S do chuir aun ſan ùir mo leon.

C' aite facas fui'n ghrein,
Aon mhac gobha b'fhearr beus,
Na mo Bhrathair deas, treubhach, òg.

Tighinn bho chearduich a ghuail,
Bu ghlan ruthadh do ghruaidh,
'N uair bheiradh tu duan dha'n òrd.

Cha b' e do mhian a bhi crian,
Air a mhiad 's ga'm bitheadh ſhios,
'N uair a ghlacadh tu fion ad' dhòrn.

'S ann leat bu mhianach rum brùt,
'S daoin' uaiſle ann mar riut,
'N uair tharladh tu murt an òil.

'S i do chas a bha luath,
'S i do lamh a bha cruaidh,
'N uair a thachradh tu 'n ruaig na'n toir.

'S i do ghuala bha treun,
Ann an carachd na'n ſtreup,
Bu tu marbhaiche an fheidh ſa'n eoin.

Bu tu marbhaich' a bhric bhain,
Air an aigeal 's e ſnamh,
'N uair a ghlacadh tu crann ad' dhorn.

Bha u dileas dà uair,
Do ſhiol Torcuil bho thuath,
'S do na fearabh-ſa fhuair an leoin.

Tha do bhreachdain fliuch, fuair,
'S e ga nighe air droch luagh,
'S e fo bhritheabh na'n ſtuagh 's nan ròn.

Tha do leine chaoil bhàn,
Tighinn aſtigh air an t-ſnamh,
Gun do ghabh thu dhe'n t-sàl do leoir.

'N uair a chunnaig mi fein,
Fuil do chriodhe 's do chleibh,
Chaidh am puthair air ghleus an' m'fheoil.

O na thachair dhomh fein,
A bhi gun bhrathair ad' dheigh,
Gu'n greaſa mac De mi d' lorg.

CUMHA SHIORRAM FARLUIN.

Le Domhnul Macleoid.

THUIT an reula a bha tuath oirn,
Tùs na'n deur dha na chual e,
Thu bhi d' ſhìneadh lòm, fuar, ann ſan t-ſròl.
  Thuit an reula bha, &c.

Tha na Frioſailich caillte,
Gun fhear miſneach na ceannard,
Ach air iteig ſa ghleann mar na h-eoin.
  Tha na Frioſailich, &c.

'S truagh gun d' thainuig an ceann dhiu,
'S cruaidh an gàir ann ſa'n àm-ſa,
'S fuar am plaſda luidh teann air am feoil.

Thainig doirrun a gheamhraidh,
Dhòirt a ghaillinn romh 'n àm orr',
Shroichd an talla robh an campa mar cheo.

'S buan bhur molachd dha'n fhairge,
Dh'fhuaruich fuil a chuirp mheanmnich,
'S cruaidh a bhuin i na carabad 'ur treoir.

Bhuail i bhuil' a ghlan mharbh ſin,
Fhuair i ullaidh ar tearamaid,
Ge do chuir i na'r tairgs' e gun deo.

Dh'fhag i ſinne romh 'n t-ſealgfhear,
Mar na cuileanan cealgach,
A bhios a luineag geur, garg, air an tòir.

Sinn' gun chuiraidh gu teanachd-ſa,
Bheir o bhuilean nan arm ſin,
Ach an ionad na marbh air ar leoin.

Ge d' tha ſinne gun tearamad,
'S trom air ſiothrachdain Alaba,
Gun do ſhiunnal a mhorſhear ri 'm bord.

Ge bu laidir do Shiothrachd,
Dh'fhag do bhàs fo bhar tinn' i,
'S daor an ſnamh dha na chinnich fo d' choir.

Cha robh duine ghlac ainm ort,
Nach robh builleach fo t-earbſa,
'S trom an ſilleadh le dearbhadh mo ſgeoil.

ORAN,

Do Inghean Choinnich Ruaidh Mac Fhir na Coimrich.

'SCIANAL m' aigne o na mhaduin,
Ghabh mi cead do 'n ribhinn,
Ti cho-taitneach riut cha'n fhaic mi,
Ann an dreach na ſiamhachd ;

Bu trian do m' lòn do bhriathraibh beoil
  A teachd mar cheol a ſioth-bhruth,
'S an t-ſheirc ata 'n ad bhraighe ban,
  A thaiſg mo ghradh gu diomhair.

Ciochan corrach, lionta ſoluis,
  Air do bhroilleach re ghlan;
Do ſheang-ſhlios fallain mar an eala,
  Na mar channach ſleibhe;
Bas ionmhuinn caoin nan geal-mheur caoil,
  A' dealbh na'n craobh air peurlain,
'S tu fialaigh glic 's do chiall gun tig,
  Air diamhaireachd nan reultan.

Do bhraighe gle-gheal mar ghath-greine;
  N-aghaidh rè, ghlan, mhothar;
Tionnail t-eugais tearc ri fhaotuin,
  Gur tu reul nan oighean;
Gur bachlach, dualach, caſbhuidh, cuachach,
  T-fhalt ma'n cuairt ann ordubh,
'S ann tha gach ciabh mar fhain air ſniamh,
  'S gach aon air fiamh an òr dhiubh.

Inghean aingil nan roſg mala,
  'S nan gruaigh glan tha narach;
Da ſhuil ghorm mheallach, fuidh chaol mala,
  'S gach aon a' mealadh graidh dhiubh;

Tha maiſe ad ghnuis, gun eaſbhuidh muirn;
  Beul meachair, ciuin, ni màran;
Do bhriodal caomh, 's do loinn maraon,
  A rinn mo ghaol-ſa ſharadh.

Corp ſeamhaidh bàn, cho-lionas gradh,
  Gach ti a tharbhich iul ort;
'S ann tha do ſhnuagh, tabhairt bar air ſluagh,
  'S tu 'n ainnir ſhuairce, chliuteach;
Do dheas chalpanan ro dhealbhach,
  Gun bhi meanbh na dumhail;
Troigh chruinn, chomhnard, dh'fhalbhas mothar,
  Nach dean feoirn' a lubadh.

Cho glain is tu 's neo-ſhoilleir dhuinn,
  'S mar gheallach thu 'n tus eiridh;
Beul dearg muint' 's anail chùbhraidh,
  'S tiunnal thu do Bhenus.
'S e chrun do thlachd deud muirn mar chailc,
  Air a dhluthadh ceart ri cheile,
O'n tig an t-oran, eatrom, ceolmhor,
  Mar an ſmeoraich cheitain.

O thla nan dul, tus rath fhuair thu!
  Bhiodh modhail, ciun, gun ardan;
Tha iochd is cliu, is loinn, is muirn
  Air a ghlaoidheadh dlu ri d' nadar;

’S tu air do bhuain a freamh na’m buagh,
Do’n treun fhuil uaſail, ſtatoil ;
Thu ſialaidh pailt ann gniomh ſan tlachd,
’S do chiall co-ſhreip ri t-ailteachd.

Oſcion t-ailteachd riabh cha d’ thainig,
Gnuis o laimh na Trianaid ;
Gur ſoilleir dhuinn, ’n uair rinneadh thu,
Nach robh na Duilin diamhainn ;
Ur riomhinn thla ’s ro rioghal gnàs,
Do dhilſin graidh tha lion’ar ;
A gheug na’m buagh, ge cian mi bhuat,
Na geill-ſa chluain luchd miruin.

Mi cian o d’ chaidribh, ’s buan dhomh fhaidid,
Dh’fhag ſud m’ aigne pianail ;
Oſnadh ghnath, gun fhois gun tamh,
A fhrois gach blath do m’ fhion-fhuil,
’S e bhroſnuich deoir ’s a chlaoidh mo threoir
An rimhinn og ſo thrial uain ;
’S tu ’s trom a dh’fhag mi, oigh mo ghraidh,
Le d’ bhròn ata mi cianail.

RANN CAINIDH,

Eadar Alaiſtair Domhnullach, Mac Mhaighſtir Alaiſtair, agus Aireach a bha aig Mac Illeoin Mhuille.

AM AARD.

Cha chreid mi 'm briathrean ga rìribh,
Gur Leathanach fiamh na h-èiſgeach,
Ach an fheoil is fearr 'n uair theid i dholuidh,
Dublidh a bolladh le brèinaid.

AN T-AIREACH.

Cha deic fhad ſa tha mi 'g eiſdeachd,
Ris an eiſg a tha ga m' chaineadh,
Nach innſinn dha pairt dhe'n fhirinn,
Ge nach d' rugadh na m' fhior bhard mi;
Tha ſuilean agam gu faicinn,
'S cluaſean gu clàiſdin do nadoir,
A faotain teiſteanas nach b'fhiach ort,
Riamh o rugadh tu na d' phaiſte.

Gur tric u gun bhiadh, gun eudach,
A donalaich air euduin chairdean,

Cha'n ionadh iad a bhi ſgith dhiot,
'S gur a tric u ſcrìobadh pàirt dhiu;
Cha'n ionadh ge d' robh ort gortadh,
'S nach ann ga d' choſnadh a tha u,
'S iad a guidhe bàs gun lochd dhuit,
Ma 'n d' theid do chrochadh ma n' mhearla'.

'S tric thu d' ſhìneadh anns' gach lodan,
Agus plodan fo do bhialan,
Bithidh na cearcan ga do ghrobadh,
'S iad a goigail ma do chiaban,
Do cheann iachdair ann ſa'n rotraich,
Ri breith nan goigeanan tiachdaidh,
'S tu na d' ſhìneadh ann am fodair,
Gun ad bhladan ach am blialam.

AM BARD.

'S tu gleann Mharſtuin thar gach gleannan,
'S tu gach cnoc thar bheannabh arda,
'S tu damh is meaſa ſa bhuaile,
'S tu clach uachdair nighean a Chlàirſair;
Cha deanair ſeothag na chlamhan,
Cha deanar eala dheth 'n rochdais,
Cha deanair faoilinn dheth 'n fhidheach,
Cha deanair pithan a thòmas,

Cha mho nìtair ſporan ſiode,
Dh'fhìr chluais na muice,
'S duilidh na ſin fillidh fior-ghlic,
A dheanabh chlìbh-fhear gun tuigſe.

AN T-AIREACH.

'S iomadh creatair th' ann ſan t-ſaoghail,
Nach do ſmuainich thu air fhathaſd,
Thar gach èiſg 's tu 'n dallag mhùgach,
'S tu bhioſd ſhiubhlach 's tu mac-glaimhein;
Gur tu am broc thar loin a bhreuntuis,
A bhiodh a ſhròin na cheir tri ràidhean,
A mhial chaorach dha 'n ainm a gheur-lann,
'S olc an treud a tha dhuit cairdeach,
'S mar bidh grain do chairdean fhein ort
Cha deanainſa bheiſt do chaineadh;
Gur tu'n loiſgean, lìtheach, taraghlas ;
'S tu màgan cealgach na dìgeadh,
Gur tu 'n t-ſnag a bhios ri camhran,
A ſnàgan ſa màgail a mhìlich,
Gur tu 'n t-ſeilicheag, lìtheach, tharaghlas,
'S tu bratag ſcraibhail an fhàſuich,
'S garſtan o'n dùilich a thairſinn,
Aon ni thàras tu na d' h-ionain.
Gu'n d' rinn thu air t-athair di-mheas,
Dh'amhairc thu ſios air do mhathair,

Bhris thu ſeanachas a tha ſcriobhte,
An deigh dhionachadh 's na ſàintean ;
Thug u mionnan air a Bhiobul,
Nach b'fhearr do ſhinnſir na Satan,
'S bhrath thu iad air bheagan cuinidh,
Mar rinn Iudas air ar Slanuidhfhear ;
A bhliadhna ſin thanuig am Priunnſa,
Bu ſhiubhlach u feadh gach aite,
Ad chlach-bhalg air feadh nan duchain,
Aig iaruidh orr' tiunntaidh le Tearlach,
Ach co-luath ſa thug e chul riut,
Thiunntaidh an cùth thar an nadair,
'S cha bheairteas ach ſodail cuirteadh,
Chuir u ghiulan crois a Phàpa.

ORAN SUGRAIDH,

Mar Chomhairle do Ghillean Oga.

LE DOMHNUL MACLEOID.

A ghillean ma'n cinnich 'ur n' aois,
Thugabh 'ur mionnan dha'n aog,
Nach lean ſibh faileas a ghaoil,
A chuireas caochladh deis oirbh ;
Ge d' tha ar mian a ſtreupa ribh,
Cha'n 'eil a chial a freagairt leis,

Ach coltas fiamh is geilteachais,
Troimh ioman iadach teiſichean.

Caillidh ſibh ſpiorad ar luis,
Le inneal dhingidh nan glùn,
'S millis ar billibh ſa chuil,
Gu toir a chumhraidh deiſail ribh,
Gu'n dean an diumhleach breibadair,
A bheir a chuis gu ceaſagan,
Cha chuir an t-ſuil a teagabh e,
Nach 'eil an t-iuil ga leaſachadh.

Sloinnidh mi mearachd do chàs,
'S brainich e 'n earoinn na dha,
Streangich do cheathribhnean làir,
Mas i do lamh is treaſa leat,
Cha bhi thu ſlàn gun bheagan dheth,
Ach beannachd aigh is Euglais ort,
'S dean ri d' mhathair ceuſnachadh,
Ma'n cuir a cheaird bho chreideas thu.

'S aithreach a dheannal dha 'n t-ſábh,
Caillidh e lainnir le ſpairn,
Cha'n fhan a ſhealladh an aird,
'N uair thig an traigh le greaſad air,
O bhios a ghearr cho beag narach,
'S i coma c' aite an ſeaſadh i,

Na 'm bìdh a dha do bheadagain,
Gu cuir na charn le leigaidhean.

'S aighireach crathadh nan lann,
'S tighean a bhalla ma'n ceann,
Gun ſolus latha na làmp,
Ann an dannſa cuideachail;
Gu'n theid an dràm a ſhlugadh dhiu,
'S nach faigh iad ſannt a thugaidean,
Ach ann an puntabh ghlugairean,
Bhios ann an giulan ludara.

'S firachail, mireagach, blath,
Sgioraſach, gribhagach, ſtrachd,
Millidh nan bileagan fath,
Nrch fir a nàbuídh cuideachadh;
Bidh ealagha na mhugachan,
Gn'n cuir an màl an cuideam air,
Le faigh e 'n aireamh luideanach,
An tealach anroch, ſpliugeanach.

'S grabhail an rathad duin' oig,
Maitheas a ratha ſa phor,
A chaitheabh ri freathan an ſtoil,
A bheir an ceol gu tubaiſtean;
Tha bir ad ſhròin ma tugadh ort,
Tha gainne ſtòrais tuiſleach dhuit,

Chaidh mil nan pòg a ſcudadh dhiot,
'S cha'n fhaigh thu choir nan crubachan.

Tuireas na duineach a bh'ann,
Dh'fhuirich an cuilean ſa'n fhang,
Tharuing u 'm bodha le ſrann,
'S cha do ſheall u deiſail air ;
Cun deach an call thar teibadich,
Cha'n fhaight' ad cheann ach feidaireachd,
Ri teannail gheall is phriſeanan,
Gu'n d' rinn an t-aulan eubair dhiot.

Speineaſteach, aimideach dhuibh,
Ealach a cheangail mu'r druim,
Teanuichidh ſainis na h-oidhch',
Ann an ſtaing an t-ſeiſain u ;
Ma thainuig bann na dreibadh ort,
'S e mulach bheann is deiſe leat,
Ri tuireadh fanntach, euſleanach,
Fo bhuille an teampail ghreadanich.

Ma ghabhas t-athair do phairt,
'S gu'm bheil u d' luidhe fo chain,
Bhrath thu air rathad a chnamh,
A bhios do mhathair cuide ris,
Bidh iomadh blàr gun furtachdain,
A tighinn ad dhail na'n ultichin,

Tha ſgal a ghearr na cuigeal ort,
Tha car aa t-ſàis air ſtubadh ort.

A chaileag mu dh'àithnich u 'n gniomh,
Teannuich an dealan gu dian,
'S mearich an daras le rian ;
Ma'm beir a bhiaſt air h-ugain ort,
Ma gheibh an t-iaſgfhear cuide riut,
Tha car a lian air obair dhuit ;
'S cha 'n 'eil ad bhian na dh'obas e,
Sa theanga ſior a togbhail riut.

'S aithne dhomh mealladh a bhlaths,
'N uair bhitheas an toileachadh làn,
Cha'n fhaigh an aimideachd tamh,
Aig an tair i cuideachd iad ;
O bhios a phairt cho ſuigeardach,
'S e filleadh làr a thuigeadh e,
'N uair reithadh an dàn a ſgioblachadh,
Ri fuluing ard nan gribidhean.

ORAN SUGRAIDH DO CHARAID OG,

OIDHCHE AM BAINNSE.

See R. Stewart

ISE.--'S MITHICH dhuinne bhi 'g eiridh,
O'n tha ſin feumach air cadal,
Bho na rinn ſinn na'r ſuipeir,
Cha dean ſin fuireach na 's faide;
Mas a maith an cuid leumraich,
Bidh iad fein ris gu latha,
An rud ſin th'agad a dhuinne,
'S ann ris is mo na'r annas,
Gu fios a bhlas.

ESAN.--'S fada 'n latha gu h-oidhche,
'S faid' an oidhche na'n latha,
'S iomadh ſeachdain 'ſa bhliadhna,
Gu bhi 'g iaruidh gu leithid,
'S miſde ſinne 'ſinn gorach,
A dhol a thoiſeachadh brais ris,
Ciod e ma ni ſinn' na'r milleadh,
Gur h-ann is meaſa 'n dibhearſain,
'S nach 'eil ſinn ſean.

ISE---Ach c'uima 's miſde dhuinn fhiachuin,
Dh'fhiach an fhiach dhuinn a leantuin,
'S ma chi thu fein na chuis ghrain e,
Cha bhi mi dana ga thagairt;
Chuala mis' aig mo mhathair,
Gur nith gnathaichte leithid,
'S gur beag math th'ann ſa phòſadh,
Sa bhi as aoinis an fhaſain,
'S e aig gach neach.

ESAN.--'S truagh nach robh mi gun phoſadh,
As a bròinean 's e 'g eiridh,
Bu mho m'fheim air chadal,
'S mi 'n deigh coiſeachd an aonich,
Chaill mi creachdan na meoirean,
Ann 's na brogain 's iad daor dhomh,
'S cha dean mi 'n obair air t-aileas,
Ge b'i b'fhearr air an t-ſaoghail,
'S nach 'eil mi 'scairt.

ISE.--Di-bidh air do ſheanachas,
'S meirg a dh'fhalbh leat thar aonich,
'S truagh nach robh mi gun dearc ort,
Ach mi dh'fhaicin an t-ſaoghail,
Le do chroma-ſhlait gun phiſeach,
Nach d'thig thuige ſa'n aodach,

'S meirg a thachair ad chuideachd,
Fhìor thruſdair nan daone,
Sa ghlogaidh-ho.

ESAN.--A Ri bu mhiſe chuis thruais leat,
'S moch a fhuair mi mo mhàbadh,
Cha bhidh do thoibheim cho luath dhomh,
Na bidh tu ſtuaima na nàrach,
Dh'fhaodadh tuſa bhi ſuas leis,
Na'n deanain uair ann ſan ràith' e,
'S miſe dh'fhuireach as aonuis,
Cho na h-aoise ſo a tha mi,
Gun dol na char.

ISE.--Dh'aithnich miſe ort nach b'fhiach thu,
'S gu'm bu ſhiachaire breun thu,
'S nach robh duine 's na criochan,
Cho meaſa rian air an fheim dhuit,
Tha mi dh'eaſibh do ſporſa,
Dh'fhalbh mi phoſadh an de leat,
'S mar faigh mi miſneachd ſo màrach,
A chaoidh cha charuichir breid orm,
'S cha ruig mi leas.

ESAN.--Bi tu ſin ann a naire,
Mar a cairuichir breid ort,

Bheir gach nàbaidh dhuit toibheim ;
’N uair a chluinn iad mar dh’eirich ;
Ge do ruigeadh tu ’m Parſain,
Gu na’r ſgaireadh bho cheile;
A chaoidh cha ’n fhaigh thu chead poſadh,
’S e ’n aghaidh ordadh na Cleire,
’S nach ’eil e ceart.

ISE---Innis uſa dhomh ’n fhirinn,
Na’m bheil feim dhomh bhi fuireach,
Na’m bheil comas air t-innleachd,
Na’n diult u mi builleach,
Mas a ſochair tha fàs ort,
Gun do lamh chuir ſa ’n obair,
Faguidh mis u cho eolach,
Ris na ſeoid tha ris cumanta,
Bho chian ſad.

’N uair a thainuig an oidhche,
’S nach robh ſoils’ ann ach dorcha,
Sa chaidil an duthaich,
’S nach robh duil ri luchd falbhan,
Air an obair gun ſhìn iad,
’N uair a dh’eirich a mheanmna,
’Shaoil nach ſguireadh e fhathaſd,
Aig feothas thaituin am baragan ſin
Ris cho math.

ISE.--'S fearr ſud na bhi falamh,
Ma ni u cleachdadh dheth 'n comhnuidh,
Mas th'ann a feothas a theid thu,
Cha dean mi d' eibheach na d' h-òlach,
Cha'n 'eil air obair ach ſineadh,
'S a bhi ga ſir dheanabh cònuidh,
Cha bhi faiteachan treubhach,
'S bidh don-bidh air fear brònach
Nach d' theid na char.

DAN.—MORDUBH.

Am bheil thuſa air ſgiathan do luathas,
A ghaoth, gu triall le d' uile neart ?
Thig le cairdeas a dh'ionnſuidh m'aois,
Thoir ſgrìob eutrom thar mo chraig.
Comh-aois m' oige ghlac an t-eug.
'S uaigneach m' aigne 'n uaimh mo bhroin.
'S mor mo leon fo laimh na h-aois :
Oſaig tha 'g aſtar o thuath, na dean tuaſaid rium 's mi lag.
Bha mi uair gu'n robh mo cheum
Cho eutrom riutſa, a ghaoth.
Mo neart mar chraig a' Chruaidh-mhill !
'S iomadh cath 's na bhuail mi beum.

’S tric taibhſe mo naimhdean ag aſtar
Le ceum lag o bheinn gu beinn,
Ach thig àm do bhròin-ſa, a ghaoth,
’N uair a dhireas tu’n t-aonach gu mall.
Cha’n imrich thu neoil thar coill,
’S cha lùb a’ choille fo d’ laimh,
’S cha gheill am fraoch anfhann feinn,
Ach togaidh gach geug a ceann.
Bi baigheil riumſa, a ghaoth,
Oir tha ’n aois ort fein ro theann.

Cuir laſair ri geug do’n ghallan,
A ſhealgair coire a’s aillidh ſniomh.
Tha’n oidhche a’ ſiubhal o’n ear,
Tha ghrian a critheadh ’ſan iar.
Dh’fhoſgail eilean Flaitheas ſa’ chuan
Tri uairean dorſan nan nial,
A’ ghlaodhaich, “ Dean cabhag thar a’ chuan
‘ Le d’ chuach-fhalt aluinn, a Ghrian.”
Tha neoil dubh ſhiubhlach na h-oidhche
Gun aibhneas air chul nan tonn.
’S tric iad ag amharc do thriall,
A ghnuis aluinn tha ’g aſtar o’n ear.
Ach eiribh le’r ſgiathan o’n chuan,
A neoil dhorcha nan iomadh gruaim.
Tha ſgailean nan ſonn o ſhean,
Tabhairt cuire do’n Ghrein gu Flaitheas.

Beannachd le ribhinn chiuin do ruin!
Buaidh le d’ ſhaighid air gach beinn,
A ſhealgair, tha tabhairt dhomh treoir,
’S mi leonta fo lamh na h-aois!
Ach ſuidh thuſa ann am uaimh,
Is eiſd ri tuaſaid ghaoth is chrag.
Innſidh mi dhuit ſgeul is mòr brigh
Air ſuinn tha ſinnte fo’n lic.
’S taitneach na ſmuaintean a thriall,
’S mianach dreach nam bliadhn’ a dh’fhalbh.
Pill thuſa, m’oige, le t’uile ghniomh,
Is feuch do m’anam bliadhn’ mo neart.
Feuch gach cath ’ſna bhuail mi beum,
Is airm nan laoch bha treubhach borb.
Thugaibh ſùil o neoil na’r ſuain,
Fheara bha cruaidh anns gach cath:
Cluinnidh bhur clann fuaim bhur cliu,
’S thig ſileadh an ſùl gu lar.
Tha m’anam a’ ſoillſeachadh le gniomh
Nam bliadhn’ a dh’fhalbh is nach pill.

Dh’fhaluich a ghealach a ceann.
Bha codal reultan air chul neoil.
Cabhag ghaoth is chuan o chian:
Bu gharbh an cath bha eadar ſtuaidh
Is ſileadh ghailbheach nan ſpeur,

'N uair a dh'eirich co'-ſhamhladh Shailmhoir
O 'leabaidh fhuair ſa' gharbh chuan,
A' ſiubhal air bharraibh nan ſtuadh
'S a' ghaoth cuir meanbh chath mu'n cuairt.
Dh'eirich mac an aoig air ſgiath
Na h-oſaig gu gruaidh Chraig-mhoir
'S bha anail fhiadhaich nan neul
Aig eirigh ma ſhleagh gun ghuin.
Ag amharc a nuas o 'leabaidh fhuair
'S mor a' bhrigh a bha na ghuth :
" Duiſgidh, chlann Alba nam buadh,
" 'S garbh colg bhur naimhde o thuath.
" Ag gluaſad air bharraibh nan tonn,
" Tha clann Lochlain nan lomadh long.
" Eiribh, chlann Alba nam buadh,
" 'S mor neart bhur naimhde o thuath."

Air ſgiath na h-oſaig fhuair
Dh'fhalbh mac na h-oidhche gu luath.
Lub an darach garbh fo choſan,
'S chrith gach gallan roimh fheirg.
" Tionailibh, mo ſhuinn, o'n t-ſealg."
Thubhairt Ceann-finne na h-Alba.
" Soillſichibh ſrad air Druim-feinne,
" 'S thig mo laoich o ghruaidh na beinne."

Labhair Mordubh, Righ nan ſrath,
'S lionmhor crag tha 'g innſeadh ſgeil.
Chuala clann a chath am fonn,
Is leum iomadh lann ghlas a mach,
Dh'eirich a mhaduinn ſan ear,
'S dh'iarr i air ſian gailbheach gluaſad.
B' aluinn, maiſeach, ſiamh na greine,
A' tighinn a mach gu ciuin o'n chuan;
Boillſge a gathan air airm
Nan laoch mor-bhuadhach anns gach cath.

Air adhart dh'eirich Ciabh-ghlas treun
Is iomadh ſleagh air chul Ceann-aird.
Tha Tom-mòr ag tional a ſhluaigh;
'S c' uime bhiodh Mordal air dheireadh.
Labhair Ciabh-ghlas bu mhor aois,
"Co chunnaic Sunar o thuath?
"Am bheil e togail iomadh ſleagh?
"Thug mi fein a'm' oig' air buaidh.
"Ge fann mi 'n diugh ann ſa chath,
"Bha mi 'n ſin gu neartmhor cruaidh."

"Ni 'm bheil a'd' neart na d' chruadal feum,"
Thuirt mac Chordhuibh bu bheag cliu.
"'S treun meanmnach Sùnar o thuath.
"Tha gathan na greine aig leum

" Mu'n cuairt a dh'eidigh an t-ſeoid.
" Tha ſuinn gharbh, neartmhor r'a thaobh,
" Is ard a choille lubadh ſo choſan.
" Tha cragan Thirmhoir beag ſo cheum.
" 'S trom colgar gailbheach Righ Lochlain,
" 'S cha toir mac Alba air buaidh.

CIABH-GHLAS.

" Imich thus', a ghealtoire chlaoin,
" Gu aiſeirigh ſhamhach nam ban.
" Tha d' anam air crith mar dhuill' uaine
" A ghluaiſeas roimh ainail nan ſpeur.
" Mar a thuiteas i roimh fhuachd a gheamhraidh,
" Teich thuſa o na naimhdean borba.
" Ach is iomadh cràobh gharbh air a' bheinn ſo
" A ſheaſas 'n uair is gailbheach ſian.
" Is tric a thainig naimhdean o thuath,
" Ach buanachd cha d' thug iad riamh uainn.
" Imich thuſa, a mhic gun chliu,
" Gu aiſeirigh chuil nan daoine crian.
" Mur biodh aige-ſan tha gun chliu,
" Naimhdean nach bu mho na thu.
" B' aobhair eagail nach b' fhiu dha
" Airm a ruſgadh ann ſa chath.
" A' feith' air cloinn Lochlain o thuath,
" Bi'dh 'n cruaidh lann fuilteach o d' thaobh.

“ Chualas d’ fhocail gu beag tla.
“ A mhic an ardain, tog do ghath.”

Dh’eirich da ſhleagh gu h-ard;
Bha ruſgadh lann air gach taobh.
Dhuiſg a nis neart na h-Alba
Chum garbh chath thabhairt dhi fein:
Ach thainig ſgiath laidir an t-ſluaigh,
Righ aluin Albainn a nuas,
Le corruich mhoir ’s le trom ghruaim,
Dh’amhairc e air na ſuinn làn fuath.
Tha ſhuil gu fiadhaich a’ ſiubhal
Gu dubhach o fhear gu fear,
Air eagal gu’n tuiteadh an ſluagh.
Borb, luath aig imeachd tha a ghuth,
“ Na ruiſgibh lann, a cloinn na fairge;
“ Na canaibh gu’n leag ſibh ſinn.
“ Is tric dh’ eirich ſleagh bhur n-Athaire;
“ Is lionmhor an cill air an traigh;
“ Ach aoibhinn dhuibhſe, chloinn Lochlain,
“ Leagar Alba le h-airm fein.”

Làn maſlaidh o fhearg an Righ
Shiubhail na laoich a dhuiſg an ſtri,
Mar dhà neul ta ſiubhal air carn
’N uair a ſhiubhlas a ghrian air min dhruchd:

Dubhach tha na glinn roimh 'n ceum,
Ag amharc tighinn an deoir nan ſpeur.
Cha 'n fhiu leo an cnocan crion,
Tha triall chum gruaidh ard chraig.
Mar ſin a ſhiubhlas na ſuinn,
An coinneamh an naimhdean borb.
Air adhart tha ceum Righ Alba,
Mar gharbh chraig an aghaidh tuinn mhoir,
'N uair a chruinnicheas neart nan ſtuadh,
A tabhairt garbh chath do thuilte.

Mar ghaoth oidhche ſhiubhlas air ſpeur
Thainig clann Lochlain nan ſleagh.
Cha ſiubhail oſag na h-aonar,
'S ann comhluath tha dubh ghruaim nan ſian.
Dh'eirich airm Albainn gu h-ard.
Mar thairneanach tha gairm nan cnoc,
Mar thuiteas dà chloich o Bheinn-ard,
'S iad tachairt air urlar a ghlinn,
Mar ſin bha toiſeach a gharbh chath.
Is iomadh naimhaid a thuit leinn.
Bha uamhann a bhlair air an fhraoch.
Bha tuilte fola mu ſhleagh Cheann-aird.
B' iomadh creubhag a lot Dalmor.
Bu chruaidh, borb, flathail gach fear.

Ach co b' urrainn ſeaſamh roimh cheud?
Chuinnaic an Righ ar ceum air ais.
Las anam a ghaiſgich le fearg,
Allt dearg a leantuinn a ſhleagha.
Bha taibhſean a naimhdean mu'n cuairt.
Ach fada o fein bha na laoich,
Thainig e mu dheireadh na'n deigh,
Mar thonn a tuiteam o'n chraig;
'S tric a dh'iarr an fhairge air direadh,
'S tric a thilg an ſtuadh e o bhonn.

C'uime tha thu gruamach ſan iar,
A Ghrian aluinn ag aſtar nan nial?
Cha b' anfhann na ſuinn.
Cha do theich ſinn roimh 'n mheata,
Is tric a chuir neoil dhorch ort fein ſmal,
An aimſir ghailbheach nan ſian.
Ach 'n uair a theid fogradh air a ghaoth,
'Sa theid caonnag nan ſpeur gu taobh;
'N uair a bheir thu ſmachd air na neoil,
'Sa ghlacas a ghaoth air do laimh;
'N uair a ſheallas tu oirne a nuas,
'S do chuach-fhalt aluinn a ſniomh;
'N uair a bhios fiamh ghair air do ghnuis;
'S mor aoibhneas eldigh gach cnuic:
'S aithearrach leinn do bhuaidh ſna ſpeuran,

Is beannaichidh ſinn do ghathan, a Ghrian.
Imich gu d' leaba le ceol,
Thuſa, tha meaſg nan reultan mòr;
Bheir ſinn buaidh fathaſd,
Ge do tha ſinn an nochd ſo leon.

* * * * * *

AN DARA LEABHAIR DO MHORDUBH.

Tri uairin chrath an oidhche
A ſgiath dubh-che'oach ſa'n ear,
Tri uairin a ſheall na reultan
Thair neoil ghruamach nan ſpeur.
Bha oſna thamailte nan Laoch
'S a ghaoith ag aſtar, na'n carn
Bha co-ſamhla nan ſonn o ſhean
Le corruich ag ſiubhal na'm beann.
Chualas trom oſna na'm marbh;
'S b' anbhan an guth 'ſna neoil;
Chuimhnich ſinn gaiſge an lamh
Is ghabh ſinn tamailte mhor.

Air Ard-chraig dh' amhairc an Righ,
'S lionmhor gaiſgeach bha ſo ghruaim,

Bha 'n ſmuaintin ſoileir dha fein
Is labhair e le briathraibh borb.

Air cuis 'n uair a luidheas gruaim
Theid fuadach an criodhe crion,
'S theid fir fhann gu luath fo dhion,
Togaidh 'n calma cheann roimh ghaillin,
'S cha bhi fiamh taiſeach'd na ghnuis.
Tha ceimine nan ſion 'ſan daire,
'S cha lub an darach a ghluin.

Abraibh ſibhſe Cheinn na Feinne,
An d' thainig ſinn o dhaoinibh crion?
An ann do gheugaibh fann ar ſleagh?
O dharach Albain na'm mor ghniomh.

'S tric thainig naimhdin o Thuath
'S cuin a theich ar ſinns'ridh gun bhuaidh?
An geill ſibhſe do Chlainn na fairge?
Far am b' abhaiſt ta'bhſe nan naimhdin
Leim o oſaig gu oſaig,
Le trom oſna bhroin nam marbh?
Tha chloch ud, le mointich liath,
Ag cumbhail cuimhne air treun laoich
Ag radh, ' cha do theich bhur n-athreach riamh,
Fheara, leannaibh dian an lorg.'

Ag eiſdeachd ri briathraibh an Righ
Bu dubhach bha na ſuinn mu'n cuairt
Ag amharc cloidheamh, ſgiath, is ſleagh,
'S le focail gun bhrigh ann a chluais.

Sheaſamh Morchean, Triath Alt-duibh,
Tri uairin chrath e chiabh,
Tri uairin bhuail e 'n darach ;
Ainmic bha mo bhuillin fann,
Ainmic fhuair mo naimhdin buaidh,
Ge d' thug blia'n' air falbh mo neart
Ni bheil gealtachd am ghruaidh,
Shaoil leam gu'n togadh mo mhac,
Mo leac 's gu'n caireadh e mo cheann ;
Chaoidh ni n' togar ſgiath na leac
Le oigfhear flathail nan deas lann.
Bha cheim air adhairt ſa chath,
Ach dh'fhailig gach caraid mu'n cuairt,
Bha ioma naimhdin na ſtri',
'S thuit an laoch roimh mhile ſluagh.
Beannachd, ars' an Righ, do'n laoch,
Ach na aonar ni 'm feud e falbh,
Theid Ceann d' Alba nochd na lorg ;
'S dorch do choigrich tamh na'm marbh.

Ghlac Og-bhan mac Chorbhui a ſgiath,
An diomhain duinn gu eirigh grein ?

Na'n dean ſibh feidh do'n luchd mi-ruin?
Ann an ſin do labhair Ceannard treun.

'S tric thug ſiol Alb' an t-ſlige ciuin,
Ach cuin a thainig bas air coigrich
'N uair a thachair iad le muirn?
Is treubhach, maiſeach, linn Lochlain,
'S buighnidh ſinne fos ar cliuth.
Ciod uim' a thuiteadhmid mar neul
Thig le ſcleo le linne bhuirn,
A ſhnamhas air bharraibh na'm beann,
'N uair choidleas a ghealach fo ſhuain,
'S chrathas gaillinn clocha trom,
'S fiamh eagail air rinneag nan ſion?
Crathaidh a mhadain a ceann ſan Ear,
'S eirigh a Ghrian le cuach-fhalt ciuin,
Biaidh ſolus a gath air gach ſgiath,
'S bas a gearadh airm gach ſuinn.
Ag cuir air gach ſgiath Dunairm,
Dubhairt Mor-fholt, ſuir'gheadh gach laoch
Air an tog lamh mhin-gheal leac,
Ach luidhidh miſe nochd air fraoch.
Cha bhi deur air gruaidh am dhiaidh,
Cha'n eirich cloch mo chliuth,
Cha'n abair athair, mo mhac,
Na gruagach, mo chreach, mo ruin!
Loit mo ſhaighead uchd na Rimhin,

Bha tlachd-mhor thar mhile mnaoi,
Tha fuil mo chairdin ag cuir ſmuid
Dhe' na h-airm dhu'-ghorm na m' laimh.

Bu naimhdin d' Albain m' Aithreadh,
Aig Righ Lochlain b' ain-meil, iad;
B' aite leam ſiubhal na fairge;
Thog ſe gaiſgich bhorp mo bhreid.
Thainig gaoth le cabhaig o Thuath,
'S thog na ſtuaigh le feirg an druim;
Bha meanbh-chith ag eirigh mu'n cuairt
'S neoil ghruamach ag aſtar oſcionn.

Dh'eirich Albain air barr tuinn
'S chrath gach dair an ciabh le failt',
Bha Sliabhain, ghorm, ceol-mhor, binn,
Le chratha min roimh cheann ar barc.
B' e Dunairm ceann-uidhe, nan coigrich,
Is ſhin ceannard gaſt a lamh;
'S i beatha clainn Lochlain ann Albain,
'N uair bhios meirg fiochaidh air an laimh;
Is lion-mhor ar feidh, is lan ar ſlioghaidh,
'S tha cliuth is meiſneach 'nar ſgeul
'S cuim' a chiteadh gruaim air coigreach?

Chaidh ſùrd le ſòlas air cuirm ;
B' aoibhin leinn comhradh air ſith
'S bheannuich ſinn naimhdin a tir!

Mar ghath greine air maduin chiuin,
'N uair chromar le druchd gach geug
Bha Min-bhas an talla na muirn
'S ioma laoch toirt ſuil na diaidh.

A CHRIOCH.